Päewaleht

Tänast lehe 12 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA
„KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. **Aadress:** „Päevaleht" Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—17. Kella 17-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor ukschoidja ja Pika t. raamatukauplus; nr 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukaupluse tel. nr. 446-11 ja 479-25

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number **7 se**
Jlmub 7 korda näd
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 80 senti.
2 kuud „ 3 „ 60 „
3 kuud „ 5 „ — „
Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 50 s.
Välismaale 4 kr. kuus.

1 kuu postit
2 kuud „
3 kuud „
Üle 3 kuu
järgneva ku
Aadressi

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti ja teksti sees 17 senti mm veeru laiuses. Koha kuni Kr. 3.— poole hinnaga.

Kuulutuste koha valikut ei kindlus
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse laupäeval kl. 10-ni
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need sa vastav postmark on lisatud.

Nr. 346 — Esmaspäewal, 20. detsembril 1937 — XXX

...et Suprema raadio on kvaliteet — ei ole mitte õnnelik juhus, vaid Suprema raadio kõrget kvaliteeti tagab kompetentsete jõudude sihikindlalt arendatud töö, mis on Suprema raadiole toonud kuulsust ja tarvitajale-müüjale suurt naudingut.
Tallinna Manufaktuuri & Kaubanduse a/s. Raadio-Ladu, Raekoja plats, Teenri 1. Telef. 426-56, postkast 231.

Huvitav Žurnaal

Jlmus

Huvitav Žu

JÕULUNUMBER

See sisukas luksusajakiri toob majja õ
said jõulujutte, köitvaid artikleid, häid
tavahetuse teemadel.

Suur ajakiri albumkaustas. Hind

Tekstis hulk pilte 3-värvilis
5-värviline kaane

„Huvitava Žurnaali" pühadenumbris on häid asju. Vesteid ja jutte
dalilt ja teistelt lugejaskonna lemmikutelt. Luuletusi. Seltskondlik rep
viliste piltidega. Köitev kirjutus meie loteriimiljonäride saatusest
Jean Harlow' suur saladus. Leheküljesuurusi filmifotosid. Õnneliku
igaüks leiab tabava iseloomustuse enda kohta. Tartu revüü R. Tiituse
dega. Pilte Moskva saatkonnast. Pildirikas ülevaade praegusaja Hiinast
ni; Pariisi moekäsud piltides. Nukkude moenurk. Pühadeküpsisei
muud, mida maksab lugeda.

Saadaval kõigis lehemüügikohtades ja raamatukauplustes. 50 s. postmark
„Huvitav Žurnaal" soovijaile koju kätte. Aadress: Lehemeeste Kirjastus. T
Postkast 23.

Suur valik
jõulukin
kuld- ja hõb
kõiksugu **la**
kellad
mitmekesised moo
kristalleser
soodsate hindadega
O-Ü. J. R
TALLINN

KINO MARS
Hospidali tän. 2-a.

Ameerika kuulsaim stepi-tantsijanna ELEANOR P
aasta suurimas tantsu-, laulu- ja muusikasuurlavastuses
„Sündinud tan
Rida uusi meloodiaid! Kõikjal teravmeelne huumor!
2) HONOLULU — Vaikse ookeani paradiis. Värv

GLORIA PALACE
5.30 | 7.45 | 9.30

3-as nädal

Suur edu! **Marta Eggerth ja Jan Kiepura**
kunstilises suurfilmis **„BOHEEMI VÕLUDES"**

Marta Eggerthi laulu. Puccini muusikat.

Kodumuusika võistluse tulemusi

Auhinnatud autoriteks osutusid J. Aavik, V. Kapp, A. Uritamm ja J. Bleive.

Eesti Akadeemilise Helikunsti Seltsi kodumuusika võistlusele oli tähtpäevaks saadetud kokku 40 helitööd. Võistluse žürii, koosseisus: prof. S. Antropoff, prof. A. Kapp, prof. Th. Lemba, R. Päts ja O. Roots pidas oma koosoleku 17. dets. 1937, Tallinna konservatooriumi ruumes. Hindamine sündis 20 punkti süsteemis. Võimaliku punktide arvu keskmise ületasid ja pääsid seega vastavalt võistluse tingimustele auhindadale kokku 11 helitööd. Auhindade kogusumma Kr. 500.— jagatakse nende vahel proportsionaalselt neile antud hindepunktide arvule.

Varjunimede-ümbrikude avamisel Seltsi juhatuse poolt 18. skp. osutusid premeeritud palade autoriteks: I auhind — Kevadele, ja II auhind — Torupill ja viiul, autor Artur Uritam, varjunimega „Iidne hiis", III auhind — Eleegia, autor William Kapp, varjunimega „Lord Halifax", IV auhind — Sügislauluke, autor Juhan Aavik, varjunimega „Akord", V auhind — Tants ,autor William Kapp, varjunimega „Pensionäär", VI auhind — Vanaema menuett, autor Juhan Aavik, varjunimega „Piduline", VII ja VIII auhinna jagavad omavahel Lüüriline tants, autor Juhan Aavik, varjunimega „Akord" ja Humoresk, autor Johannes Bleive, varjunimega „humoresk", IX auhind — Hetk, autor William Kapp, varjunimega „November 1937", X auhind — Polka ning XI auhind Vanaisa tants, autor Juhan Aavik, varjunimega „Tantsu-ringis" ja „Piduline".

Pühapäewa warahommikune tulekahju Tartus

Pühapäewa warahommikul kella ½4 paigu oli tulekahju Kloostri tänawal nr. 14. Seni ſelgumata põhjuſel oli ſüttinud A. Nawile kuuluwa kahekordſe puumaja ühekordne juureehitus, milles aſetſes kahetoaline korter köögiga. Tulekahjuſt oli ſaanud teada kõige enne ſamas majas kauplust pidaw prl. Ustaw. Kohe kutſuti kohale tuletõrje lendſalk, kes hiljem alarmeris endale appi ka wabatahtlike ronijate jaoskonna.

Ära põles nimetatud korteri mõlema toa lagi, ſeinad ja põrand. Terweks jäi waid köök. Samuti häwitas ja rikkus tuli ſelles korteris eluſewate wennaste Koolide mööblit.

Tuleõnnetus oleks wõinud ſuureks kujuneda, kui ſeda õigel ajal ei oleks märgatud, ſeſt põlewa maja ümbruſes aſetſeſid mitmed ſuuremad puuehituſed.

Munamüük toimugu ühingute kaudu

Laupäewal peeti Wiru maawalitſuſe ruumes Rakwere põllumeeste konwendi koosolek. Tähtſamaks päewaküſimuſeks oli munakaubanduſe kohta ſeiſukoha wõtmine ning kohapealſe kokkuostu korralduſe loomine. Koosolekul wiibiſid ka munaekſpordi juhatuſe liige R. Rõuk ja inſtruktor Wirkus. Sõnawõttudeſt ſelgus, et munakaubanduſe koondamine „Eesti Munaekſpordi" kätte on lühikeſe ajaga annud häid tulemuſi. Awaldati aga nurinat munade kokkuostu kohta, mis ei rahulda täiel määral kanakaſwatajaid. Awaldati arwamiſt, et igal konwendil tuleks muretſeda oma auto, millega oleks kergem kokkuostu teostada. Kulud aga ſel juhul oleksid liig ſuured. Lõpuks wõeti wastu reſolutſioon, milles nõutakſe tulewal aastal munade kokkuostmiſt munaühingute kaudu, jättes ſeega kõrwale eraettewõtjad. Märgukiri eſitatakſe põllutöökojale.

ILMUS

Laste Rõõm
jõulunumber
uue ilusa kaanepildiga

Selles numbris algab „Koerpoiss Ennu" autori Madis Porisoo uus huvitav jutt „Unevana".

Tädi Annalt on kena „Jõulujutt", Herma Foelschilt tore muinasjutt „Mustlase ennustus".

Eduard Nukk'ilt on ilus luuletus „Endu ja jõulumees", ka J. Palmilt samasugune luuletus.

Peaselle veel kuus võistlusjuttu lasterõõmlasilt, uus helind, lasterõõmlaste luuletusi ja nende pilte. Teiste piltide hulgas on jälle üks Juku-seeria ja neli huvitavat „prillmadu". Ka õpetatakse teid, kuidas võite mängida mõtetelugejat.

Mõistatusi, lahendusi, kirjakast, vahetalituskontor, kabe jne. nagu harilikult.

„Laste Rõõm" ilmub kord kuus.

„Laste Rõõm" ilmub endise hinnaga: aastas 3 krooni, poolaastas 1 kr. 50 s., veerandaastas 75 s., üksiknumber 25 s.

Kaevandustööliste erakorraline kongress Kiviõlis

Toetuskaſſa kodukord wõeti wastu. — Nõutakſe 40-tunnilist töönädalat kaewandustööstustes

Pühapäewal peeti Kiwiõli kaewandustööliste erakorraline kongreſs, kuhu oli kõigiſt kaewandustööstusteſt ilmunud rohkeſti eſindajaid. Kongreſſi awas eſimees Raus, kes waliti ka kongreſſi juhatajaks. Kongreſſi kawas oli 1. jaanuaril makſma hakkawa ühingu toetuskaſſa kodukorra wastuwõtmine, kus pikemad mõttewahetuſed tekkiſid peamiſelt Kiwiõli ja Kohtla-Järwe eſindajate wahel. Lõppeks wõetakſe kodukord ſiiski eſitatud kujul wastu, nii et oſa mehi kaſſaſt hakkab toetuſt ſaama 3-a. liikmeks olekut ja oſa 6-a. liikmeks olekut järele. Teiſe päewakorrapunktina kanti ette ühingu tegewuſe aruanne, milleſt nähtus, et ühing on wastawalt oma töökawale püüdnud arendada oma liikmeskonna waba haridustööd, korraldades omawaheliſi ja awalikke kõnekoosolekuid, ſuurima ürituſena anti lõppewa aasta ſügiſel wälja koguteos „Kaewandustööliste aastaraamat", mis kogu töölisskonnas head wastuwõttu on leidnud. Kolmanda päewakorrapunktina oli referaat rahwuswaheliſe tööbüroo korrespondendilt Oskar Gustawſonilt, kes ſiſuka ülewaate andis kogu maailma töölisskonna aktuaalſemaſt ſotſiaalpoliitiliſeſt päewaküſimuſeſt — tööaja lühendamiſeſt 40 tunnile nädalas.

Wiimaſena kõneles kaewurite kutſehaigusteſt Kohtla-Järwe kaewanduſe arſt dr. Kragge. Kes mainis, et peamiſeks kaewurite haigusteks on mitmeſuguſed luu- ja närwipõletikud, mis tekiwad raske töö ja niiskuſe mõjul. Kuna haiguſed ſageli on raskeloomuliſed, ſiis tuleks kaewandustesſe ſiſſe ſeada elektrirawilad.

Lõppeks wõeti wastu reſolutſioonid, kus nõuti: 1) 40-t. töönädala makſmapanemiſt õli- ja kaewandustööstustes, kongreſs põhjeneb oma otſuſt juſt raskete ja ebatervislike tööoludega mainitud tööstustes. 2) Kuna meil lähemal ajal kehtimahakkawa wanadus- ja inwaliidſuſe kindlustuſe wanuſe määraks on ette nähtud 65 a., ſiis aſub kongreſs ſeiſukohale, et teiste maade eeskujul tuleks ka meie kaewandustööstustes wanuſe määr wähendada 55 a. peale. 3) Nõuda ühingu endiſe ſekretäri Plaki wäljaſaatmiſe otſuſe tühistamiſt. 4) Otſustati lõpetada ſeni ühingu juures olew töö-wõitluskaſſa likwiteerida kuni järgmiſe kongreſſini.

Kokkupõrkeid Warſſawis

Warſſawi, 19. 12. (ETA) (Hawas) Wiimastel päewadel on olnud Warſſawis mitu kokkupõrget, mis on ühenduſes Poola ſotſialiſtliku erakonna poolt korraldatud n.-n. meeleawalduste nädalaga. Meeleawalduſed on korraldatud Poola wabariigi eſimeſe preſidendi Gabriel Narutowiczi mälestamiſeks, kes tapeti 15 aasta eeſt. Neil meeleawaldusil ſotſialiſtid on toonitanud, et Poolas peab tingimata walitſema demokraatlik reshiim. Kokkupõrkeis on üks politſeinik ſaanud raskesti haawata. Umbes 30 iſikut on wangistatud.

PIIRITUSEST KÄÄRINUD
A/S. „ODORI"
VIINA-ÄÄDIKAS
PARIM MAITSEAINE

Perenaistele pühadeks.
Käärimisviina-äädikas. Beefsteaks- ja cabulsoustid. Sheleepulber 20 erimaitsega. Küpsisepulbrid „Nova" ja „Priima", jne.
A.-S. „ODOR".

Eht Prantsuse vahuvein
Ackerman — Laurance
Asut 1811. a.
St. Hilaire
St. Florents

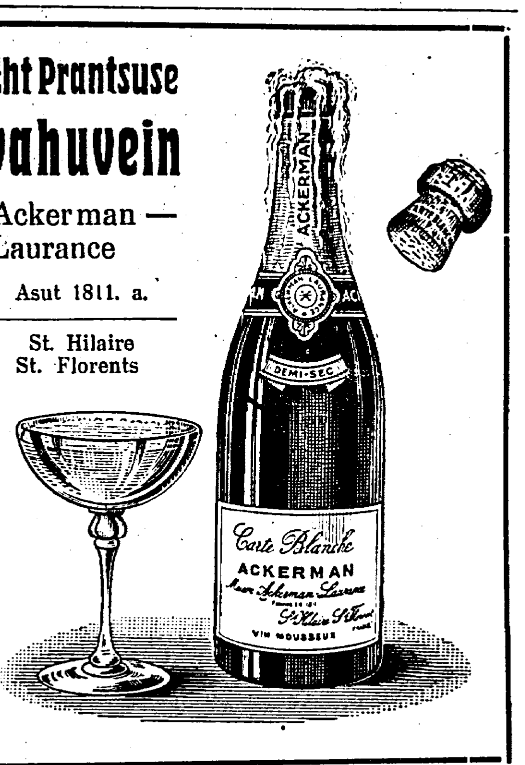

Maailmakuulsad
Prantsuse veinid
Du Layon ja Vouvray
kohale jõudnud
Th. Kaarmann

SUUR VALIK KVALITEETMÖÖBLIT
Tellimiste täitmine täpne,
soodsad maksutingimused
R. STUDEMEISTER & H. ZIWJAN

Mööbliäri
S. Karja 23, tel. 438-69.

as 1715 on
COGNAC MARTELL
ku ste lemmikjook.
Margid: Ecusson, V.S.O.P. Cordon Bleu, Cordon Argent, „Extra".

Tellige
„KAUN
aasta

Iga
„Ka
kest
kod

„Ka
teid
gust
palj
kali
ülev

„Ka
on
ajal
kus

„Ka
da
Kr.
Ko
Tal
E.
At
Tel

Pal
mit
Ko

RAAD
Philips, Aga,
VEF
ja palju teisi
maksutingimus
Joh. Mitt,

GLO
DANC
Uue
vast
on laudade t
kult registree
õht. ja pühap

Haigekassa wolinikud arutasid maja ehitamise küsimust

Juhatuſele anti luba teha 40.000 krooni pikaajaliſt laenu

Tallinna ühiſe Haigekaſſa korraliſel wolinike peakoosolekul pühapäewal waliti koosolekuu juhatajaiks Ausmees ja Kruuſimägi ning ſekretariaati A. Aben, E. Loot ja J. Oras.

Tähtſaima päewakorrapunktina oli arutuſel uue rawiaſutuſte majaga ühenduſes olewad küſimuſed.

Majaehituſe eelarwe wastuwõtmiſel andſid lähemaid ſeletuſi projekti koostaja arh. E. Lohk ja juhatuſe liikmed, kelle ettekandeſt ſelgus, et ſotſiaalminiſter ſuhtuwat haigekaſſa algatuſele pooldawalt ja et juba lähemal wabariigi walitſuſe koosolekul tulewat laenuſaamiſe küſimus arutuſele, mille järel maja ehitamiſega wõidakſe alustada juba tulewal kewadel. Uue maja kalkulatſioonide juures puhkewad waidluſed, kuna wolinikud püſiſid arwamiſel, et 650.000 kr. eelarwes ette nähtud mahuliſe rawiaſutuſe maja püſtitamiſeks on liig kõrge. Juhatuſe poolt ſeletatakſe, et ehituſe kalkulatſioon on wõetud makſimaalſena, et hoiduda liſaeelarweiſt. Tööde wäljapakkumiſel aga alanewat ehituſeks määratud kredit tunduwalt.

Rawiaſutuſte maja püſtitamiſeks wajaliſe 40.000-kr. laenu tegemiſeks oli juhatus palunud wolikogult otſuſt laenutegemiſt wõimaldada juhul, kui wabariigi walitſus laenupalwele wastu ei tule, ka erapankade kaudu. Wolinike koosolek aſus aga ſiin ſeiſukohale, et ſee wõimalus oleks haigekaſſale ruineeriw kõrgete laenuprotſentide tõttu, mispäraſt tuleb jääda ainult riikliku pikaajaliſe laenu juurde.

Wolinike enamus jäi arwamiſele, et uue rawiaſutuſte maja püſtitamine on ka terwishoidlikuſt ſeiſukohaſt küllaltki tähtis ſamm, milleks wabariigi walitſus peaks wõimaldama ilma protſentideta laenu. Tõſteti üles iſegi toetuſeſaamiſe küſimus wabariigi walitſuſelt ja töölisorganiſatſioonide wastaw aktſioon rawiaſutuſte maja ehituſe edukaks läbiwiimiſeks.

Koosoleku ſeiſukohad wäljendusid wastuwõetud otſuſes, mille kohaſelt haigekaſſa juhatuſele jäeti wabad käed läbirääkimiſte pidamiſeks laenutaſumiſeks wabariigi walitſuſelt, kuna muidu haigekaſſa rawiaſutuſed pole ſuutelised rahuldama uue haiguskindlustuſe ſeaduſe aluſel ſuurenewat liikmete arwu, kuna praeguſegi liikmeskonna jaoks ruumid kitſaks on jäänud.

Teiſteſt päewakorrapunktideſt oli tähtſamaid 1937. a. liſaeelarwe ja 1938. a. eelarwe kinnitamine, mis kinnitati eſitatud kujul. Eelarweſt nähtub, et haigekaſſas toimub oſaline palkadetõſtmine, peamiſelt apteegi perſonaalile ja mitte-kuupalgaliſtele arſtidele, ſamuti ka ükſikuile adminiſtratſiooni jõududele. Ka otſuſtati muretſeda uus 3-miljoniline röntgeniaparaat.

Edaſi pandi makſma uued abiandmiſe normid mõningate wäikſemate muudatuſtega.

Toimetuſele saadetud kirjandus

A. Saarna: Linn tellinguis. Romaan. O.-ü. Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind kr. 3.—

See on omapärane romaan, kus romantikat on võrratult vähe. Ta on agulirahva elu kirjeldus, kuid selle vahega, et see agulirahvas ei ela mitte kuskil linnaservas, vaid südalinnas tagahoovides. Teose tegelased elavad samasugust vegeteerivat elu, nagu Enn Kippeli ahnitsejad, kuid kel ei ole aktiivsust — nad aina jutlevad ja arvustavad, pillavad teravusi mitmesuguste elunähtuste aadressil ja inimeste suhtes. Teosesse on poetatud lõikavat sarkasimi, mis ei ole ahnitsejate humoorikas naeruvääristamine, vaid kuidagi intiimne, kurblooline sümboolika — ja jätab mingi tagasihoidlikkuse ning intelligentsuse mulje lugejasse, kuid siiski lõikab nagu vilunud operaatori noaga, mis ei tee valu.

Henrik Visnapuu: Saatana vari. Romaan värssides. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind kr. 3,75.

Romaan käsitab üht armastuslugu sõja ajal. Teos on ilmsesti sõjavastase tendentsiga. Nagu kuu vari langedes maakerale moondab päikesevarjutusena kõik ilmed ja värvid inimnäos, nõnda muudab sõda inimlikku palet tundmatuseni. See ongi saatana vari, mis muudab inimese iseloomu ja inimlikke vahekordi.

Romaani ehivad kunstnik A. Vabe joonised.

Mark Twain: „Prints ja kerjus". 180 lk. Hind 2 kr. 50 ſ. „Rahwaülikooli" kirjaſtus.

Noor prints ja temaga üht nägu kerjus wahetawad oma oſad. Prints kerjuſe rõiwastuſes ſatub üheſt ſeikluſeſt teiſe, rändab warastega mööda maad, teda ähwardab iſegi ſurm ja lõpuks ta ſatub koguni wangi. Kerjus aga uhkes kuningapoja rüüs tee peawalu hoowkonnale oma käitumiſega ja rääkimiſega. Wana kuninga ſurma järele kuulutatakſe ta uueks kuningaks. Lõpuks õnnestub õigel päriſal pääſeda troonile. Raamat on kunſtnik Karin Lutſu kaanejooniſega. Kaaned on neljawärwi trükis.

Mark Twain: „Tom Sawyeri imelikud juhtumuſed". 272 lk. Hind 2 kr. 50 ſ. „Rahwaülikooli" kirjaſtus. M. Twain kirjeldab talle omaſe huumoriga kuidas wigurwänt Tom ſatub ſurnuaial mõrwa pealtnägijaks, kui ta läks ſinna ööſi kaſſiraipega „ſoolatüükaid arstima", kuidas ta ſiirdub ühes ſõpradega jõeſaarekeſele „mereröövliks", kuidas Tomil tekib tung peidetud waranduſi otſida jne. Kuid Tomi tempude juures ilmneb tema rüütellik iſeloom, mis annab ſellele teoſele kaswatusliku wäärtuſe. Raamat on kunſtnik Karin Lutſu illuſtratſioonidega. Kaaned neljawärwi trükis.

„Rahwaste muinasjutte". Eestistanud Mary Sarap. Hind 1 kr. 50 ſ. „Rahwaülikooli" kirjastus. Wäljawalitud kogu mitme rahwuſe iluſaimateſt muinasjuttudeſt. Paljude piltidega kunſtnik J. Nahalt. Raamat on heal alſapaberil. Mitmewärwiliſed kaaned on eriti pakſud ja köide tugew.

„Rahu maa peal", „Eesti Kiriku" jõulualbum 1937. Hind 50 ſenti. Toimetanud J. Aunwer.

Joh. Hiiemets: Cyprianus. Kirikuiſa ja märter. Keeleliſelt redigeerinud keeleteadlane K. Mihkla. „Eesti Kirik", Tallinn, 1937. Hind 1 kr. 25 ſ.

Joh. Hiiemetſa raamat „Cyprianus" tahab wiia meie lugejaskonda kaugele, kriſtliku kiriku raskeimaid heitluſi kajastawaſſe ajajärku. Eeskätt kerkib ſee aeg meie ſilme ette kriſtliku uſujulguſe ja waimustuſe kõrguspunkti ajastuna. Raamatus kirjeldatakſe märtrite elu ühes nende hüwedega ja pahedega. Seda juſt Cyprianuſe elu ja tema tööde kaudu. Seal on mõndagi, mis kahandab märtrite ümber hõljuwat kuulſuſeſära, aga ka mõndagi, mis neid austama ja imetlema ſunnib, ütleb autor raamatu eesſõnas. „Cyprianus" julgustab ka tänapäewa kriſtlaſi nende wõitlustes ja kinnitab usku riſtiuſu wõiduſſe. Raamatut wõib ſoowitada kõigile, kes tänapäewa uſuliſes otſingus tahawad eeskuju leida nendelt, kes on wõidelnud puhta uſu päraſt.

Ühistegewuſe kalender 1938. Eesti Ühiſtegeliſe Liidu kirjastus 1937. a. 28. aastakäik. Siſaldab peale kalendaariumi admete artikleid mitmeſuguste aktuaalſete küſimuste üle.

Paul Bourget: Julm mõistatus. Prantſuſe keeleſt tõlkinud Joh. Aawik. Walimik ilukirjanduslikke tõlkeid nr. 1. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind 2 kr. 75 ſ.

Paul Bourget eſindab Prantſuſe realismis pſühholoogiliſt romaani. Tema romaanidele ja nowellidele on omaſed ja iſeloomulikud tegelaste detailſed hingeelu eritelud, kusjuures autor ſageli formuleerib teatawaid waatluſi ja ſeaduſi elu ja hinge nähtuste kohta. Selle tagajärjel on ta teostes wähe kahekõneſid, rohkesti aga kirjelduſi ja harutelusid.

„Julm mõistus" on üks Bourget' noorema aja teoſeid. Seetõttu on ſelles mingi nooruſe wärskus ja ilu hoolimata ſelle melanhooliaſt ja pettumuslikuſt lõpuſt.

Oskar Luts: Tagala. Mälestuſed IX. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind 2 kr. 50. ſenti.

„Tagalas" jatkab O. Luts oma memuaaride jutustamiſt alates 1914. a., edaſi. Teos on ſõjameeleoluliſelt häälestatud ja Luts kujutab ſelles elawalt ning tabawalt ſõja-tagala elu. Ta teeb ſeda enamikult heatahtliku huumoriga, nagu on ikka tema wiiſiks. Teinekord oskab ta aga olla ka ſarkastiline, kui ſeda nõuab olukord. Nii ironiſeerib ta oma otſeſe kõrgema ülemuſe wana kindral Poliwanowi üle, kes ei tea, mis on destilleeritud weſi ja milleks ſeda on waja. Otſe ſarkastiliſeks läheb aga Luts, kui ta kirjeldab ſõjatagala joominguid ſelleſama kõrgema ülemuſe kindral Poliwanowi oſawõtul. Samuti kujukalt kirjeldab kirjanik intriige, mis tagalas walitſewad.

See on põnew ja ſündmusterikas raamat, ſeda enam weel, et Luts jutustab ſiin nagu ikka elawalt ja tujuküllaſelt. Nii inimeste kujutamiſes kui miljöö kirjeldamiſes on ta ühtewiiſi oſaw.

Juhan Jaik: Pajupill. Noorſoojutud. O.-ü. „Noor-Eesti Kirjastus" Tartus, 1937. a. Hind 1 kr. 90 ſ.

Juhan Jaigi uuſim lastejuttude kogu ſiſaldab 10 lühemat jutukeſt. Need on kirjutatud elawalt ja ladusasti, äratades huwi ka oma ſeiklusliku elemendiga, mis on juttudesſe põimitud oſawasti ja eſiletungimata. Samuti ei puudu lookestel ka oma kaswatuslik iſeloom, tagaſihoidlik moraal iga ſündmuſe järeldusena, kuigi ſee on lülitatud loo lõpuridadesſe oſawalt ilma eriti ſilma paiſtmata. Teoſt ehiwad N. Mei häſtiõnnestunud illuſtratſioonid.

Veel täna ja homme

võib saada soodustust tellides Eesti Kirjanduse Seltsi perioodilisi väljaandeid „Elav Teadus" (9 kr.), „Suurmeeste Elulood" (7 kr. 50 s.) ja „Eesti Kirjandus" (5 kr.), sest tellijaile antakse hinnata ilmumas olev A. Carreli kuulus teos „Tundmatu inimene", mis müügile tulles maksab 6 krooni. Tõlkeseeria „Maailmakirjanduse" tellimisi võetakse vastu 14 kr. eest; pärast ilmumist maksab sama sari umb. 24 kr.

Tellimiste vastuvõtmine ja lähemad teated:
EESTI KIRJANDUSE SELTS,
Aia 19, Tartu, tel. 6-01, posti jooksev arve 20-36.

Sünnipäewalapsi

Robert Holst, tulundustegelane, sündinud 21. dets. 1885. a. Kambja v. Tartumaal.

Ernst Murdmaa, haridustegelane, sündinud 21. dets. 1874. a. Käru v. Järvamaal.

Anton Rauk, õpetaja, sündinud 21. dets. 1892. a. Maasi v. Saaremaal.

Jaan Sarv, matemaatik, sündinud 21. dets. 1877. a. Saru v. Võrumaal. Tartu ülikooli korraline professor. Saab 60-a vanaks.

Grete Lüdig, näitlejanna, sündinud 21. dets. 1890. a. Tallinnas.

MUNK

Kvaliteedi tunnus: märk lauatarvetele hõbedast uushõbedast alpakast

% J. KOPF

TALLINN · PIKK 27

Nõmme teateid

Rahwamaja aſukohaks Wabaduspargi ümbrus

Majaomanike organiſatſioonid wõtawad praegu ſeiſukohti

Nõmme Majaomanike Seltſi Hiiu oſakonna koosolekul aſuti uue rahwamaja ſuhtes järgmiſtele ſeiſukohtadele:

1. Rahwamaja loomulikuks aſukohaks Nõmmel, kui laiapiiriliſes aedlinnas, on linna geograafiline tſentrum, ſeſt Nõmmel on kõik linnaoſad aſutuſte mõttes ühewääriſed wõi kujunewad wõrdſeteks lähemas tulewikus.
2. Nõmme rahwamaja peab aſetſema tähtſamate liiklemiſteede, ſ. o. raudtee ja Wabaduſpuiestee läheduſes.
3. Nõmme rahwamajal peab olema awar, mõnehektaariline plats ja park rahwakogunemiſteks, ſuwemuuſikaks, paraadideks, loteriideks, ſpordiharjutuſteks, liuwäljaks jne.
4. Rahwamaja püſtitamiſega tuleb luua Nõmmel

rahwakooskäimiſe keskus kõige ulatuslikumas mõttes,

mispäraſt rahwamaja tuleb ehitada paika, millel on eelduſi ſaada edaſpidi keskuſeks rahwakogunemiſe kohaks ja mida ſellena tulewikus oleks wõimalik küllaldaſelt edaſi arendada.

5. Nõmme rahwamaja peab aſetſema wõimalikult lähemal kohalikele ſuuremaile koolidele, kellel on waja kaſutada rahwamaja ruume koolipidudeks ja ka wõimlemisruumideks, milliſte järele on Nõmmel praegu ſuur tarwidus.
6. Nõmme rahwamaja ei tohi aſetſeda awaliku joogikohtade läheduſes.

Koosoleku arwates wastab kõigile neile tingimuſtele

ainult Wabaduspargi ümbrus Nõmmel,

mis ka linnaplaanis on ette nähtud Nõmme keskaſutuſte aſupaigana.

Kuna Nõmme Majaomanike Seltſil on 8 oſakonda ja ſeni on juba 5 oſakonna juhatuſed ühinenud eelpooltoodud ſeiſukohtadega, ſiis wõib oletada, et need ſeiſukohad kujunewad terwe majaomanike ſeltſi ſeiſukohtadeks, millega kahtlematult tuleb ka rahwamaja püſtitamiſe mõtte algatajail arwestada.

Politseipeegel

Väljasaadetu Tallinnas. Ivan Safurov võetakse vastutusele seepärast, et ta vastava loata asus elama Tallinna, kuna ta politseivalitsuse direktori otsusega oli saadetud asumisele Kihnu saarele. Safurov oli Tallinnas kindla elukohata.

Joobnu rikkus rahu. Girgensoni tän. nr. 8 asetsevas majas lärmitses joobnud olekus Aleksander Truumees, kelle elukoht Vana-Kalamaja tän. nr. 3—13.

Joobnud voorimees. Raudtee tän. nr. 40—2 elutsev sõiduvoorimees Edgar Kasevits võetakse vastutusele seepärast, et ta joobnud olekus ilmus sõitu.

Koplis varastati toiduaineid. Vene-Balti as. nr. 122—13 elutsev Therese Kangur avaldas politseile, et tema kojakapist on valevõtme abil varastatud 7 kr. väärtuses toiduaineid.

Lubamata kiirusega sõitmise pärast võetakse vastutusele sõiduauto nr. A—1860 juht. Pealeselle oli sama sõiduk pimedal ajal tuledeta.

Purustas korteriakna. Sitsi tän. nr. 24—8 elutsev Anette Kirsipuu avaldas politseile, et Koidu tän. nr. 47—10 elutsev Aleksander Mars on visanud jäätükiga puruks tema korteriakna.

Kukuks ja sai põrutada. Vabriku tän. nr. 37 asetseva maja ees kõnniteel kukkus ja sai põrutada Ekaterina Tisler.

Piinas hobust. Asunduse tänav nr. 10—1 elutsev Hugo Kraus avaldas politseile, et sõiduvoorimees Gustav Kirsbaum on laupäeval jätnud oma hobuse järelvalveta restoran „Turu" ette. Samuti olnud tema saanis 3—4 sõitjat. Hobune sellejuures longanud ning vedu valmistanud talle ilmset piina.

Kaupadel puudusid hinnad. Kullasepa tän. nr. 14 asetseva „Remmeli" äri omanik võetakse vastutusele seepärast, et tema vaateaknale pandud kaupade juures puudusid hinnad.

Peatusloata Eestis elamise pärast võetakse vastutusele Harju tän. nr. 48—14 elutsevad Läti kodanikud Hugo ja Maria Dettmeringid.

Kaklus Kuninga tänaval. Uus tän. nr. 26—7 elutsev Artur Kalju, Alberti tän. nr. 25—9 elutsev Valter Kalju, Ballasti tän. nr. 24—6 elutsev Alfred Bärendson ja Nõmmel Pärnu mnt. nr. 46—4 elutsev Hermann Kukke võetakse vastutusele omavahelise kaklemise pärast Kuninga tänaval.

Joobnud isikuid paigutati politseiarestimajja ööl vastu pühapäeva 11 ja ööl vastu esmaspäeva 7.

Kaitſeliidu jõulupuu. Laupäewa õhtul oli Tallinna malewa wõimlas malewa üldine jõulupuu. Ettekannetega eſines kodukaitſe ringkonna laulukoor, ſoololauludega prl. Kaaring. Jõuluwana tõi kingitusi. Pildil: Jõuluwana koos pöialpikapoistega. Tagaplaanil malewa pealik major J. Lepp ja malewa pealiku abi riigiſekretär K. Terras.

Lugusid kohtust

„Ma olen Ringhäälingu aſſiſtent..."

16-aastane noormees Albert L. on esinenud Tallinnas mitmel pool riigi ringhäälingu assistendina ning sellena petnud raadioabonentidelt raadiomaksu välja.

Nii ilmus ta 9. mail Liivamäe t. Johannes Lerchi korterisse ja päris seal, kas Lerchil on raadiokuulamise luba. Lerchil luba puudus. „No siis saate karistada," ütles assistent. „Asja võiks veel korraldada nii, et maksate minu kätte kümme krooni, siis loetakse seega raadiomaks õigel ajal tasutuks," seletas assistent.

Lerch maksiski kümme krooni.

Assistent lahkus rahaga.

12. mail ta ilmus samal kombel Vana-Kalamaja t. 23 Ida Salukivi juure. Seal oli aasta esimese poole eest raadiomaks õiendatud, kuid assistent kasseeris teise poole eest sisse 6,25 kr. ja andis allkirja E. Kuke nimel.

11. mail pettis sama noormees Liivalaia tän. 84 Sinaida Jaagolt samal kombel 7,5 krooni välja.

Kohtus seletas Albert L., et ta on seda teinud häda sunnil, kuna raha olnud vaja. Kohus mõistis kaebealuse kui alaealise vanemate vastutava valve alla.

Rewideeris keldreid

Gustav-Bernhard Hammer varastas oktoobri alul Koidu t. nr. 103 maja lahtisest keldrist Jaan Altolt seitsme krooni eest tööriistu: kirve, haamri ja kaks peitlit.

Ta pakkus neid Liivalaia t. 33 Henn Helden vanarauakauplusse müüa, kuid seal neid ei ostetud

Asja juurdlemisel aga saadi sealt teada, kelle käes on varastatud asjad.

Ülekuulamisel Hammer tunnistas end süüdi.

Kohus mõistis ta kaheks aastaks vangi.

5. oktoobril varastas Hammer Udu t. 5 keldrist Terese Raudsepalt 30 kr. väärtuses pesu.

Ka selles asjas ta mõisteti kaheks aastaks vangimajja.

Pani oma wenna wangi

Ühel päeval teatas Malmi t. 3—4 elutsev Elvin Vaatsepp politseile, et ta vend Voldemar, kes ela oma naisega temaga ühes korteris, on varastanu temalt päevateki.

Selle teki oli Voldemar Vaatsepp pantinud Vabriku tän. vanakraamikauplusse. Pärast seda, kui asjast oli teatatud politseile, tõi Voldemar Vaatsep naine selle teki Elvine Vaatsepale tagasi.

Vaatsepp tunnistas end süüdi. Ta on varemal karistatud. Kohus mõistis ta kaheks aastaks vangimajja.

Ärakaranud waras murdwargil

Richard Tõns oli põgenenud Peresaare vangilaagrist ja hulkus mööda maad ringi. 26. septemb ööl ta murdis Nissi alevikus sisse Voldemar Madissoni apteeki ja varastas sealt viis krooni metallraha.

Kohus mõistis Tõnsu neljaks aastaks vangimajja.

Järwamaa rahwarinne

Järwamaal on n.-n. rahwarinde moodustamine täies hoos. Tõenäoliſelt jõutakſe rahwarinde moodustamiſega juba jõuluks lõpule. Wajangul waliti rahwarinde juhatusſe wallawanem R. Hallimaa, wallaſekretär A. Tammiſt, Aawere wanadekodu juhataja R. Karig, kompanii pealik T. Sipſaka ja A. Rooſileht, W. Toomſoo, P. Kaſekamp ja R. Terk. Kapus kuulutwad rahwarinde juhatusſe wallawanem M. Kärme, wallaſekretär H. Raigna, tegelaſed E. Wilmanſen, A. Kärme ja prl. S. Schnell. Wäinjärwes waliti juhatusſe wallawanem A. Aas, wallaſekretär M. Reinut, ärijuht J. Proowel, abipraoſt A. Pähn, konſulent H. Kallandi, piimatalit. juhataja K. Tamm, õpetajad J. Ilomets, W. Willand, H. Piigert ja põllumees M. Ahe. Allikul kuulutwad juhatusſe põllumees K. Tari, wallaſekretär J. Parts, põllumehed A. Hanſchmidt, J. Aaſa, J. Ilutar ja O. Aawa. Kärus — wallawanem A. Järwik, kompaniipealik R. Tamre, põllumees W. Madiſſon, kodukaitſe eſinaine M. Woll, wallaſekretär J. Lemet, metſaülem M. Kama ja pangajuhataja B. Aimre. Türi linnas — linnapea A. Wiirmaa, notar W. Soome, tööliswaem M. Pakk, ärijuht K. Kroos, tööſtur H. Lang, algkooli juhataja M. Rõuk, ſeltskonnategelane P. Piiskop, J. Steinberg, K. Lupp, pr. Annus ja J. Eſenthal. Särewere — wallawanem J. Lai, wallaſekretär J. Parts, Särewere riigimõiſa walitſeja J. Pääſuke, ärijuht J. Muru, põllumehed A. Taawet, O. Niilſon, J. Ainwere, J. Nõmme, H. Kuulmann, Kallaste, A. Wilipõld, A. Tagobert, A. Rodentau, Eslas, M. Salu, J. Loo, H. Papp.

A. Palgi

HITLER

Elavas käsitluses mööduvad lugeja silmade ees Hitleri lapsepõlv, nälja-aastad Viinis, ta kangelasteod maailmasõjas, rahvussotsialistliku liikumise loomine, 1923. aasta ebaõnnestunud mässukatse, Hitleri julge kaitsekõne kohtus, vangipõlv, ta poolehoidjate tagakiusamine, valimisvõitlused ja Hitleri võimulepääsmine. Raamat annab ka ülevaate Hitleri ideedest. HIND KR. 1.50.

Raamat on saadaval paremates raamatukauplustes.

Pealadu: Erik Priimanni raamatukauplus, Rakveres. Raamatu hinna saatjaile pealadu lähetab raamatu omal kulul.

Ilmumas:

Stalini elulugu.

Vastutav toimetaja J. TAKLAJA
Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus

Müüakse

K/H Th. KAARMANN

[illegible] karahvine ja klaase.

Müüa
riidekapp — 24 kr., raamatukapp — 15, kardilaud — 48, pähklipuuſt mööbel kokkuleppel. Kõik pruugitud. Lai 23, hoowis, tisler.

Häſti tugewaid
diiwaneid
müüa. Hind odaw, ſoodſad makſutingimuſed, Tehnika t. 17, töötoaſt.

Majad, talud, veskid,
krundid, ärid ja tööſtuſed tulusaid ja ſuurusi headel makſutingimuſtel odawasti müüa ja rentida. Teat. J. Kühle kontorik, Wanaturg 6, kl. 11—1 ja 5—8.

ZEISS PUNKTAL

Häid praktilisi
jõulukinke,
nagu:
fotoaparaate,
baromeetreid,
termomeetreid,
binokleid,
lornjette,
nuge,
kääre jne.
saate suures valikus odavate hindadega
G. Berger,
Nunne tän. 1.
Rutake, veel 4 päeva pühadeks.

Odawasti müüa pruugitud
saepuruahi,
malmahi, ſeebiwormid, raudpliit, Jakobſoni 36—9.

Müüa
klassiloterii
pool raamatut.
Kirjad ſlt. „1/3561".

Uued
pianiinod
müüa. Päikeſe 4—2.

LASTE TARBED · PUDUKAUBAD
PESU
BENE
TALLINN-MUNDI 3.
HOMMIK-MANTLEID,
KITLEID,
PÕLLI,
SUKKI, SOKKE,
KINDAID,
SALLE
jne. jne.

Müüa odawasti keſtmiſele kaswule diagonaalriideſt kaitſeliitlaſe
vormiülikond
(uue lõike järgi) — kuub, pikad püksid, ſinel ja mõlemad mütſid. Soow. kirj. ſlt. „24/3544".

Müüa punaſeſt puuſt
tualett ja kummut
Wiru t. 9—7.

Müüa ſoome
tõukekelke
Kaupmehe 5, töökoda.

Praktiliselt
kinkida
on praegusaja mõte.
Suures valikus pesu, põlli, sukki, kootud asju, laste- ja beebiriideid j. n. e. soovitab
Õed Böckler
Kinga 6/8.

Raamatuid,
pilte, wanu rahaſid j. t. aſju müüa. Kentmani 16 — 6, kl. 11—1 päewal ja 5—8 õhtul.

Müüa kantud
plüüspalitu
keſtmiſele kaswule ja fracnahad. Planeedi t. 13—4, kella 17—20.

Ostetakse
Briljante, kuld-, hõbe-, antiikasju
ostab kõrge hinnaga
L. Krasnokutsky ja poeg
Kuninga tän. 6. telef 431-59.

Parima hinnaga
ostan
pruugitud riideid, ülikondi, palituid, peſu, ſaapaid, pandipileteid, õmblusmaſinaid, jalgrattaid, mööbleid. Tulen kohale. Suur Karja 8—8.

Oſtan pruugitud, korras
pianiino.
Teat. firma ja hind kirjal. ſlt. „26/3546".

Puhtaid
kaltse
ostab
Tall. Eesti Kirj.-Ühisus
ladu Pikk tän. 2.

Terwe
tööhobuse
ſoowin oſta Kopli 4, puuhoow. Tel. 444-91.

Ostja
Haapsalust.
Oſtan kõrge hinnaga (weel enne pühi) pruugitud mööblit, riideid ja kõike pööningukola. Pal. teat. kirj. ſlt. „40/3520".

Mitmesugust

Uus moodne ajakiri TUJU ihkab
TUTVUST
nendega, kes on tujust ära. On ise täis elurõõmu ja toredat nalja. Poolsada pilti. Tasuta igaühele 2 ilusat jõulupostkaarti. TUJU maksab ainult 25 senti. Müügil kioskites.

Palve.
[illegible]

Suusatajad preilid [illegible]
sõidukaaslaseks
Kirjad ſlt. „23/3503".

Daamid!
Wõiſtlemata headuſes
elektrilokid,
aurulokid
vesilained,
tangilokid
juuksevärvimine
maniküür
jne.
Daamide ſalong
„Frederick"
Wene 1, krt. 10, teiſel korral Telef. 436-45.

Sanol.
Sanoli tarvit. kurgu- ja hingamiselundite haiguste puhul: kui kurk valus ja hääl ära on. Eht ainult „punase ankruga".

Pisarates
palun laenata 40 kr., palun waid paremate ning ſoliidſemate inimeſte poolt. Olen iſe heaſt perekonnaſt proua, kuid waene. Tagaſi makſan 25. mail. [illegible] kirj. ſlt. „21/3501".

Pühendage
oma waba aeg eneſearendamiſele, lugedes
kirjandust
Soodus ostukoht
„Päewalehe"
raamatukpl.
S. Karja tän. 23, kõnetraat 446-11 ja 479-25. Pikk tän. 2, kõnetr. 429-83.

Ärakirjad
ja kursused
kirjutusmaſinatel kohakuulamiſega aſjatundl. ja odawasti on J. Kühle kontoris Wanaturg 6.

Keskealine naisterahvas või meesterahvas, kes laenab
300—400 kr.
väikesele tööstusele, saab kindla koha veel enne pühi. Pakk. slt. „47/3507".

Einelaua-
pidajat
waja teiſeks jõulupühaks. Küſida kuni 22. ſkp. Wigaſt. Sõjam. üh. Tall. oſakonna kantſeleiſt Tatari 3.

Korralik
tütarlaps,
kes määras kohtamiſe 16. ſkp. kell 9 õht. poſtimaja ette Wene tän., palun eneſeſt uueſti teatada ühes aadreſſiga ſlt. „2/3482".

Pianiino
üürile anda. Näha kella [illegible] Nõie tän. 15.

Jõuluvana-
kostüüme
üürile anda Wene t. 1—20, telefon 470-92.

Uſklik noormees
palub laenu
40 kr. pühadeks riiete o miſeks tagaſimakſmine kuuga. Kirj. ſlt. „24/358

Rottidele,
lutikatele ja pruſſakate kindel ſurm ainult Pikk 43—1, Trõkow.

Kadunud
Kaotatud
Georg Stude äris, Pika wõi ſelle läheduſes
4 perekonna-
pilti
(Makſolly maalid), waewatasu eest ära G. Stude ärisſe.

„Päewalehe"
tellimisi
wõtab wastu ka
postiasutused.

Vil! dipl. ing.

Aleksander Kink'

mälestavad sügavas leinas

E. Ü. S. Põhjala ja Vilistla

Endist kauaaegset esimeest ja asutajat liiget

mäeinsener ALEKSANDER KINK

mälestab **Eesti Inseneride Ühin**

Igawesele unele uinunud

mäeinsener

Aleksander Kink'u

mälestawad sügawas kurbuses **mäeinsenerid.**

Pidud

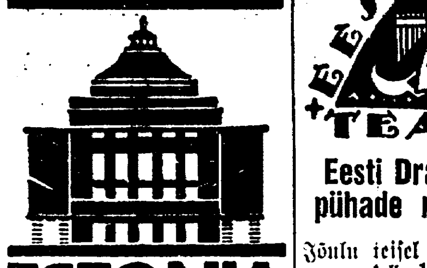

ESTONIA TEATER

Esmaspäewal, 20. detſembril kell pool 8 õhtul 18. korda harilike hindadega
„Tatra tüdruk"
Operett 3 waatuſes, 15 pildis. Tekſt: Juuli Röömuſaare. Ümber töötanud: Agu Lüüdik. Priit Ardna muuſika. Pääsmed Kr. 2.50 — 30 ſ.

Teisipäeval, 21. detsembril, kell ½8 õhtul 11. korda alandatud hindadega
„Müüdud mõrsja"
B. Smetana ooper 3 vaatuses. Pääsmed Kr. 1.75—20 s.

Kesknädalal, 22. detsembril, kell ½8 õhtul 3. korda harilike hindadega
„Sügismanööver"
I. Kalmani operett 3 vaat. Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Teisel pühal, 26. detsembril, kell ½3 p. l. 4. korda harilike hindadega
„Sügismanööver"
I. Kalmani operett 3 vaat. Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Kell ½8 õhtul 3. korda harilike hindadega
„Tseesar"
„Kaugete randade" ja „Fanny" järg. M. Pagnoli näidend 3 vaat. 11 pildis. Pääsmed Kr. 1.50—20 s.

Kolmandal pühal, 27. detsembril, kell ½3 p. l. 13. korda harilike hindadega
„Mees, kelle käes on trumbid"
Hugo Raudsepa komöödia 3 vaatuses. Pääsmed Kr. 1.50—20 s.

Kell ½8 õhtul
„Tatra tüdruk"
Operett 3 vaat., 15 pildis. Tekst: Juuli Röömusaare. Ümber töötanud: Agu Lüüdik. Priit Ardna muusika. Pääsmed Kr. 2.50—30 s.

Teatri kaſſad awatud kella 12—4 p. l. ja õhtul kella 6—½9.

Mitmekesiseim laste lugemisvara on **„LASTE RÕÕM".**

EESTI DRAAMA TEATER

Eesti Draamateatri pühade mängukava.

Jõulu teiſel pühal, 26. detſ. kell ½8 p. l. 104. korda
„Kevade"
A. Tärewi-O. Lutſu dramatiſeering 6 pildis. Näitejuht — Leo Kalmet Lawapildid — P. Raudwee

Jõulu teiſel pühal, 26. detſ. 40. korda
„Suvi"
A. Tärewi-O. Lutſu dramatiſeering 6 pildis. Näitejuht — Leo Kalmet Lawapildid — P. Raudwee

NOORSOOTEATER.

Jõulu kolmandal pühal, 27. detſembril, kell 12 e. l.

Nukuetendus.

Kawas:
1) „Reis ümber toa" — A. Awenariuſe lugu lastele.
2) „Lillhaldjad" — A. Kiwika dramatiſeering hiina aineil.
3. „Mänguasjade mäſs" G. Helbemäe lugu lastele.

Näitejuht — Wold. Alew. Lawapildid — U. Martin. Kostüümid — Karin Luts. Muuſika koost. — W. Jakobſon.

Jõulu kolmandal pühal, 27. detſembril, kell ½8 õhtul 42. korda
„Daam kameeliatega"
A. Dumas' näidend 5 w. Lawastus — A. Sunne, Lawapildid — P. Raudwee Riietus — K. Luts.

Reedel, 31. detſembril,
traditsiooniline vana-aasta õhtu.
Kaſſa awatud: kolmap., 22. ſkp., ja neljap., 23. ſkp, kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul. Reedel, 24. ſkp., kella 11—1 e. l. 1. pühal kaſſa ſuletud. 2. pühaſt alates — harilikul ajal.

KINO HELIOS

5, 7, 9

Paul Hörbiger südamlikus filmis

„Lastearst Dr. Engel"

TÖÖLISTEATER

Esmaspäewal, 20. detſ., kell ½8 õhtul 82. korda üldhindadega
„Kraavihallid"
E. Waiguri rahwatükk 8 waatuſes. Pääsmed 25 ja 50 ſenti.

Teiſipäewal, 21. detſembril, kell ½8 õhtul 2. korda harilike hindadega
„Tootsi pulm"
Pääsmed 20—125 ſendini.

Kolmapäeval, 22. detsembril, kell ½8 õhtul. 25. korda harilike hindadega
„Mehe külljeluu"
M. Jotuni naljamäng lauludega 3 vaat. 15 pildis. Pääsmed 20—125 s.

Pühade-mängukava.

Teiſel jõulupühal, 26. detſ., kell ½8 p. l. harilike hindadega
„Tootsi pulm"

Teiſel jõulupühal, 26. detſ., kell ½8 õhtul harilike hindadega
„Inimesed ajujääl"

Kolmandal jõulupühal, 27. detſembril, kell pool 3 p. l. harilike hindadega
„Mehe külljeluu"

Kolmandal jõulupühal, 27. detſembril, kell ½8 õhtul harilike hindadega
„Kolmekrossi ooper"

Kaſſa awatud iga päew kella 12—4 p. ja 6—8.30 õhtul. Jõulu laupäewal, 24. detſ., on kaſſa awatud ainult kella 12—3 päewal, eſimeſel jõulupühal on kaſſa ſuletud

---

Tööotsimised

Naiskokk,
valmistab hästi külma pidulauda ja kõiki seltsi soojeſ sööke, otsib kohta pidudel sööke valmistama. Kana tän 4—1.

Aus ustaw keſkealine **majateenija** otſib kohta, oskab hästi keeta, omab head tunniſtuſed. Kirj. ſlt. „10/3530".

Autojuht
otſib teeniſtuſt töökotta wõi garaaſhi. Kirjad ſlt. „38/3558".

Lugupeetud
autoomanikud!
Wõimaldage koht karskele ja auſale 1.-h liigi autojuhile, end. ſõidu üle omab kirjal. tõenduſe. Wõiks ka hakata oſanikuks 1000 kr., ühtlaſi juhina teenides. Kirjal. ſlt. „18/3538".

„ESTONIA" KONTSERTSAAL.
Teisel pühal, 26. detsembril 1937. a.,

III SÜMFOONIAKONTSERT

„Estonia" ja Riigi Ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkestrit juhatab teeneline dirigent prof. RAIMUND KULL

Kaastegev:
viiulikunstnik prof. dr. KARL BRÜCKNER

Kavas:
1) Beethoven Avamäng „Coriolan"
2) Mendelssohn. Sümfoonia nr. 4. A-duur
3) Sinding. Viiulikontsert A-duur
4) A. Kapp. Süit Eesti runoviisidest.

Algus kell 8 õhtul.
Pääsmed Kr. 2.60 kuni 60 s., õpilastele à 35 s. eelmüügil „Estonia" teatri kassas.
„Estonia" kontsertbüroo.

Müürivahe saun 30

Tel. 445-57. Tel. 445-57.

PÜHADENÄDALAL AVATUD.

Tunnisaunad ja vannid:
teisip., kesknädalal, neljap. ja reedel.

DAAMIDELE:	HÄRRADELE:
I kl. teisipäeval,	I kl. kesknäd., neljap. ja reedel.
II kl. kesknädalal,	II kl. kesknädalal,
III kl. neljap. ja reedel.	III kl. neljap. ja reedel.

Pärast pühi saun avatud 30. ja 31. detsembril.

Polgu saun

Lennuki tän. 21

Pühade nädalal on saun awatud:

Teisipäewal, 21. dets. — I kl. meeste e. II kl naistele.

keskuädalal, 22. dets.
neljapäewal 23. dets
reedel, 24 dets
} I. II, III ja IV kl. meestele
III ja IV kl. naistele

KALMA SAUN Ⓜ

JÕULU EEL keskn. 22. dets, 11—10
neljap. 23. dets., 10—11.
reedel, 24. dets., 10—9

Õpilaspiletid maksvad **ainult** keskn. 22. dets.

Tallinna 3. jaoskonna kohtupristav müüb

avalikul enampakkumisel

23. detsembril 1937. a. kell 11 Tallinna Ringkonnakohtu ruumes, Pärnu mnt. 7 Gustav Thombergi kinnisvara, mõisamaakoht (turbaraba)

„KIDISE-RABA"

mis asub Läänemaal, Paadremaa vallas, kinn. nr. 1204. Suurus 7 tiinu. 1234,2 ruutsulda. Müügiks hinnatud Kr. 600.—, millest algab pakkumine.

Müümisesse puutuvate paberitega võib tutvuda Tall. ringkonnakohtu tsiviilosakonna kantseleis.

„Päevalehe" ja „Laste Rõõmu" kuulutusi ja tellimisi

Narvas

võtavad vastu

Vennad R. ja K. Roosipuu,
Suur 24.

Neiu soovib
ärisſe (on warem kaubelnud) wõi tööstusſe. Kirjad ſlt. „33/3553".

37-a. põllutöös ja karjakaswatuſes wilunud töökeſtegija **palub teenistust** juure wõi wäikſemasſe tallu, wõib Tartu- wõi Wiljandimaal olla. Töötab igaſugu põllutöömaſinatega. Lepib kohaſaamiseks kuu-kahe päraſt. Kirj. Silla, poſtkaſt 13 J. M.

Kinniſele 1½-t. kaubatõllale **vajatakse tööd** ja odawat kuuri garaaſhiks. Teat. ſlt. „4/8564".

Tööpakkumised

Keskealine poissmees, talupeKeremees, vajab maale tallu
naisabilist,
kes oskab kohalikke talutöid. Läbi rääkima tulla teisip., 21. dets., kella 10—11 homm. „Päeval." talitusse.

Maalt tulnud
tütarlaps
wõib õpilaſekoha jääda liiſtutööstusſe. Tulla läbirääkimiſele Oskari tän. 4-a.

Waja intelligentſet wilunud
kaswatajannat
eesti, wene ja ühe wõõrkeele oskuſega, 5-aastaſe tütarlapſe juure. Soowit. muuſika tundmine. Wajaliſed ſoowituſed. Nõmme, Nurme tän. 40, tel. 522-13.

Wajatakſe
nõudepesijat
Uus Tatari t. 9—1, tulla kella 3—5.

Ausat **maatütarlast** vajatakse perenaiseabiks. Tulla Reinvaldi 5—11, esmaspäeval pärast lõunat ja teisip. enne lõunat.

1938. a. wajatakſe pikemaks ajaks **lasterohket perekonda** kes on maatööſt huwitatud. Lastele algkoolis käimine ſoodustatud. Palgatingimuſed, ſenine tööala, perekonna ſuurus, wanus, kooliskäim. klaſs ja aadreſs kohe teatada Tallinn, Rana tän. 13—1, kauplus „Põllum." kojameeſ.

Tarwis enne pühi abiks toiduainetekauplusesſe noort wirka **tüdrukut** kes on wilunud, wõib päraſt ka jääda. Kaubelda teiſipäewal kell 10 Estonia puieſteel 27, end. Tasta äris.

Teenijat
tarwis linna ligidale maale wäikſemasſe tallu. Kaubelda 20. ſkp. 3—6 Lutri tän. 27—9.

Teenijat
waja. Tulla pagariärisſe Siiſi tän. 16.

Teenijat
tarwis Tſemendi 5—1.

Laste juure tarwis **vanemat inimest.** Palun tulla läbi rääkima Tähe tän. 4—14.

Uksiteenijad, passijad, keetjad, lastehoidjad, ettekandjad ja igaſugu muud teenijad ſaawad kiiresti häid teeniſtuskohti J. Kühle kohakuulamise kontori kaudu, Wanaturg 6 (Wiru 2).

Parimasſe lokaali wajatakſe **puhvetipreilit,** kes on nõus ära ſõitma. Soowitaw mõne wõõrkeele oskus. Teat. jaab Tall., Narwa mnt. 22, el.-tehn. tööstus. 20. 12. 37. kl. 18—19 ja 21. 12. 37. kl. 10—11.

Waja ehitus-
lukuseppa
Pärnu mnt. 107.

Suurem ettevõte vajab 6. kuuks vilunud
MASINAEHITUSE INSENERI
projekteerimis- ja ehitustöödele. Teat. slt. „E. 12173".

Waja Järwamaale tallu **tüdrukut või sulast,** kes oskab lehmi lüpſa. Kaubelda Tartu mnt. 41—7, hoowimajas, teiſip. kl. 11 kuni 12.

Köögiteenijat
waja restorani. Tulla Woorimehe tän. 3 (hoowis).

Köögiteenijat
tarwis resi. Merepuiestee nr. 10.

Korralikku
pagaripoissi
waja. Tulla Tartu mnt. 10, ärisſe.

SUUREM PEALINNA KOITEKODA VAJAB UUEST AASTAST
köite meistrit
Pakkumised ühes senise tegevuse kirjeldusega saata slt. „E. 12174".

Vajatakse pühadeks
abitööjõudu
ärisse, Narva mnt. 29, „Atlan". Läbi rääkida kella 6—8 õhtul.

Tragi aus mees wähema kapit. ſaab keſtwa
teenistuse
kaastöötajana konſerwi- ja lihaärisſe. Küſida peapoſtkont. nurgalt lehekioskiſt.

Worſti- ja delikateſsärisſe wilunud
müüjannat
pühade-eelſeks abiks waja. Kullaſepa 5.

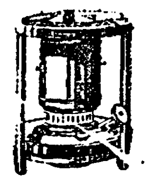

Jõulukink perenaisele! Ⓜ

HEIDENIA

keetja-ahi on kõige moodsam ja praktilisem, on täiesti hädaohutu ja kahinata.
Lihtne käsitamiselt.

M. URBANI & KO.
TALLINN, Rataskaevu 22.

Terasasjadekauplus wajab kohe

müüjaid.

Rutulised pakkumised saata slt. „22/3582"

Vanem soliidne en-gros firma soovib leida

äriruume

kesklinnas, kädavas kohas, 1—2 aknaga, detail-kaupluse jaoks kas kohe või edaspidi. Soovitav tagaruumidega. Pakkumised palutakse saata slt. „A. 9735".

Uude keſkküttega majja kohe tarwis
majahoidjat.
Tulla läbirääkimiſele Aia tän. 5-a, ärisſe, täna kella 6—7 ja homme kl. 10—11

Wajatakſe korralikku, hästi wilunud
tütarlast
toiduainetekauplusesſe. Tulla Aia tän. 4, poodi.

Wajatakſe praktiliſe nuhisartikli lewitamiſeks
agente,
mõlemaſt ſooſt isikuid. Wäike kautsjon tarwiline. Tulla iga päew kl. 12—4 Imanta tän. 9—1.

Korteriotsimised

Korterit,
soovitav 2 tuba ja köök, vajab kohe kindlas ametis lasteta intelligentne abielupaar. Teatada slt. „7/3327".

Kellel wabaneb uueaasta alul wäikſem korralik **äriruum,** ſoowitaw keſklinna rajoonis Kirjad ſlt. „14/3534".

Üksik noormees wajab wäikeſt
möübliga tuba
Kirj. ſlt. „25/3545"

Meesõpilane otſib päraſt jõulukſ intellig. perekonda
möbl. tuba
klaweri tarwitusega. Teat. õhtul 8—10 telef. 319-20 wõi kirjal. ſlt. „35/3515"

1—2 möbl. tuba
pühiks (2 nädalaks) otſitakſe kohe. Teat. kella 9—7 telef. 478-29.

Korteriotsijad!
Kuulutuste kaudu „PÄEVALEHES" on soovitud korter Teil varsti käes.

Veel enne pühi
wajab üksik härra mööbli
suurt tuba
wõi 1—2 wäikſemat tub
Teat. pal. telef. 460-1
Sakala tän. 21—8, L. (

Riigiteeniſtuſes poiſsmees otſib 1. jaan. 1938 a. täieſti omaette ſooja, pu haſt korralikku mööblig wäikeſt
tuba
Teat. pal. kirj. ſlt. „7 3567".

Kolmeliikmeline ſoliidn perekond wajab 1—3-toa
korterit
kas kohe wõi 1. jaanuarik üüri ettemaks wõimali Teat. kirjal. ſlt. „21/3541

Korteripakkumised

TALLINNAS

Uues majas 4-toaline
korter
wälja üürida keſkkütte nir wanniga. Oskari t. 4-a.

1. jaanuarist vabaneb si dalinnas 2-toaline erasisse käiguga soliidne
korter
intelligentsele inimesele. Üi ühes kütte ja valgustuseg Kr. 42.— Teatada slt. „2 3469".

Tuba
välja üürida, ilma mööblit sissekäik täiesti omaette. N guliste 2—3.

Kaas-üüriliseks
wõib tulla Luiſe t. 25—

KIRJASTUS
„MAALING"
TALLINNAS
*

jõulukuul 1937.

Armsad lapsed!

Lähenevad laste rõõmupühad — jõulud. Teie Miki ei unusta teid. Ka tänavu ilmusid Miki Hiire raamatud. Kui tahate lugeda neid toredaid teoseid, siis teatage aegsasti jõuluvanale, et ta saaks neid teile kuuse alla panna.

Kõigepealt ilmus „NOA LAEV ABK". Seda toredat lugu nägite vististi ka kinos! Tervelt 60 lhk. pilte, pealeselle veel mitu neljavärvilist pilti. Raamat on hästi suure kaustaga erivalmistuse paksust paberist. Raamat on kõvas köites, et teie käekestele Kauemini vastu panna. Hind Kr. 3.20.

Teiseks tuli välja „PEETER JA PEET", lugu kahest vahvast sõbrast, mis jutustatud 160 leheküljel ja selgituseks toodud 90 pilti. Peeter Põngerjast saab Putukpilli linnakese võitmatu kindral, kuna Peet Põrnikas jatkab oma teekonda parandamatu hulkurina. Paber nagu eelmiselgi paks. Kaaned neljavärvitrükis ja tugevas köites. Hind Kr. 2.—.

Nüüd teen teid tuttavaks oma sugulastega „MIKI VÄIKESED NÕBUD" on pildiraamat mudilastele. Seda kaunistavad 16 viievärvilist pilti. Eestikeelse teksti kirjutas J. Oro. Raamat on suures formaadis ja paksust paberist. Hind Kr. 1.20.

Lõpuks võite õppida ka minu kaudu lugema — „MIKI HIIRE ABD" on aabits väikestele, milles tähed selgitatud 32 neljavärvilise pildiga. Eestikeelse teksti on pannud kirja J. Oro. Raamat, mille hinnaks on Kr. 1.—, on muidugi jälle paksust paberist.

Häid pühi soovides

Nägemiseni jõulukuuse all!

Teie **Miki Hiir**

Ⓜ

Pealadu: K.-Ü. „Rahvaülikool"

Tallinn, Harju 48 ja Pärnu m. 10.

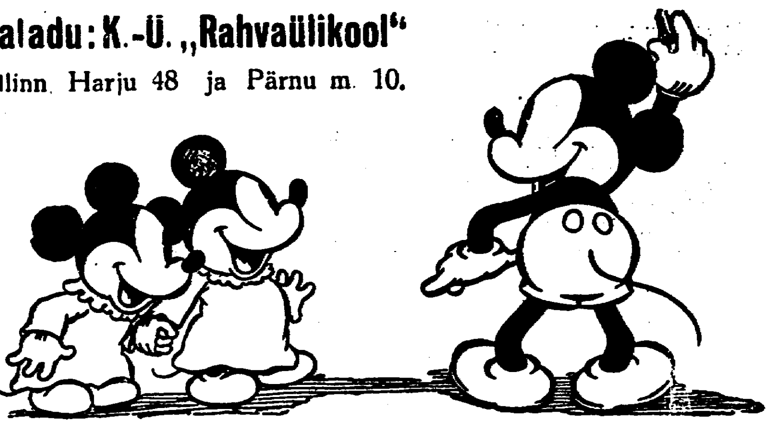

Ⓜ

Tõukekelke

soovitab

ED. Möllerson

raudvoodi- ja traatvõrgutööstus

Tallinn, Kopli 10, tel. 439-70.

Müüakse

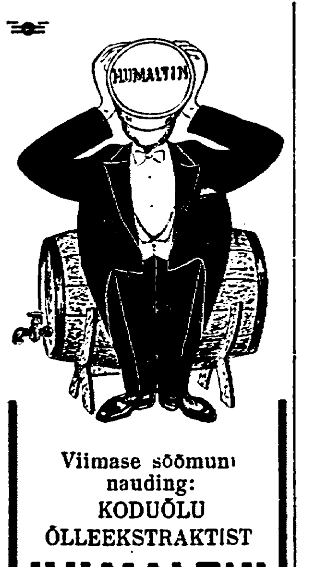

Viimase sõõmuni nauding:
KODUÕLU
ÕLLEEKSTRAKTIST

HUMALTIN

Saadaval rohu- ja koloniaalkauplustes.

V. Treublut

Volta 3. Telef. 440-88

Saiajahu
SAIAJAHU POOLSÕRE
J. PUHK & POJAD TALLINN

Teie pühaderõõm on täiuslik,

kui valmistate oma küpsetused ja keeted meie suurveski

SAIAJAHUST
2-kg PABERKOTTIDES

Müügil kõigis paremates toiduainetekauplustes

J. PUHK & POJAD

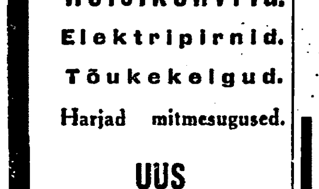

Odav jõulumüük

alumiinium-
klaas-
kivi-
plekk- nõud

Reisikohvrid.

Elektripirnid.

Tõukekelgud.

Harjad mitmesugused.

UUS NÕUDEKAUPLUS,

Pärnu mnt. 4
(E. Seemnevilja Ühisuse kõrval)

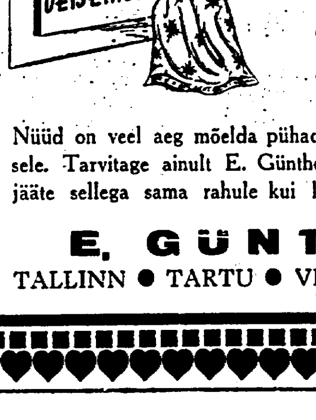

Ainult 4 päeva jääb veel jõuluni...

Nüüd on veel aeg mõelda pühade-eelsele suurpuhastusele. Tarvitage ainult E. Güntheri *poonimisvaha* ja Teie jääte sellega sama rahule kui kõigi minu kaupadega.

E. GÜNTHER

TALLINN ● TARTU ● VILJANDI ● PÄRNU

Kui muret teeb kauneima

JÕULUKINGI VALIK

siis astuge aegsasti

„Päevalehe" raamatukauplustesse

Pärnu mnt. 10; kõnetr. 446-11, 479-25. Pikk tän. 2, kõnetr. 428-83.

sealt leiate sobiva eseme noorele kui ka vanale, tarbekohase ja hinnapärase

Lastele pildi,- jutu- ja maalimisraamatuid ja uusimat kirjandust suures valikus.

Male-, foto-, tsirkuse-, kitse-, kirbu-, trilma-, Musta-Peetri, merelahingu- jne. mänge, väljalõike-, klants- ja äratõmbepilte.

Pliiatsiteritajaid, penaale, värvipliiatseid, värvikarpe, tsirklikarpe, taskunuge, soome pusse, bakeliidist tindipotte jne. jne.

Täitesulepäid, portfelle, kohvreid, kirjutuslaua-nõusid, peennahktöid — taskuraamatuid, blokke, rahakotte, lugemispaelu, lauablokke, mängukaardikarpe, postkaardi- ja päevapildialbumeid, kirjapabereid moodsates mappides, lillevaase, pildiraame jne.

AXEL ROSMAN.

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Mööblid säravad,

mui puhastasin nad
Glasurol'iga
Glasuroli hind 75 s.
Igas rohukaupluses.
Esindus:

A-S. F.O. TREUBLUT.

VIRU 14 · TEKA · UHTLUSHINNAKAUPLUS

Jõulusisseostmistel

kõige pealt

„TEKA"sse

VIRU 14

KUULUTAJAILE TULNUD KIRJAD

18. dets. sisse tulnud kirjad.

1/3201	7	1/2281	4	23/2383	1	24/2264	1
2/2282	1	2/2300	2	25/2665	3	25/2305	2
2/2322	5	3/2363	3	25/2345	6	25/2310	1
3/3043	2	3/2123	3	25/3105	2	25/2105	6
3/2163	1	3/3071	1	25/2585	2	25/2425	1
4/2684	2	4/3004	2	25/3065	1	26/3186	14
4/2644	16	4/3164	3	26/2106	2	27/2227	1
5/2645	2	5/2605	1	27/3187	6	27/2547	1
5/3085	1	6/2566	3	28/2588	2	28/3148	1
6/2286	1	7/2687	5	29/2309	1	29/3189	3
7/3047	1	7/2287	3	30/3190	3	30/2110	1
7/3127	3	7/3167	2	31/3071	5	31/3111	1
7/3007	2	7/2307	1	31/2271	1	32/2312	1
8/2352	1	8/2328	1	32/3032	1	32/2352	3
8/3048	1	9/3129	4	33/2393	6	33/2633	1
9/2329	1	9/2169	1	33/3073	1	33/3033	1
10/410	1	10/1970	1	34/3114	5	34/3034	2
10/2450	1	10/3010	5	34/2194	1	34/2634	1
10/2010	1	11/3051	2	34/1954	1	35/2075	1
11/2251	1	11/2571	1	35/2275	2	35/3115	1
13/3133	4	13/2493	1	35/2035	1	36/3196	6
13/2093	1	13/3173	1	37/3197	2	37/2157	2
14/2654	2	14/2374	1	37/2197	1	38/2638	6
15/3135	17	15/3055	2	38/8198	1	38/3198	1
15/3015	1	15/2575	1	38/2598	1	39/2399	1
15/2215	1	16/2616	2	39/2279	1	39/3119	1
16/1696	1	16/3096	1	40/3040	2	40/2280	1
17/3137	1	17/3017	1	40/2600	1	40/2080	1
17/3177	1	18/2338	2	A. 9588	20	B. 5039	5
19/2619	1	19/2259	1	B. 5044	3	B. 5309	1
20/3100	1	20/1940	1	M. 12354	5	M. 12420	2
21/3101	5	21/2661	5	M. 1388	2	Mari 31	1
21/3001	1	21/2581	1	113-73			1
21/3061	1	22/2622	1	E. M. Ü. liikm. 921			1
23/2343	3	23/3023	12				
23/1863	1	23/2183	6				

Kokku 345 kirja.

Soodsatel tingimustel ostate

1 PÜHADE KINKE
JÄRELMAKSUGA
alates
1 Kr. nädalas

nagu riiet, pesu, jalanõusid, mööblit oma tööstusest j.m asju.

FIRMA
GRIPOL
om. N. LÄÄTS
Narva m. 45, t. 301-46

Jõulukinke:

käſitsi kootud
kindaid, ſalle, mütſe,
aknakardinaid
ſohwapatju, laudlinu,
taskurätte, lauakatteid,
aluſtatud töid,
Haapſalu rätte jne.
Hinnad odawad.
„Moodne käsitöö"
Nataskaewu 2.

Kodukaunistamiseks

vaipu

suures valikus saadaval äris Voorimehe tän. 9. „Päevalehe" majas.

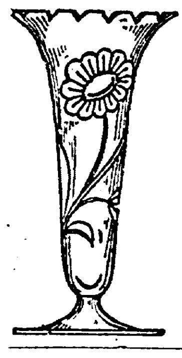

* * *

Esimene partii odawat

kristalli

kohale jõudnud, seetõttu müüme alandatud hinnaga ●

Aug. Amos

TALLINN, PÄRNU MNT 10.

Nõmmelased !!

Kokkuleppel A.-S. „Eesti Metsatööstusega" müün kuivi kasepuid kindla hinnaga — 50 sm pikkusi 3 kr. 70 s. ja 75 sm. pikkusi 5 kr. 40 s. jooksev meeter. Saagimine ja kohalevedu eritasu eest.

A. OIT, metsaäri Nõmmel.
Tel. 520-14.

Veerenni tän. saun

pühadenädalal on avatud

kesknädalal	kella	12—10
neljapäeval	„	10—10
reedel	„	10— 9

Vana aasta viimsel päeval saun on avatud kella 12—9.

Laste Rõõm on laste õnn!

VIRU 14 · TEKA · UHTLUSHINNAKAUPLUS

Odavasti ostate

TEKA
● **mänguasju**
TEKA
● **jõuluküünlaid**
TEKA
● **noakaupa**
TEKA
● **majatarbeid**

Triiksärgid

suures valikus uudismustrites Voorimehe tän. 9. äris. („Päevalehe" maja).

Keilas

odawaſti müüa tammepuuſ kapp=grammofon Kiriku= plats 13.

Kraſõidu päraſt müüa

pianiino

ſoodſatel makſutingimuſtel kuni 23. ſkp. Wismari 1 — 8, hoowimajas.

Häid Saaremaa

pähkleid

müüa Reimani tän. 2 ſuuſatööſtuſes.

Häid ümarguſi

söögilaudu ja toole,

walmiſt. kuiwaſt kaſ puuſt, oſtate ala ſoodſaſti A. Soometſ mööbli= ja puunõude kauplusest, Tõnismäg 18. Töö eest täielin wastutus.

Müüa vähepruugitud kab nett-
õmblusmasin.
Soovijail jätta kirjad „Pä valehe" kontorisse „29/350

Ostke villased

voodivaibad

(tekid) ärist Voorimehe t. „Päevalehe" majas.

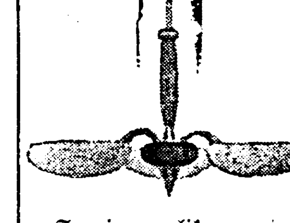

Suurim walik armatu re, laua= ja ſeinalamp Hinnad oma tööſtuſe töt odawad. Walmiſtan ka te limiſe peale. Müügikoha Tartu mnt. 42 ja 2. Wo Laanberg. Telef. 311=9

Alati saadaval

riivsaia

J. Milleri leivatööstuses K levi 17, telef. 438-75.

Müüa

head muhwid ſkunks=, kotii murmel= ja teiſteſt nahk deſt ja naiſterahwa hea k ſukas. Girgenſoni t. 6—

Müüa 25 ha ſuurune
talu,
umbes 30 km. Tallinna jõe lähedal. Teateid ſa adwokaat H. Maand Tallinnas, Pärnu m. — 15, iga päew kella 6— p. l.

Müüa wähepruugitud
kontsert-
pianiino,
firma Ihſe. Hind 700 Soowiaw. ſlt. „34/3474"

Müüa

moodne tammepuuſt mag miſuba ja poleeritud ka kaſepuuſt. Oſtuſoodustuſ Klaaſingi t. 13, töökojas.

Sohva, 2 tugitooli
ja laud müüa, uued, gol lääniridega. Näha iga pä kella 12—17 Liiwalaia 31—6.

Müüa

ſoodſaſti tammepuuſt ſö gilaud ja nahkpolſtriga to lid. Käo t. 20.

Juhuslikult müüa wä ilus Wiljandimaa rahwus

kostüüm

— wiis eſet. Teateid ſa kl. 5—8 õht. telef. 410

Müüa uus naiſterahw

kasukmantel,

wälismaa nahkadeſt. N teiſipäewal kella 10— Merepuieſtee 15—8=a.

Diivan ja kuše

müüa. Hind imeodaw. dulſepatöökoda „Wel Riine tän. 1.

Tallinna Eesti Kirjaſtus-Ühiſuſe trükk

Päraſt Itaalia wäljaastumiſt Rahwasteliiduſt

Prantſusmaa tagaſipöördumine realiſtlikule wälispoliitikale

„Päewalehele" kirjutanud **Pierre-Etienne Flandin,** endine Prantſuſe peaminiſter

Juba mõnda kuud on rahwuswahelised ſündmuſed hakanud üksteiſt otſe taga ajama ja üks on teiſeſt tähtſam, ſundides meid rewideerima mõningaid waateid. Traditſiooniliſelt on Suur-Briti ja Prantſusmaa oma poliitika rajanud Rahwasteliidule. Täiesti kooskõlas Rahwasteliidu põhikirjaga, ainult mõningais rakenduswiiſides erinewalt, on kaks ſuurt Euroopa demokraatlikku riiki rahwuswahelistes ſuhetes alati lojaalſelt püüdnud anda ülekaalu õiguſele, nagu ſeda on määranud ſõlmitud lepingud.

Ajalugu, wõib-olla, ütleb kord, et olles wõidukad 1918. a. ja omades purustawalt üleolewaid ſõjaliſi jõude, on nad olnud liig ſuuremeelſed rahulepingute ſüſtemaatiliſe wägistamiſe ſuhtes. Seni kui Suur-Briti ja Prantſuſe ühendatud aineliſed jõud olid Euroopas ülekaalus, tegutſes Rahwasteliit rahuldawalt ja tal läks korda rohkemal juhtudel kui ſeda arwatakſe, wältida konflikte ja ſäilitada rahu. Kuid ajalugu on õpetanud, et kui ſuured ka oleksid moraalſed jõud, nad wajawad toetuſt ſõjajõule. Alates päewaſt, millal jõud näis wahetawat poolt, ſattus Rahwasteliit tõſiſesſe ohtu. Tuleb kiita Neville Chamberlaini, kes on julgenud ütelda, et ta pole praeguſel hetkel enam ſuuteline tagama oma liikmete julgeolu.

Nii briti kui prantſuſe rahwas on wähehaawal weendunud, et nad ei wõi oma julgeolu enam rajada Genfi organiſatſioonile. Ärkamine on kibe, ſeda enam, et teda peab ſaatma ſuur ja intenſiiwne taasrelwastumiſe pingutus mis ſurub riikidele wäga raske rahandusliku koormiſe. Ent nii ühe kui teiſe rahwa ſuhtes ületab probleem oma riigi piirid, kui ta ei puuduta ainult emamaad, ſiis wähemalt nende aſumaid.

Kes tähelepanelikult on jälginud Hitleri aktſiooni ſeſt ſaadik, kui tema juhib Sakſamaa ſaatuſt, on wõinud panna tähele kuidas „Mein Kampfi" autor metoodiliſelt ja järkjärguliſelt teostab oma poliitiliſi põhimõtteid.

Waſtolu nende põhimõtete ja Rahwasteliidu põhikirja põhimõtete wahel on karjuw. Tulewik pakub meile kaht wäljawaadet: kas ootab meid jõudude konflikt wõi leppimine.

Jõudude konflikt, mis weel ei tarwitſe tingimata lõppeda ſõjaga, on praegu käimas. Totalitaarriikides on aineliste ja moraalſete jõudude üldmobiliſatſioon peagu läbi wiidud. Nüüd ſee on alanud ka demokraatlikes riikides. Peab küſima, kas ſeda üldmobiliſatſiooni wõidakſe hoida jõus nii ühelt kui teiſelt poolt, ilma et jõuſüsteem, mida püütakſe luua, paneks end kõikjal kehtima? Sel juhul oleks taſakaal rikutud ühe wõi teiſe partii kaſuks. Pahempoolſed Inglismaal ja Prantſusmaal uſuwad — ſee pole uudis — et rahandus- ja majandusraskuſed wiiwad langusele faſchiſtliku reſhiimi Itaalias ja natſiſtliku reſhiimi Sakſas. Diktatuurriigid omalt poolt ſpekuleeriwad demokraatlike maade parlamentliku nõrkuſega ja arwestawad rewolutſiooniliſi liikumiſi Prantſusmaal. Diplomaatlik töö, mis ſeiſab ühe järelkäijate grupi ülewõtmiſe püüetes teiſelt grupilt, on ſeni, ſeda peame tunnistama, olnud edukam Rooma-Berliin-Tokio telje kui London-Pariis-Moſkwa telje ümber. Londonis pole kaotatud lootuſt Berliini Berliin-Moſkwa-Tokio teljeſt ära kiskuda. Pariiſis peetakſe palju kergemaks Rooma ärakiskumiſt. Berliinis aga püütakſe wastuokſa Londonit London-Pariiſi teljeſt ära kiskuda. Roomas pani hiljutine ajakirjanduslik wahejuhtum uskuma, et ſeal peeti wõimalikuks lähenemiſt Pariiſile. Kuid ſee jäi korraga ſoiku ja kahtlemata ſündis ſee Berliini energiliſel wahelesegamiſel.

Selles wäljakuulutamata ſõjaeelſes ſeiſukorras püüab Briti walitſus ſajandiwanuſe poliitiliſe traditſiooni järgi teha uuſi lepituskatſeid. Lord Halifaxi ülesandeks näis olnud pinna otſimine, millel Hitleri dünamismiteooria oleks lepitataw lepingute ſtaatikateooriaga. Keegi ei räägi ſelleſt weel awalikult, kuid üldiſelt puudutab aſi Rahwasteliidu pakti rewideerimiſt, õiguſe wäljuſe pehmendamiſt, ekſiwa jõu kaſutamiſt uue Euroopa organiſeerimiſeks.

Mõned nõuawad, et Prantſusmaa ärgu loobugu ſiis oſaliſelt ſelleſt ideaaliſt, mida wäljendab Rahwasteliidu põhikiri. Nemad pakuwad Prantſusmaale austawat, kuid hädaohtlikku Euroopa ſandarmi oſa.

Kas Prantſusmaa huwid ſeiſawad ſelles, et laſta end meelitada niiſuguſesſe osſa?

Senikaua kui wastastikuste abistamispaktide teostamine oli kindlustatud mitte ainult Rahwasteliidu põhikirja moraalſe waid ka tegeliku tagatiſega, et ründaja wastu astutakſe ühiſelt wälja, oleks Prantſusmaa wõinud ſeda riski endale wõtta.

Praktiliſed kogemuſed, mis on näidanud ſelle tagatiſe nõrkuſt, ei luba Prantſusmaale enam laskuda puhtideoloogilisſe poliitikasſe.

Eelkõige, pole küſimuſes mitte rahu kindlustamine ſõja läbi, waid rahu läbi.

Ja on waja, et awalik arwamine Prantſusmaal ja wälismaal mõõdaks ſelle keeriſe ſuuruſt, milleſt Prantſuſe diplomaatia peab ſaama jagu.

Kui Prantſusmaa waliks ſelle, mida hüütakſe Euroopa donquichotismiks, tähendaks ſee prantſuſe rahwale kohustuſt ülimal määral relwastuda ja militariſeeruda. Ja prantſuſe rahwas ei peaks ſeda pingutuſt mõiſtma ja tõlgendama ainult oma rünnatud territooriumi ſeiſukohalt, waid ka rünnakuſõja ſeiſukohalt teistele riikidele, kuhu ta peaks interweneerima arwatawa ründaja wastu liidusüsteemi järgi, mis oleks nüüd palju komplitſeeritum ja üldiſem kui liidud enne ſõda.

Wastuokſa, eelistaks Prantſusmaa liituda lepituſe otſimiſega ja püüdega Euroopa tulewaſi ſuhteid ümber organiſeerida uuendatud ja muudetud Rahwasteliidus, ſiis oleks waja, et ta oma diplomaatias wõimalikult kiiresti loobuks puhtideoloogilisteſt ſeiſukohawõttudeſt, koostööſt ja opoſitſiooniſt ideoloogia nimel.

Pole liialdatud, kui ütelda, et Prantſuſe wälispoliitika on nimelt Hiſpaania ja Itaalia ſuhtes juba kuude wiiſt olnud juhitud õnnestawaſt ideoloogiaſt, mis on meie ſeiſundit Euroopas nõrgestanud. Wähem kui kunagi enne ei tohi Prantſusmaa praegu alluda riskile ſaada iſoleeritud. Ja iſegi ta paremad ſõbrad kardawad kohustuſi, mis laſuwad ta wälispoliitikal.

Ärgem unustagem, et Ameerika, kellelt mõned ekslikult ootawad uut wahelesegamiſt Euroopa asjusſe, hülgab wahelesegamiſe poliitika iſegi Hiina ſuhtes, kus tal ometi on kaitsta otſeſed huwid.

Briti imperiumilgi on teiſi huwiſid kui Euroopa huwid ja Prantſusmaa hoiaks ſeda kergemini jõus oma toetuſt wastastikustele huwidele Euroopas, mille määritlemiſeks mul oli õnn 1936. a. märtſis olla tegew, kui need huwid jääwad kindlasti piiratuks ja määritletuks.

Wiisteiſt aastat idealiſtlikku poliitikat pole ſuutnud kindlustada ei rahu ega Prantſuſe julgeolu. Prantſusmaa hakkab ſeda tundma ja muutuma patriootiliſelt realiſtlikuks.

(Copyright by „Päevaleht" and Cooperation).

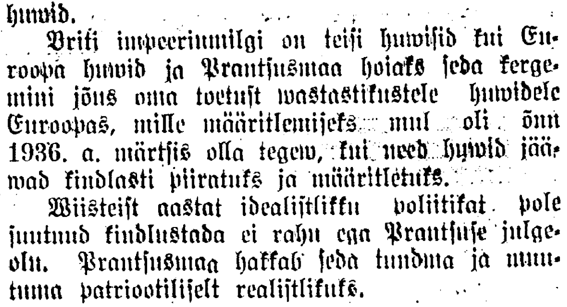
Matieseni
ÕUNA MAHL

Riigihoidja kõne koolijuhatajaile

Kooliõpetaja peab tundma oma rahwa iseloomu

Kasvatusküsimustes ei saa riik jääda pealtvaatajaks

Uksmeele loomisel valimisteks kooliõpetajail tähtsaid ülesandeid

Üleriiklikul koolijuhatajate kokkutulekul eile pidas riigihoidja K. Päts järgmiſe kõne:

Lugupeetud koosolijad! Kui meie praegu heidame pilgu maailma haritud rahwaste hingeellu, näeme ſeal ſuurt igatſuſt kindla pinna järele, igatſuſt päraſt tormi, ſuuri ſõdaſid, rahutuſi ja wintſutuſi, mis kultuurrahwad on lühikeſe aja jooksul läbi elanud, igatſuſt waikſete ſadamate järele. Rahwad on pidanud wäga palju endaſt laskma üle minna, nende hing on wäſinud, nad igatſewad ja tahawad rahu ſaada, rahulikult töötada ja edaſi anda oma töövilja järeltulewatele põlwedele. Rahwad on ſuure õhinaga otſimas uut riigikorda, uuſi aateid ja uuſi inimeſi, kes peakſid neile teed näitama waikſete ſadamate poole. Selle tagajärjeks on, et üks riik teiſe järel muudab oma põhiſeaduſt, muudetakſe riigikorda, ſeatakſe uuſi inimeſi riikide ja rahwaste juhtideks, ſuitſetatakſe wiirukit uutele aadetele, mis ſeni olid tundmata.

Ka meie oma uues riigis oleme pidanud wiimaste aastate jooksul endaſt mööda laskma kirjuid ja rahutuid aegu. Meie oleme mitu korda rahwahääletamiſe läbi oma põhiſeaduſt katſunud muuta ja olemegi rahwahääletamiſega nii kaugele jõudnud, et oleme oma põhiſeaduſt wõinud muuta, aga ometi ei ole meie ſelle muudetud põhiſeaduſe järele oma elu korraldama ſaanud hakata, waid weel on raskeid aastaid tarwis olnud, enne kui oleme lõpuks oma rahwaeſinduſe kaudu endale ſaanud uue põhiſeaduſe, mille järele lähemal ajal tahame oma riiki ja rahwa elu riigis korraldama hakata.

See aeg on meile raske olnud, ſee aeg on näidanud, et riiki luua ja korda riigis ſisſe ſeada on nii raskeid ülesandeid, mis terwe rahwa hinge wabiſema paneb.

Meie ſeiſime ju ſündmuste äärel, kus meie ſaatus oli kaalul. Ainult tänu meie iſamaa-armastuſele, tänu meie kindlale meelele ja taſakaalukuſele oleme meie neiſt rasketeſt aegadeſt ja hädaohtudeſt möödunud, et nüüd täie julguſega wõime tulewikku astuda wastu uuele aastale ja uuele põhiſeaduſele. (Kiiduawaldused.)

Kui meie oma riiki lõime, ſiis olid meil ſuured wõitlemiſed ees, meie rahwas ei ſaanud oma hinges otſuſele jõuda, mis tähendab riiki luua. Meil oli paljuſid, kes arwaſid, et riigi loomine ei tähenda muud kui politſeiliſe korra loomiſt, et riik ei tähenda muud midagi kui kaitſeaſutuſt, et igaüks wõiks rahulikult töötada ja mõnuſalt oma elu maitsta. Ei, riik ei ole mitte ainult ſelleks, et walſi warasid hoida ja öövahiks olla, waid riik on rahwale palju rohkem, on palju tähtſam. Riiki luues loome ka rahwa eneſe. Riik ei ole ſelleks, et ainult majanduslikke hüweſid kodanikele luua, telefone ſisſe ſeada, kirju kätte toimetada jne., waid riik on ſelleks, mis rahwa peab lopma ühtlaſeks terwikuks, ühiſeks aatekujuks. (Kiiduawaldused.)

Riik peab meid kui rahwaſt ſeadma kõrgete ja raskete ülesannete ette. Riik peab olema aatekujuks, mida meie enda ees näeme ja mida täita püüame ja mis terwe rahwa peab edaſi wiima õnne ja parema elu poole. (Kiiduawaldused.)

Meie oleme palju loonud,

oleme palju oma lühikeſe noore riigi kestes korda ſaatnud.

Aga küſime, kas meie oleme kõik ülesanded, mis riigi wastu täita, täitnud, kas oleme riiki nii ette kujutanud, nagu ta aatekujuliſelt peab olema — ja meie peame ütlema, et mitte. Meie oleme ekſinud oma riigi wastu, meie läkſime kõik riigi wastu lootuſes riigi käeſt ainult ſaada, tema käeſt nõuda ja wõtta. Meie ei läinud wälja, et riigile anda, et riigile ohwerdada, et temaga kõik oma elu ja tulewik täita. Ja ſee oli ſaatus, mis meie riigi hädaohu äärele wiis. Nüüd oleme aru ſaanud, et riiki peab teenima, et riiki peab kaitsma ja hoidma ja et riik on ſee, mis wiib meie rahwa iſeſeiswale tulewikule wastu.

On riik kadunud, on ka rahwas kadunud.

(Kiiduawaldused.)

Ilma riigita on rahwas ainult kirju kogu inimeſi, kes on alatiſelt ſaatuſe hoopide all, kes wõib ruttu kaduda ja kaſutuks muutuda. Ainult riik on ſee, kes rahwaſt rahwuſe loob, kes temale ülesanded annab, kes teda kaitſeb, õpetab, ta tulewiku-ideaale ellu wiib. Seepäraſt, lugupeetud koosolijad, kui meie ſiin ſellele ſeiſukohale aſume, ſiis wõime ſiit tagaſi minna oma töö juure täis ſeda meeleolu, et meie mõistus ja tunded on meid teadmiſele aidanud, et midagi kallimat, midagi kõrgemat ei ole meie rahwapõlwedel,

mille üle meie rohkem wõikſime uhkustada kui ſellega,

et meie oleme riigi loonud ja et oleme teda kaitsnud ja et tahame teda oma tulewiku-põlwedele edaſi anda. (Tormiliſed kiiduawaldused.)

Kui meie tahame riiki kindlale aluſele ſeada, ſiis peame kõigepealt ſelle eeſt hoolitſema, et riiki kandew rahwas wäärt ja jõuline oleks neid kõrgeid ülesandeid täitma, mis riik talle ſeab. Ja kui meie nüüd oma rahwa minewikule tagaſi waatame, ſiis peame otſekohe imestama, et meie rahwal — ma ei taha mitte ſiin neid kurbi aastaſadu meele tuletada, — aga ma ütlen, et meie rahwal, kes on elanud wiletſates oludes, wiletſamas ſotſiaalſes olukorras, rahwal, kellel mingiſuguſeid tulewikuwaateid ei olnud, kelleſt arwati, et ta kui toores tukike ära põleb,

et ſel rahwal ſiiski oli jõudu end hingeliſelt koguda ja teiste ſuurte rahwaste ſeas end nagu õrn lilleke püsti ajada

ning teiste kuste end iſeſeiswaks tunnistada ja oma riiki luua. Selle eeſt peame tänu andma meie eſiwanematele, kellel oli niipalju ſitket iſeloomu ja kanget meelt, et ei kaotanud lootuſt ükskord wabaks ſaada ja iſe eneſe peremehed olla. (Kiiduawaldused.) Nendelt päritud jõuga ſuutſime ſelle raske ülesande teostada.

Meie ei tohi aga endid ja oma rahwaſt niiſuguſena ette kujutada, et meil midagi parandada ei ole, et nagu oleksime ikka üks kange rahwas, kes ka raſketes oludes kõigega toime tuleb. Meie teame, et kõik, mis looduſes wiletſates oludes tärkab ja elutſeb, kannatab kaua ſelle wiletſuſe all. Nii ka meie rahwas.

Wiletſuſe tagajärjed annawad end kaua tunda,

ſeda on ka meie rahwas tunda ſaanud ja meie ei ſaa öelda, nagu ſuured rahwad, et meie elu oleks ikka lahe olnud, et ſee oleks päikeſepaisteline olnud. Peame imestama, et oleme rasketeſt aastateſt endile kaaſa wõtnud jõudu, aga meie iſeloomudel on ka wäga ſuuri puuduſi ja teie, kes teie waimuwalguſt meie koolidele ja tulewikupõlwedele wiite,

peate meie rahwaſt tundma õppima.

Meie peame kõigepealt teadma, mis meie oleme, kuiwõrd tugew meie iſeloom on. Meie oleme õppinud ſiiamaani ajalugu ja kõiki teiſi aineid,

aga oma rahwa iſeloomu ei ole meie ſuurekstegewa klaaſi alla pannud.

Siin ſeiſab teil ſuur ülesanne ees. Teie peate oma ümbruskonnas, oma ringkonnas katſuma ſelgitada rahwa iſeloomu puuduſi, tema häid ja halbu külgi ja ſelle järele katſuma noorſugu juhtida ja kaswatada paremuſe poole. Enne kui meie ei tea, misſuguſed puuduſed on meie noorſool, enne ei ſaa me neile õiget teed kätte juhatada. See ſuur ülesanne ſeiſab ees meie kirjanduſel, kunstil, teaduſel ja haridustegelaſil, ſee ſuur ülesanne, et ſelguſele jõuda, misſuguſed puuduſed meie rahwa iſeloomul on ja kuidas neid parandada tuleks. Kui tahame demokraatlikus riigis elada, ſiis peame ſuutma endi keskelt paremaid wälja walida, peame juhtiwatele kohtadele ſeadma inimeſi, kellel on julguſt, ſitkuſt,

kelle iſeloom oleks walmis hädaohtudele wastu minema,

kes tunneksid korda, austakſid korda, kes armastakſid tööd ega kardaks tööd. Niiſuguſeid inimeſi wälja walida ja kaswatada on meie haritlaskonna ja riigi ülesanne.

Sellepäraſt riik ei ſaa enam jääda ainult pealtwaatajaks kaswatuslikes küſimustes,

waid nüüd, kus perekondlik elu wõitleb raskustega, kus lodewus on maad wõtnud ja kus iſad oma laste ja perekonna juureſt ära jookſewad ning need maha jätawad, et wõi riik rahulikult ſellele waadata, waid ta peab oma juhtiwa ja korraldawa käe wahele panema rahwa kaswatuſe ja perekonnaelu juhtimiſel. (Kestwad kiiduawaldused.)

Meie läheme nüüd wastu tähtſatele aegadele. Üle maa tuleb meil wälja walida meie rahwa hulgaſt juhte, kes oleksid walmis ja kes ſuudakſid luua uut riiklikku korda, riigiaſutustele elu anda. On waja inimeſi, kes ſuudakſid aru ſaada neiſt rasketeſt ülesanneteſt, mis meie rahwal ees ſeiſawad ja meie rahwaſt tema raſketes ülesannetes edaſi wiia.

Nende ülesannete juure aſudes peame kõigepealt üht ſilmas pidama, et ükski rahwas ei ſaa kultuuris edaſi minna, kui ta eneaſt lõhki käristab, kui tal ei ole ühtki ſidet. Kui aga ühiſel aluſel aſukſime ſellele tööle, ainult ſiis

niiſuguſe ühismeele loomiſel on riigi kindel käekäik kindlustatud. Seda üksmeelt palun ka teid laiali laotada,

ſeſt ſee on kui kewadpäike, mis meie rahwaſt ſoojendab ja talle elu ja jõudu annab. (Kestwad kiiduawaldused.) Muidugi, kui meie nõuame, et inimeſed oleksid ühiſes meeles ja nõuame ühtlaſt aruſaamiſt, ſiis ei taha meie ſellega öelda, et meie tahakſime inimeſtel nende peaajud kammitſasſe panna. Ei, meie tahakſime ainult ſeda, et nad oleksid diſtſiplineeritud oma mõtlemiſes ja teakſid, kuhu oma mõtteid pöörata, et nad oleksid õpetatud ſelleks ja teakſid, mille eeſt nad wälja lähewad, mis neid ühiſele eesmärgile aitab wõi mis neid wiib wastu häwingule ja õnnetustele.

Meie peame teadma, et kui keegi wälja läheb rahwa-
ſaadikuna, rahwaeſindajana, ſiis mitte ſelleks, et a
oma ümbruſele, oma iſikule, oma kutſele kaſu teha,
ſelleks, et meie riigile kindlustada aluſed, millele t
rahwas wõib oma tööd ja tegewuſt rajada. Ja niiſ
töö ja tegewuſe juures tuleb kodanikel ohwreid t
aga mitte mõnuſalt elu maitsta. Meie ei wõi ene
niiſuguſt elu ette kujutada, kus meie ainult wõikſim
maitsta, waid meie töö on ſee, mis meid edaſi on
nud. Töö, korraarmastus ja ſitkus wiiwad meid e

**Töö austamiſele peame õpetama oma noor
ſugu.**

Meie peame neile ſilma ette tooma need ajad, n
meie eſiwanemad on üle ſaanud oma töö ja waew
Ja kui meie oma maa kaſuks tahame teha, mida i
teha wõib, ſiis ſuudame meie ſelle maa, mis aasta
on ſoodes wettinud, kehwa wõſaga kaetud, kurb ja
olnud, muuta iluſaks ning ta kultuuri ja tſiwiliſat
tõsta kõrgele järjele. (Kestwad kiiduawaldused.)
maa-armastuſt, tööarmastuſt nõuab ſee ülesanne.
meie tulew põlw lodewaks jääb, kui meil lootuſi
ſelleks, et ſeda rasket ülesannet ſuudakſime täita,
noore riigi kandjail tuleb eneſe peale wõtta, ja kui
ei ſuuda järeltulew põlw eneſe peale wõtta, millek
meie ſõdurite haawad ja weri, milleks meie töö ja w
ning milleks kõik ohwrid olnud? Milleks kõike ſeda
wis? Kas ſelles lootuſetuſes, et meil kaswab noor
kes kiduraks jääb ja kokku ſukab, et maa tühjaks
Ei. Meie töö on rajatud teadmiſele, et rahwas t
oma kohuſt kodumaa wastu, tunneb, et tema koh
kodumaad inimestega täita ja talle jõudu anda, e
kiduraks ja wäikeſeks ei jääks. See annab meile,
matele, jõudu pingutada end ſelleks, et kõik teh
järeltulewal põlwel oleks kergem ja lahedam elada.
Need ülesanded on riik meile ette ſeadnud. J
pean ütlema, et meie nende ülesannete täitmiſel
puuduſi wõime oma elus näha. Meil kirjutatakſe
awalikult, et meie rahwaarw läheb aasta-aastalt t
pidi. Mõne aasta päraſt niiwiiſi, kui meil aſi ſe
kestab,

**ei ole meil rahwaarwu kaswamiſt, waid me
rahwas hakkab aasta-aastalt wähenema.**

Näeme ümberringi teiste rahwaste kaswamiſt. T
me ja teame, et loodus tühja kohta ei ſalli. Kui
ſelleſt aru ei ſaa, et ehitame niiwiiſi tühjuſele, e
tame ainult teiste tarwis, et tulewikus teiſed, wi
täidakſid tühjad kohad, ſiis kaob waimustus, ſiis e
tuliſed ſõnad, ei aita õhutus, ei aita midagi. Üks r
ſurew rahwas on ſama kui kustuw tuli. Ta küll i
ſeb, annab wingu ja ſuitſu, aga elujõudu ja ſooju
enam ei ole. Kas tahame meie niiſuguſtele aeg
wastu minna? Kas meie rahwas ükskord ſelleſ
ſaab, et need, kes meile riigi ja maa on wõitnu
kohuſe meile pannud, et meie ſeda maad tühjaks ei j
et meie ſellele maale tööjõu muretſekſime ja ku
arendakſime, mis oleks wäärt teiste rahwaste kultu
kõrwal?
Meid ootab ſelles mõttes, meie maa arendamiſe
tes, meie kultuuri tõstmiſe mõttes, lõpmata ſuur
ülesanne ees. Meie näeme, et oleme alles eſimeſi
ſelles teinud ja meie näeme, kui palju ſee nõuab ini
käeſt tõſiſt aruſaamiſt, waranduſt ja ohwreid.
ſeda wõime ja ſuudame paremini, kui ühikindlalt
mume oma riigi ülesehitamiſel, ühiſes teadmiſes
meile kinnituſt ja teadwuſe annab, et meil teiſt t
ole, kui ſelle maaga koos edeneda wõi ſurra. Jah,
Kes ſiis tahab inimesteſt ſurra? Meie tea
kõige wiletſam ſandike, kõige wiletſam olewus elu
kinni on, kui elutund on lõppemas. Miks taha
rahwas ſurra? Meie ei taha ſurra, meie ei taha
neda. Seepäraſt peame walima tee, mis meid ei
wastu rahwa kalmule, waid meie tahame loota, et
ſugu täis elujõudu endiste põlwede aſemele tu
loob meile elujõuliſe riigi ja kindlustab meie
tulewiku. (Kiiduawaldused.)
Ma tahakſin täna meele tuletada üht näbtuſt
ſuweſt. Mul oli õnn ja rõõm näha meie noorte
olekut meie maa keskpaigas. See oli noor, heale
kaswatatud mets täis päikeſepaistet, julguſt ja
Kui ma neid noori eneſe ees nägin, nende waimu
ſilmi, õhetawaid palgeid ja waimustatud hüüdei
tuli tagaſi tunne eneſe nooruſeſt, kus kõik weel el
ilus, täis nooruſe tuld ja waimustuſt ning hoog
ſee noorus, mida nägin üle maa kokku tulewa
annab julguſt ja lootuſt, et meie rahwas, meie
kindlal aluſel, et meie noorſugu on täis wabaduſe
täis julguſt ja tööjõudu töötada ja korda pidada
awaldan teile ſiin, koolijuhatajad, ſüdamlikku tän
ruſe eeſt, keda teie ſuwel mulle näitaſite. (Kiid
duſed.) Kui teie nii edaſi kaswatate, kui meie
ſelleks taimelawaks, kus üksmeelt kaswatatakſe,
loomuſid kaswatatakſe, kus meil wälja areneb põlw
kodanikke täis julguſt ja uhkuſt meie riigi, maa
wiku üle, ſiis loodan, et ei ole meie wanemate
waew asjata olnud, ei ole asjata olnud nende
kes oma elu andſid riigi loomiſel, waid ſiin tule
aſemele uus põlw täis jõudu, täis elu, täis ar
ja täis töötahet. (Kestwad kiiduawaldused.)

E. Phillips Oppenheim

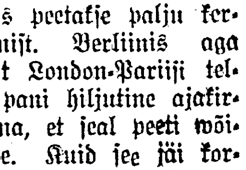

AADLIK VARGAKS

9

Tüdruk wajus tugitooli ja wabiſes naeruſt.

„Oo, David," kaebas ta, „miks ei ole ſa mõiſtlik? Mis kaſu on ſul neiſt noorteſt poiſteſt Abbſi gümnaaſiumiſt, kes on wõtnud odawaid pokſimistunde? Miks ei tule ſa ega ühine jälle meiega? Oleksid tere-tulnud. Wõid töötada minuga kui tahad."

David raputas pead.

„Olen läinud üle liini teiſele poolele," teatas ta. „Olen nüüd ſeaduſe poolt, mitte wastu."

Tüdruk uuris ta ülikonda, ta üldiſt head wälimuſt.

„Hakkad wiſt elama Neitſi Piſaraſt?"

„Ma ei ole üldſe näinud ſeda Neitſi Piſarat," kinnitas teine.

„Mida ma ei kuule!" irwitas tüdruk. „Kuſt ſaid ſa ſiis ſelle raha? Sul ei olnud pennigi, kui läkſid wanglasſe, ja ſa ei wõtnud wastu ka ſeda wiitkümmet naela, mille wanamees ſinu jaoks kõrwale pani, ſamuti mitte oma Frankley oſa."

„Kuſt minu raha tuli?" kordas David mõtlikult. „Well, wastan weel kord teie küſimuſele, kui wastate minu omale."

„Laſe käia!"

„Misſuguſes ſugulusſuhtes olete Tottie Greeniga ja mis on teil ſiin tegemiſt?"

„Kas ſa ei arwa, et ma ſiia kuulun?"

„Weidi küll," wastas mees. „Kuid ſiiski mitte täiesti. Wõin kujutella teid ajamas pead ſegi inimeſil Moulin Rouge'is. Wõin kujutella teid Barcelona matadori lemmikuna, Kuuba ſuhkruistanduſe omaniku-miljonäri armukeſena, kuid ma ei wõi teid hästi kujutella tegelemas Tottie Greeni ümber, wälja arwatud juhul, kui ſelleks oleks mingi eriline põhjus."

„See põhjus on olemas," wastas tüdruk. „Ta on minu iſa partner ja ma äratan ta nüüd üles. Mis puutub minu küſimusſe, ſiis pole ſul waja ſellele wastata. Mul on täiesti ükskõik, kuſt ſa oma raha ſaid, wõi kas ſul ſeda on wõi ei ole. Üks aſi, mis ma ſulle tahakſin ütelda, oleks ſee: kui ſa oled pantinud Neitſi Piſara kuhugi ja elad ſelleſt, ſiis on parem kui annad ſelle juba kohe ſiia. Poiſid ſaawad ſind weel kätte ja mina pole igakord küllalt lähedal, et ſind päästa."

Ta tõuſis püsti ja läks hõõritades, metſik graatſia kõigis liigutuſis, üle toa ſinna poole, kus istus David, peatus ſiis hetkeks wiimaſe ees, waatas talle ſilmi ja naeris, kui nägi, et teiſel oli ebamugaw.

„Oled wäga rumal noormees," ütles ta. „Uſun, et kardad mind. Ühel iluſal päewal jookſed ſa mulle weel järele, kuid ſiis mina wõib-olla ei taha ſind."

Ta käſi, koormatud kalliskiwidega ja liialdatult maniküüritud küüntega puhkas hetkeks Davidi õlal, keda ſee lõhnaõli jällegi ſegaſeks tegi. Siis astus ta edaſi ja lähenes toolil magawale kogule. Tüdruku wiis teda äratada oli imelikult õrn. Ta paitas teda põſe pealt, kuni mehe hingamine jäi rahulikumaks ja kuni ta oma ſilmad awas. Ta waatas korra mõiſtmatult ümber. Siis nägi ta Davidi ja ta käſi libiſes kõrwal aſetſewa laua ſahtlisſe.

„Ära muretſe," ütles külaline. „Ma pole relwastatud. Ma ei tegele ſelliste riistapuudega. Peakſid ſeda teadma."

„Kas kawatſed uuſat mängu?" küſis äratatud mees, upitades end istuma. „Kas tuled tagaſi?"

„Ei," kõlas kindel wastus.

„Miks pagan tulid ſa ſiis ſiia?"

„Uudishimuſt — oſalt. Mingiſuguſel ſaadanlikul kombel pääſid ſu poiſid eile ööſi minu tuppa. Tulin küſima, miks nad ei lõpetanud oma tööd?"

Mees toolil oſutas oma määrdunud nimetisſõrmega tüdrukule:

„Tema ei laſknud neid," irwitas ta teotawalt. „Läks äkki kas õrnaſüdameliſeks wõi arwas, et eluſalt on ſinuſt rohkem kaſu."

„Ta arwas ſiis walesti," tähendas David. „Muutun ſulle tüütawaks, Tottie Green."

Pealiku west tõuſis ja wajus; ſee näis nagu märguanne ſeestpoolt, et ta oli ärritatud wiimſe wõimaluſeni.

„Sinutaoline kergats juba minule ega mu poiſtele muret ei tee!" wastas ta pilkawalt. „Parem ſülga ſee teemant wälja, noormees."

„Kui ſa mõtled Neitſi Piſarat, ſiis pean ütlema, et ma ſeda ei oma," wastas David järſult.

„Neetud waletaja!" kostis ukſe juureſt kardina tagant madal ja mürgine hääl.

9. peatükk

David ja tüdruk pöörſid kiiresti ümber. Tottie Greenil läks korda end weidi oma toolilt tõsta. Reuben oli awanud ukſe taſahiljukeſi ja ſeiſis nüüd paar ſalga eemal. Ta oli riietatud nagu tawaliſelt — tagaſihoidlikult, kontoriametniku wõi ka paremajärguliſe kaupmehe kohaſelt. Oli tõesti wähe ta wäljanägemiſes, mis oleks meenutanud kurjategijat, wälja arwatud ſilmad, mis aſetſeſid liig ligistikku, ja ſuu, mis oli wäga ebameeldiw. Davidi ſilmad lõid teda ära tundes korraks põlema.

„Reuben Groſſett!" hüüdis ta. „Lootſin, et ſul on küllalt julguſt end näidata. Mis oli ſee meeldiw ſõna, mida ſa tarwitaſid?"

„Kui wäidad, et ſa ei wõtnud Neitſi Piſarat, ſiis oled ſa neetud waletaja," kordas noormees, „ſeſt nägin ſind ſellega käes."

Hetkeks walitſes waikus. Tottie Green hingeldas raskelt. Nad kõik waataſid Davidile.

„Sa ei näinud nii wäga ringi waatawat," tähendas wiimane külmalt. „Wiimane, mis ma ſinuſt nägin, oli, et jookſid nagu heitunud jänes, Lem ſabas, ja ainult ühe mõttega: kuidas aga oma nahka päästa."

Reubeni ilme reetis ääretut wiha. Ta tuli pool ſammu lähemale, ent walitſes end. Ta ruſikas käed olid ſõrmenukkide kohalt walged.

„Ma ei joosnud enne, kui nägin, et mäng oli läbi," waidles ta wihaſelt wastu. „Waataſin üle õla just enne, kui jõudſin ukſeni. Sina tiriſid parajasti midagi üheſt wäikeſeſt karbiſt. Nägin walguſt ſellel. Teadſin kohe, et ſee oli Neitſi Piſar. Siis hakkaſid ſa meile järele tulema — kuid olid liig kaugel ega jõudnud enam. Ajaleheſt ſaime teada, mis oli edaſi juhtunud. Neitſi Piſar ei olnud kunagi olnud ſeiſis. See oli alati ſelles karbis, kuſt ta leidſid. Kas tead, ſa ſiga," jatkas ta häält tõstes ja talle nimetisſõrmega oſutades, „nägin ſind ſeda wõtmas. Kas kuuled, Tottie Green? Nägin teda ſeda wõtmas. Mis on tal ſiis nüüd öelda?"

Nad kõik nõjatuſid weidi Davidi poole. Tottie Greeni palgeil oli ebameeldiw puna. Ohk tungis wilistades ta kopſudesſe. Iſegi tüdruku näol peegeldus ahnus, mis oli wallutanud ta kaht kaaslaſt. Tottie Green pahwatas kõnelema ja ta hääl näis olewat tõusnud mitu oktaawi. See oli nagu ahne ſea röögatus.

„Wiiskümmend tuhat naela ſaakſin ma ſelle kiwi eeſt Amsterdamis!" karjus ta. „Sa töötaſid „lammastele" ja „lammastele" ſee kuulub. Sa kas annad ſelle üle wõi leiad end kuskil, kus raha ei aita."

Siis rääkis tüdruk, aeglaſelt, weidi põlglikult, loopides ſõnu, nagu tahaks ta, et need ſolwakſid.

„Päästſin ſu elu eile ööſi, Dave," meenutas ta. „Arwan, et tundſin imelikku poolehoidu ſu wastu. Keelaſin neile ſeda, mis nad tahtſid teha. Uskuſin ſind. Ma ei uskunud, et ſul on teemant. Reuben ei olnud iialgi rääkinud nii
ſelgelt. Kui ſee, mis ta nüüd ütles, on tõ
ma ei uſu, et astukſin weel kord wahele

David muutis weidi oma ſeiſakut. Ta
wastu lauda, näoga oma kolme ſüüd
wastu.

„Weel kord, miſs Belle," ütles ta, „
teid, et päästſite mu elu. Minu ſügawaim

Ta kummardas pilkawalt. Siis pöörd
meestele:

„Sa kuuled nüüd tõtt," teatas ta,
des peaasjaliſelt Tottie Greenile. „Pea
juures meeles pidama, et igakord, kui N
ja ta ſõber Lem püüdſid ſeletada oma k
likku käitumiſt, lukustades ukſe minu j
baduſe wahel, et neil kummalgi olnuks
wõimalus pääsmiſeks, nad mõlemad
kindlasti, et ei olnud mind näinud. Na
arwanud, et waliſin mõne teiſe tee põg
ſeks. Nüüd alles räägib Reuben tõtt.
tunnistab ſeda, mida mina teadſin kogu

„Selle wõid wahele jätta," kraakſus
Green. „Nad käituſid tõesti kui kaabaka
ſee ei puutu praegu ſiia. Räägi Neitſi Piſ

„Reuben rääkis tõtt," tunnistas
„Mul oli aimdus, et Neitſi Piſar on
karbis, aga kui wõtſin ſelle wälja, awan
minu ſelja taga ja ma nägin ſeal keda
rukut. Põgeneſin ſiis nagu teiſedki ja
ſulle juba warem olen ütelnud, ei wõtn
teemanti kaaſa. Kui oleksin wõtnud, ol
minu käeſt leitud, kui mind areteeriti."

Reuben oli wäle küſima:

„Kui ſa ei peitnud ſeda kuhugi, kuid
tad ſa ſiis ſeda, et omanikele makſeti k
tusſumma ſelle eeſt wälja? Nad ei ole
genud warguſt teeſelda. Pealegi ei ole
teemandiſt edaſpidi mingit kaſu."

„Ma ei wõtnud teemanti kaaſa," ütles
aeglaſelt ning ſelgelt.

AED

on kuukiri, mis ei tohiks puududa ühelgi aiapidajal ega kodukaunistajal linnas ja maal.

Kiiretele tellijatele üle 1000 kr. väärtuses kingitusi. Lähemalt detsembrikuu numbris, mis on müügil igal pool.

Tellimishind 2 kr. aastas ja 1 kr. 20 s. poolaastas. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused. Lihtne on tellida ka isiklikult otse talitusest Suur Karja 10—2, Tallinnas; tel. 467-30.

Wene endisi diplomaate ja peaminister mõisteti surma

Otſus on juba wiidud täide. — Hukatuid ſüüdiſtati iſamaa reetmiſes

Moſkwa, 20. 12. (ETA) „Taſs" teatab: Nõukogude Liidu ülemkohtu ſõjakollegium arutas 16. detſembril kinniſel kohtuiſtungil Jenukidze, Karahhani, Orahelaſchwili, Scheboldajewi, Larini, Metelewi, Zeckermanni ja Steigeri ſüüdiſtusaſja. Kaebealuſeid ſüüdiſtati iſamaa reetmiſes, terroriſtlikus tegewuſes ja ſüſtemaatiliſes ſalakuulamiſes ühe wälisriigi kaſuks. Kõik kaebealuſed tunniſtaſid endid täielikult ſüüdi nende waſtu tõſtetud ſüüdiſtuſis. Ülemkohtu ſõjakollegium mõiſtis kõik kaebealuſed mahalaſkmiſele. Surmaotſus on juba täide wiidud.

Moſkwa, 20. 12. (ETA) (DNB) Kõik kaheksa ſõjakohtu poolt ſurmamõiſtetud iſikud ſeiſid waremalt kõrgetel kohtadel. Karahhan oli endine diplomaat. Ta oli Nõukogude Liidu ſuurſaadikuks Hiinas ja Türgimaal. Zeckermann oli warem wäliskomiſſariaadi idaoſakonna juhatajaks. Kaukaaslane Orahelaſchwili oli warem Taga-Kaukaaſia rahwakomiſſaride nõukogu eſimeheks. Wiimiſel ajal ta iſtus kommuniſtliku erakonna keſkkomitees ja wõttis oſa erakonna häälekandja „Prawda" toimetamiſeſt.

Müſtiline wahejuhtum Poola-Wene piiril

Tahetud ſüüdata Nõukogude wagunit

Moſkwa, 18. 12 (ETA) Siin on awaldatud ametlik teadaanne, milles teatatakſe uueſt müſtiliſeſt wahejuhtumiſt Nõukogude-Wene-Poola piiriliiklemiſes. Kiiew-Warsſawi reiſijaterongi perſonaal olewat pärast Poola piiri ületamiſt Poola ametnike poolt põhjalikult läbi otſitud. Peale ſelle olewat üks poolakas, kes oli rongile aſtunud piiripunktis, püüdnud ſüüdata üht wagunit. Poola raudteewõimud olewat teinud korralduſe, et wagun, mida taheti ſüüdata, ja kaks Nõukogude raudteeametnikku jääkſid Poola territooriumile niikauaks, kuni Nõukogude poolt ſaadetakſe kohale uurimiskomiſjon. Nõukogude piirijaama raudteewalitſus olewat aga keeldunud uurimiskomiſjoni kohale ſaatmaſt. Teadaandes üteldakſe, et Nõukogude ſuurſaadikule Warsſawis on tehtud ülesandeks eſineda protestiga Poola walitſuſe ees ſelle uue wahejuhtumi waſtu.

Warsſawi, 19. 12. (Pat) Poola awalik arwamine tähendab, et on ebaõiged teated, mis on lewitatud Nõukogude Wene allikaſt, ja mille järele Poola raudteeametnikud olewat ſüüdanud ühe Nõukogude waguni Szepietowka ja Zdolbunowi wahel. Ühenduſes ſellega Nõukogude Liidu aſjadeajaja Warsſawis on eſitanud Poola wälisminiſtrile proteſtnoodi. Pat on wolitatud teatama, et pärast ametlikku juurdluſt on ſelgunud, et Nõukogude Wene poolt lewitatud teated on täieſti waled. Sündmuſe käik on järgmine: 14. detſembril, kus Nõukogude Wene rong ſaabus Poola territooriumile, Poola piiriwalwurid märkaſid ſuitſu wäljuwat üheſt Nõukogude waguniſt. Sellele juhiti Nõukogude mehaaniku tähelepanu, kes, tungides ühte kupeesſe, leidis ſeal ühe põlewa harja. Selleſt wahejuhtumiſt informeeriti ka Nõukogude Wene wõime. Tuleb toonitada, et tuli on ſeega tekkinud Nõukogude Wene territooriumil. Ühtlaſi peab tähendama, et enne rongi ſaabumiſt Poola piirijaama olid rongil Nõukogude raudteeametnikud, mille tagajärjel Poola ametnikud ei ſaanud ſüüdata Nõukogude wagunit. Tänu Poola piiriwalwele awaſtati ja kuſtutati tuli wagunis. Tule tekkimiſt tuleb ſeada ühenduſſe puuduliku järelewalwega, mis on walitſemas Nõukogude Wene raudteel. On ju üldiſelt teada, et Nõukogude Wene raudteel on walitſemas korratus. On kahetſuswäärne, et niiſuguſed ſündmuſed wõiwad kutſuda eſile nii ſihilikke kui ka waletõlgitſuſi.

Ülemnõukogu 12. jaanuaril kokku

Moſkwa, 20. 12. (ETA) (TASS) Nõukogude Liidu täitew keſkkomitee otſustas Nõukogude Liidu ülemnõukogu eſimeſe iſtungi kokku kutſuda Moſkwasſe 12. jaanuariks 1938.

A. Le Coq
PILSEN
Gladiaator
TÕMMU HIID

Talv jääb pühiks püſima

Kuna wiimaſeil aaſtail pole jõulupühade ajal olnud õiget taliilma, ſiis kahtlewad paljud kodanikud ſelle juures, et kas tänawugi ei ſaabu ſuur ſula, mis pühib lume ja ajab nurja kõik ſaani- ja ſuuſaſõidud. See kartus näib aga olewat asjata, ſeſt Soomes ja Põhja-Wenes on praegu 30 kraadi ümber külma ja Tartu ilmajaam, tehes eile õhtul ennustuſt käesolewa nädala ilmaſtikuolude kohta, ennuſtas külma kõwenemiſt. Ja kuna ilmajaama teatel pilwiſed ilmad keſtawad, ſiis wõime ſaada ſeniſele lumele weel pühadeks liſa. Ka ſelliſel juhul, kui peaks ſaabuma pehmeid ilmu, ei ole uſutaw, et ſaabuks nii ſuur ſula, mis ſuudaks häwitada ſelle ränga lumekorra, mis laſub praegu kõikjal maas. Nii näib olewat üsna tõenäoline, et ſaame tänawu walged jõulud.

A-S. Hy MOSER & Ko
PIKK TÄN. 19. TEL. 437-47.

SOOVITAB RIKKALIKEMAS VALIKUS
TASKU- ja KÄEKELLI maailmakuulsast H-y Moser & Cie vabrikust Le Locle Schweiz, SEINA-, LAUA- ja ÄRATUSKELLI, KULDKETTE ja KÄEVÕRUSID ning HÕBE- ja HÕBETATUD ASJU
Parimat ROOTSI KRISTALLI.
Uudis! Veekindlad käekellad, eriti sportlasile.
Ostame kulda ja hõbedat kõrgema hinnaga.

K.-Järwe maapealne kaewandus ſuleti

Liigne lumi raskendab kaewandustöid

Tänawune lumerohke talwealgus walmiſtab muret kaewanduſe juhatuſele, ſeſt maapealſetes kaewandustes lumehangede tagajärjel muutub kiwitootmine kallimaks ja aega wiitwamaks. Et aſjatuiſt jõukulutuſiſt ja tööliste pingutamiſeſt hoiduda, lõpetati K.-Järwe õliwabrikule kuuluwas Kawa maapealſes kaewanduſes tööd ja alles kewadel alustatakſe ſiin tööga uueſti. Kohati on barjäärid lumega triiki ning lume rookimine ja ärawedu nõuaks ſuuri kulusid. Ka on tööliste olukord talwel maapealſetes kaewandustes raske, ſeſt lumerookimiſe tõttu langeb teenistus ning külmas ja pakaſes töötamine rikub terwiſt.

SOOVITAME
PÜHIKS:
õunamahla, mahlajooke ja
õunajooke;
jooki Si-So'd, Karjajaak'u, mesimõdu, linnasejooki, soodavett ja seltersit.
Tellimised toimetatakse kätte kiiresti
A/S TALKO
KLOOSTRI 18, TELEFON 43872, 48222.

Sallas ſüttis rehehoone

Wirumaal, Salla walla Käru külas ſüttis põlema Hendrek Palmiſtole kuuluw Männiko talu rehehoone ühes heinaküüniga. Hoone põles maani maha ühes ſeesolewa kraamiga. Nii jäi tulle wiljapekſumaſin, rohuniitja, 1700 kg heinu, kuiwatamiſel olewad linad, ader, krumpink ja rohkeſti laudu. Wiimaſel ſilmapilgul ſaadi päästa rehepekſumaſina mootor, kuigi ſee juba oſaliſelt kannatada ſai. Samuti toodi tuleſt wälja kaks ſiga, kes hetk hiljem oleksid tules hukkunud.

Seniſte andmete järele ſai tuli alguſ nähtawaſti reheahjuſt, mida kaeti linade kuiwatamiſeks. Omanik hindab oma kahju 1000 kroonile. Hoone oli tule waſtu kindlustatud k.-ſ. „Talus" 600 krooni eeſt. Rehepekſugarnituuri omanikuks oli Johannes Birnbaum. Wiimane hindab maſinat 4000 kroonile, misſuguſe ſumma eeſt ſee ka kindluſtatud oli. Samuti olid kindluſtatud heinad 200 krooni eeſt. Rohuniitja ja oſa teiſt kraami oli tule waſtu kindluſtamata, mille läbi tekkis omanikule kahju 360 krooni.

Aastakümnete jooksul võitlusradadel küpseks saanud ideaalidest peab
„Päevaleht"
vankumatult kinni ka uuel aastal.

Teda ei juhi ei silmapilgu huvid ega juhuslikud ajavoolud. Kindel seisukoht on temast teinud mõjuvõimsama teguri Eesti avalikus elus.

Tõe ja õiguse
eest seistes on „Päevaleht" võitnud suurte lugejashulkade poolehoiu.

Tellimiste vastuvõtt 1938. a. on avatud.

Kauni kodu ehteks ka kaunid raamatud — Põhjamaade romaanid:

J. Anker Larsen: Marta ja Maria	4.50
J. Bojer: Uus tempel	3.—
G. Gunnarsson: Õndsad on lihtsameelsed	3.50
K. Hamsun: Viimne peatükk	5.—
S. Lagerlöf: Charlotte Löwensköld	3.75
F. E. Sillanpää: Mehe tee	3.50
Kalingurköites iga raamat kallim	—.75

Need teosed on kaunistatud E. Kollomi puugravüüridega ja kuuluvad Põhjamaade romaanitoodangu parimikku.

EESTI KIRJASTUSE KOOPERATIIV, Tartus.

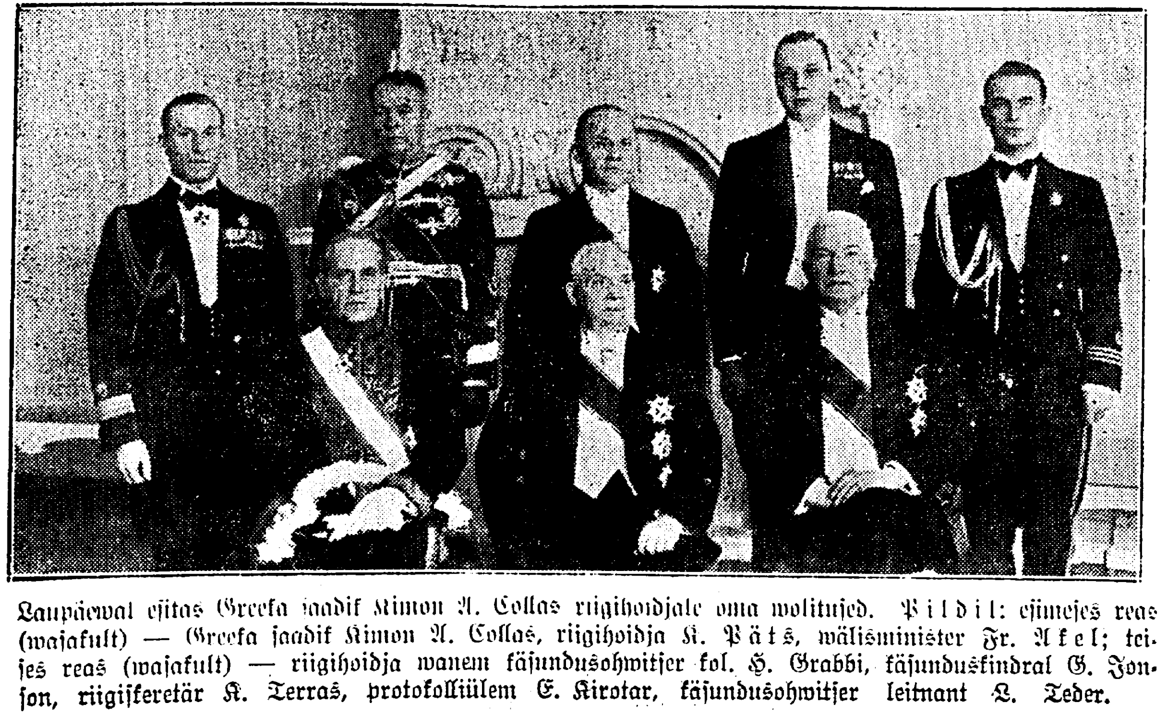

Laupäewal eſitas Greeka ſaadik Kimon A. Collas riigihoidjale oma wolituſed. Pildil: eſimeſes reas (waſakult) — Greeka ſaadik Kimon A. Collas, riigihoidja K. Päts, wälisminiſter Fr. Akel; teiſes reas (waſakult) — riigihoidja wanem käſundusohwitſer kol. H. Grabbi, käſunduskindral G. Jonſon, riigiſekretär K. Terras, protokolliülem E. Kirotar, käſundusohwitſer leitnant L. Teder.

Kawe
*ŠOKOLAA

Kuulus prantſuſe kunſtnik külaſt

Kuulſa prantſuſe kunſtniku F. Legeri muljeid Tallinna

Soowitas tungiwalt „Töölisteatril „Kolmekro eſineda Pariiſis

Eile ja üleeile wiibis läbiſſõidul Tallinnas kuulus prantſuſe maalikunſtnik Fernand Leger, kes ſaabus ſiia Helſingiſt, kus ta oli wiibinud nädalapäewad ſealſete kunſtnike külaliſena. Siin tutwus kunſtnik Tallinna waatamiswäärſustega, eriti wanade ehituſtega, olles waimuſtatud linna iluſt ja ajalooliſteſt ehituskunſti harulduſteſt ja ſelle rohkuſeſt, milleſt kunſtnikul — kes muide oma erihariduſelt on arhitekt — ei olnud ſeni aimugi. Pealeſelle puutus prantſuſe kuulſus ſiin kokku ka mõningate meie kunſtnikega, ſaades neilt materjali ja informatſiooni meie kujutawa kunſti üle. Eriliſt waimuſtuſt ja kiituſt jagas prantslane „Töölisteatris" nähtud „Kolme-

krosſi ooperi" mängul
nitades, et ta, olles
riiſis, Sakſas, London
otſekoheſelt tunniſtama
lawastus on parimai
kuskil. Soowitas teat
tulla Pariiſi gaſtroleer
kendatama Pariiſi ma
Olgu muuſeas märg
ritud oli hiljuti meilgi „
Wells'i filmi „Tulewi
kunſtnik Riiga, kus p
ſealt edaſi Pariiſi, om
riiſis omab Leger oman
Fernand Leger kuulub
konſtruktiwismi woolu
eſindajate gruppi, nagu
Gris j. t. Oma ſtiiliſt
waid töötab oma tuntu
raldades aegajalt oma
mates tſentrumites, na
York jne.

Ilmusid uudiste

NOOR-EESTI KIRJANDUSLIKUD UUDISED

OS
Tagala
Mälestused IX. Hind broš. Kr. 2.50, köites paremal paberil Kr. 3.50.
Siin jatkab kirjanik oma memuaaride jutustamist alates 1914. a. eda
oluliselt häälestatud ja Luts kujutab selles elavalt ning tabavalt sõja tag
enamikult heatahtliku huumoriga, kuid teinekord oskab ta olla ka sarkas
olukord. Nii ironiseerib ta oma otsese kõrgema ülemuse, vana kindral
tea, mis on destilleeritud vesi ja milleks on seda vaja. Olles läbi ja läbi b
teos igapidi huvitavat materjali autori eluloole, eelkõige aga huvi lugej

JU
Pajupill
Lastejuttude kogu. Nat. Mey illustratsioonidega. Hind broš.
See raamat sisaldab kümme huvitavat lastejuttu. Jutud on esitatud
lool on juures üsna tugev seikluslik külg, mis tõstab nende põnevust.
lastejuttude koguga järjekordselt tõestanud oma tunnustustväärivaid võim

PA
Julm mõi
Prantsuse keelest tõlkinud Joh. Aavik. Hind Kr. 2
Paul Bourget romaanidele ja novellidele on omane ning iseloomuline
geelu eritelud, kusjuures autor sageli formuleerib teatavaid vaatlusi ja sea
tuste kohta. Selle tagajärjel on ta teostes vähe kahekõnesid, rohkesti ag
lusid. „Julm mõistatus on üks Bourget' nooremaea teoseid. Seetõttu o
värskus ning ilu.

ILMUVAD NEIL PÄEVIL:
Fr. Tuglas: VÄIKE ILLIMAR II. Romaan. Hind Kr. 3.—, köites par. pa
J. Kärner: TUULED PÖÖRDUVAD LÄÄNDE. Romaan.
M. Raud: TURG. Romaan.
J. Barbarus: KALAD KUIVAL. Luuletused.
J. Vahtra: OHVRIKIVI. Noorsoojutt. (Rahvaraamat nr. 5.)
Z. Nalkowska: PIIR. (Poola romaanide sari.)

O.-Ü „NOOR-EESTI KIRJASTUS". Raamatukauplus Tartus, Rüütli 11.

Jõulud ja raamat

Kui väline tegevus on aheldatud kitsastesse raamidesse, siis tõmbutakse endasse ja tegeletakse oma sisemaailmas. Ajaloos teame, et surveaegadel ja kriiside päevil on tihti vaimsed huvid elavad ja edeneb viljakalt vaimne looming. Mida suigutavam on väline vaikiv olek, seda intensiivsem on sisemine elevus. Kui välistähed ei saa vilkuda pilvede ja halva ilma tõttu, siis vilguvad sisetähed seda heledamalt.

Seda tingib ühiskondliku elu siseloogika ja seda tingib looduski. Suvel on inimesed välises tegevuses, vaimsele elule pole palju aega mõtelda. Kui aga tuleb tali, läheb päike kaugele ja on vähe välisvalgust, palju aga pimedust, siis tõmbuvad inimesed oma kodudesse ja majadesse ning elavad seal. Vaimsed huvid muutuvad seetõttu elavamaiks. Ja mida hämaram ning pimedam on väljas, seda elevuslikum ja valgem on siis toas ja seda intensiivsem on vaimne elu.Statistika näitab, et kõige viljakamalt areneb vaimne looming sügise- ja talvekuudel. Sellest kõnelevad avalikkude raamatukogude andmed. Välise pimeduse päevil janunetakse sisemise valguse, piiratud vabaduse ajal sisemise priiuse järele.

Kõige vähem valgust ja päikest on meil põhjamaarahvail jõuluajal. Valgusallikas liigub siis vähe aega taevafoonil, enamikus valitsevad pimedus ja hämarus. Inimesed liiguvad väljas niipalju kui hädasti on vaja, muidu on nad ikka toas. Seal mõeldakse oma mõtteid, tuntakse oma tundeid, kõneldakse oma kõnesid ja toimitakse oma toiminguid. Kõige rohkem on igal tegemist endaga. Inimeste sisemaailm elab ja liigub siis avarates ja ulatuslikkudes regioonides ja piirides. Suurimaks naudinguks ja ajaveetmise vahendiks on raamatute lugemine talvepäevil ja jõuluajal. Seda teevad tänapäeval küll kõik, kellel vähegi on vaimset meelt ja vaimseid huve. Raamat on pimedal ajal selleks teguriks, mis sisendab nagu vaimse stabiilsuse tunnet, on selleks vahendiks, mis toob hinge valgust ja soojust. Päike on looduselu valguseandja ja kandja, raamat on vaimuelu küünal. Nõnda, nagu meie ei saa elavat ja liikuvat ning sigivat loodust kujutella ilma päikeseta, nõnda ei saa meie elavat ja loovat vaimumaailma kujutella ilma raamatuta, mis soendab, valgustab ja elustab iga vaimselt elavat inimest. Muidugi mitte raamat kui ka füüsiline ese, vaid raamatut kandev vaim, mis, kui ta on hea, purustab kõik vabadust ängistavad ahelad, kõik valgust kandvad varjud, kõik soojust hävitavad külmusevoolused inimhinges.

Jõulud on üliläheda. Nende ligiolu on otse füüsiliselt ja vaimselt tunda. Kõigi mõtted on suunatud lähemaile talvepäevadele. Ettevalmistused on täiel hool käimas kõigil rindel. Eriti raske on raamatute valiku küsimus jõulu vaimutoidulauale. Juba sisualasid, millelt valida, on palju, mis kõnelda siis veel üksikuist raamatuist, mida on ilmunud aasta jooksul mitmeid sadu. Kuidas siin orienteeruda, seda mõeldagu järele, sest üks on selge — osta ja kinkida on vaja sääraseid raamatuid, mis valmistavad rõõmu, pakuvad tõsist vaimset naudingut vastavalt nii noorile kui vanule ja mis on väärtuslikud oma sisult. Muretseda enesele või kinkida teisele raamat, mis pole sobiv ega kohane, on lausa jõulutuju rikkumine. Seepärast kaalutagu põhjalikult läbi, milliseid raamatuid osta, et pärast ei tuleks pettumus. Kõigepealt jõutagu otsusele, mis alalt peavad ostetud raamatud olema. Pealadena esinevad siin ilukirjandus, nii algupärane kui tõlkeline, siis kriitiline, memuaariline ja matkakirjandus, edasi teaduslik ja populaarteaduslik kirjandus, selle järele laste- ja noorsookirjandus ning viimaks mitmesugused kogu- ja teatmeteosed ning ajakirjad. Kõik need liigid jagunevad jälle omakorda alaliikidesse ja aladesse. Nii võime ilukirjanduse alal eraldada jutustavaid, tundeluulelisi ja lavateoseid, teadusliku ja populaarteadusliku kirjanduse alal teoseid, mis vastavalt kuuluvad kas humanitaar-, loodus- või praktiliste teaduste valda, laste- ja noorsookirjanduse alal teoseid, mis vastavad noorte mitmesugusele eale ja arenguastmele jne. Kõigis neis küsimusis tuleb teatava määrani asjaga kursis olla, et muretseda kohaseid raamatuid. Tuleb eeskätt teada, mida tahta. Kui ei teata seda ise, siis tuleb neilt küsida, kes on rohkem asjatundjad. Kõige vajalisem on sel puhul jälgida raamatute arvustusi ja kirjanduse ülevaateid ajakirjanduses. See aitab mitmegi raamatu suhtes selgusele jõuda, kas seda muretseda või mitte.

Käesoleva kirjutuse ülesanne ei ole hakata loendama üksikuid raamatuid, mis võiks enesele muretseda või teisele kinkida. Neid on nii palju, et antud kirjutuse raamides ei ole võimalik seda teha.

Palju väärtuslikku on ilmunud meie vaimse loomingu alal, mida julgesti jõulu vaimutoidulauale võib soovitada. Tehtagu vaid seda ja muretsetagu vaimsete huvide eest.

J. Roos.

KALOSSE, BOTIKUID
VILTSAAPAID SUURES VALIKUS
NAHA PRODUKT
TEL. 314-73
TALLINN. ESTONIA PST 13

„Ründame lossi! Kuningas loobugu troonist!”

Samal ajal, kui Miki püüab päästa Mediokat pankrotist, hertsog Varaloti käsilased innukalt ässitavad rahvast kuninga vastu.

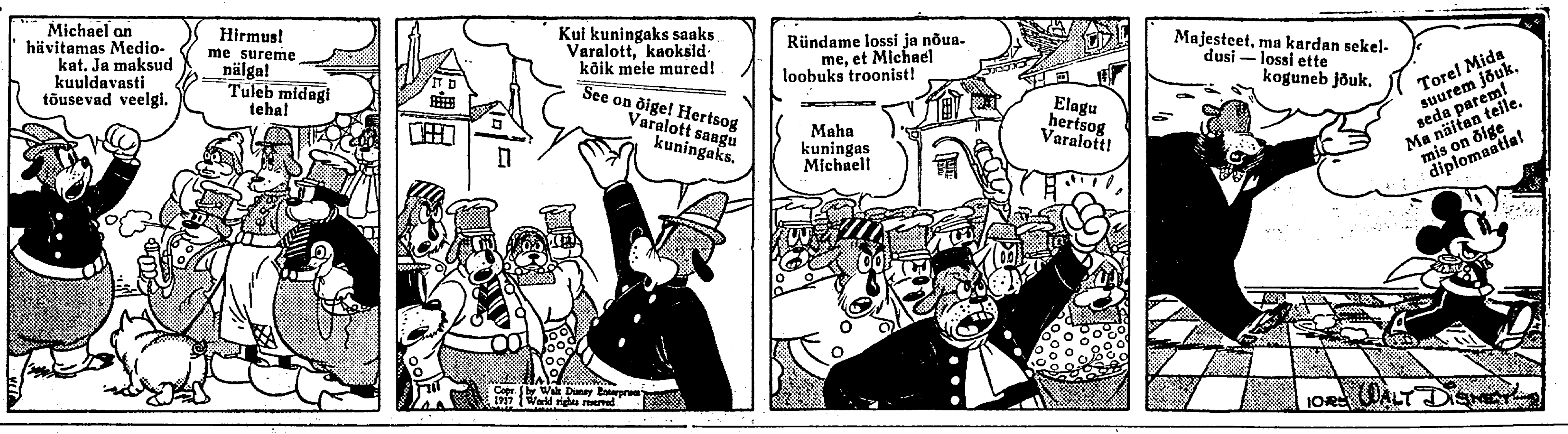
Michael on hävitamas Mediokat. Ja maksud kuuldavasti tõusevad veelgi.
Hirmus! me sureme nälga!
Tuleb midagi teha!
Kui kuningaks saaks Varalott, kaoksid kõik meie mured!
See on õige! Hertsog Varalott saagu kuningaks.
Copr. 1937 by Walt Disney Enterprises World rights reserved
Ründame lossi ja nõuame, et Michael loobuks troonist!
Maha kuningas Michael!
Elagu hertsog Varalott!
Majesteet, ma kardan sekeldusi — lossi ette koguneb jõuk.
Tore! Mida suurem jõuk, seda parem! Ma näitan teile, mis on õige diplomaatia!
1025 WALT DISNEY

Vene propagandaraadio mõju?

Noormeeste epideemiline „kadumine”

Wiimaſtel kuudel on kadunud üle piiri paarkümmend poiſikeſt ja poiſikeſeohtu noormeeſt

Umbkeelſed wenelaſed kuulawad kommuniſtide propagandakõneſid ja wõtawad ſeda puhta kullana

Skarjatina wallas, nagu ſelgunud, on läinud jälle ſalapäraſelt kaduma üks poiſike. Seekord on lootuſetult kadunud Sagriwje küla wäiketalupidaja Marktſewi 16-a. poeg Sergei. Wanemad teataſid poiſikeſe kadumiſeſt ametiwõimudele, ſeſt neil ei olewat enam mingiſuguſeid lootuſi leida oma laſt Eeſti territooriumil.

Poiſikeſte ja poiſikeſeohtu noormeeſte kadumine piiriäärſeteſt wene küladeſt näib wõtwat epideemiliſe ilme.

See on igatahes mõtlemapanew nähtus, mille põhjuſed peakſid äratama ſeniſeſt enam tähelepanu. On raske uskuda, et ſiin on tegemiſt ainult poiſikeſte ſeikluſtahtega, waid ſelles tunduwad olewat märkſa ſügawamale ulatuwad põhjuſed.

Aaſtate eeſt tuli ka ette ükſikuid juhtumeid, kus poiſikeſed läkſid „laia maailma” ſeiklema, kuid kõik need ſeikluſed lõppeſid üsna lühidalt: noori ſeiklejaid hoiti paar nädalat wanglas ja ſaadeti ſiis kodumaale tagaſi. Nüüd aga pole ſeni ainuski kaduma läinud poiſike jõudnud enam tagaſi, mis lubab oletada, et noori „ſeiklejaid” oſatakſe rakendada otſtarbekale tegewuſalale. Kuigi täpſemad andmed puuduwad, tuleb arweſtada wiimaſtel kuudel kaduma läinud noorte inimeſte arwu ümmarguſelt 20, mis on küllaltki ſilmapaiſtew hulk, et mitte leppida ainult ühe wõi teiſe fakti konſtateerimiſega.

Kus wõi milles ſeiſab poiſikeſte kadumiſe tõeline põhjus, ſelle kohta on raske anda waſtuſt, kuna puuduwad küllaldaſed andmed piiriäärſetes wene külades walitſewateſt meeleoludeſt. Üks näib olewat aga kindel, et

ſuurt oſa mängib nende wiimaſeaegſete kadumiſte juures raadio.

Narwa-taguſtes wene külades on märgatawalt paranenud majanduslik olukord, mille tulemuſena oſtetakſe raadioaparaate.

Kuna kogu Narwa-tagune rajoon on ſuurema oſa aaſtaſt puuduliku ühenduſtee tõttu wälismaailmaſt peagu eraldatud, ſiis pole imegi, et inimeſed otſiwad ühenduſt wälismaailmaga raadio kaudu. On aga üldiſelt teada, et piiriäärſete waldade rahwaſtiku enamuſe mooduſtawad wenelaſed, kes pole ſuutnud ligi 20 iſeſeiswusaaſta keſtes kätte õppida riigikeelt, wähemalt mitte ſel määral, et nad ſuudakſid oſa ſaada eeſti kultuuriſt kas eeſti kirjanduſe lugemiſe wõi raadio ſaatejaama ſaadete kuulamiſe kaudu. Seepäraſt kuulatakſe raadioſaateid wenelastele aruſaadawas keeles.

Et aga wenekeelſed raadioſaated paiſatakſe eetrisſe täis nõretawat ſihilikku propagandat, on üldiſelt teada. Pole ſeepäraſt midagi imeſtada, et

lihtſameelne piiriäärne wenelane wõtab raadioſt kuuldud propaganda-juttu puhta kullana.

Eriti on aga waſtuwõtlik niiſuguſele propagandale noorſugu. Pole ſeepäraſt imeſtuswäärnegi, et noored hakkawad nägema propaganda mõju all oma kodu ja kodumaad walguſes, mis mõjutab otſima ſeikluſi ja paremat elu kiidetud maal. Jäetakſe maha oma wanemad, oma kodu ja minnakſe iluſõnade ohelikku otſas „kaduma”.

Mõni aeg tagaſi kuuldus, et meie ringhääling hakkab tegema

eriſaateid piirimaade jaoks,

kuid miskipäraſt ei ole ſeni tulnud ſelleſt kawatſuſeſt midagi wälja. Kas ei oleks aega ſeda küſimuſt uueſti wõtta päewakorda? Wõi peaks otſima mõnd teiſt mooduſt, kuidas ſiſendada piiriäärſetesſe noortesſe riigiuſtawuſt ja lugupidamiſt oma kodu waſtu, ſeſt kõigi eelduſte kohaſelt pole weel lõpnud piiriäärſe küla noorſoo „ſalapärane” kadumine.

Narva metsast leiti külmavõetud Tallinna koolipoiss

Narwa piiriääſeſt metſaſt leiti juhuſlikult poolkülmanud poiſike, kes awaldas weel elumärke. Poiſike oli üsna kergeſti riietatud ja jalas ainult wäikeſed kingad. Leidjaks olid talupidajad, kes olid läinud metſa puid tooma. Wiibinuks abi mõne tunni wõrra, olnuks laps juba ſurnud.

Leitu oli tammunud ſügawas ja tuhkjas lumes, külaſt kaugel eemal, tõenäoliſelt juba hulk tunde, ning wäſinud. Ta oli ſeadnud endale mugawama kohakeſe puhkamiſeks ühe kuuſe ääre, kuid, arwatawaſti üliwäſimuſeſt, ſinna jäänud magama. Ärgates ta polnud enam ſuuteline enda jõul edaſi minema, mispäraſt tal tulnuks oodata pikaldaſt külmaſurma, kui juhuſlik abi poleks jõudnud õigel ajal kohale.

Tundmatu poiſike toimetati üsna wäheſte elumärkidega lähedasſe külla, kuſt ſaadeti hiljem edaſi Narwa. Arſtlikul läbiwaatuſel ſelgus, et külm oli wõtnud poiſikeſe mõlemad jalad. Saapaid jalaſt ära wõttes, ſelgus, et õhukeſed niitſukad olid külmanud jalanaha külge kinni. Päraſt ſoojendamiſt ſaadi küll ſukad maha, kuid lapſe jalad olid täieſti elutud. Külmaſurma-eelſeſt rammeſtuſeſt toibumiſel poiſike kannatas ſuuri waluſid.

Ta ſeletas, et olewat pärit Tallinnaſt, kus olnud kooliõpilane. Metſaſtleituks oſutus 15-a. Erik Ambroſenik. Mis põhjuſel ta ſõitis Narwa ja läks piiriäärſesſe metſa, kuhu ekſis, ſelle kohta ta ei ſuutnud anda küllalt uſutawaid ſeletuſi. On aga arwata, et poiſike tegi ſeda ſeikluſhimuſt, mis aga lõppes kurwalt. Poolkülmawõetud poiſike ſaadeti edaſi Tallinna haiglasſe. On arwata, et noorel ſeiklejal tuleb amputeerida wähemalt üks jalg.

Asjatundja mark!
Briand V.S.O.P.
Ehtne cognac Prantsusmaa konjakprovintsist

Tänane intervjuu

Wõitlus difteriidi waſtu

— Kuidas on ſeiſukord difteriidi ja ſarl frondil, hra linna terwishoiuoſakonna direkt Nüüd nii jõulupuude aeg — tuleb wiſt l läbikäimiſega olla ettewaatlik?

— Jah, ſeda küll, ettewaatlik peab ma! Andſime juba hoiatuſe jõulupuude a järguks. Pole hea, kui kuskile organiſatſioo wõi ſeltſide jõulupuudele wõetakſe lapſed k — igaſt linnanurgaſt ja mitmeſuguſteſt k deſt. Kui juba tahetakſe laſtele headmeelt t ſiis ſaadetagu kingid neile koju. Ning pii tagu ainult oma kooli jõulupuudega, ſeal ikkagi ainult need lapſed, kellel oli igap läbikäimiſt. Ettewaatus on ikkagi wajaline.

— Muide difteriit läheb tagaſi?

— Seda küll. Eelmiſel nädalal oli möödunud nädalal ainult 9 juhtumit. Tag minek rõõmuſtab, aga peab meeles pidama difteriit on ikkagi raske haigus, wõrre näiteks ſarlakiga. Wiimaſt küll pole õieti linnas olnudki, ainult haiglaisſe on toodud geid lapſi Harjumaalt.

— Ja wõitlete…

— Oleme awanud kaks immuniſeerimiſe wõi ametliku nimetuſega: taſuta aktiiwſeks teeria waſtu immuniſeerimis-punkti; Lai 40 ja Sakala tän. 53. Eſimeſes ſaab lapſi ſüſtida igal laupäewal kella ½1—½2 teiſes — igal teiſipäewal ſamal kellaajal. leb käia kolm korda, ſiis on nakkuſoht n detud olematuks. Käiakſe ſeal rohkeſti. P ſelle immuniſeerime piſilaſtekandjaid, mis tähtſamgi. Kui näiteks kuski klasſis hai tub üks õpilane, immuniſeeritakſe kõik k õpilaſed, kellel ninas ja kurgus wõiwad le da taudi piſilaſed, iſe pole haiged, aga wõiwad edaſi anda. Selliſeid on 5—15 p õpilaſteſt: iſe pole hädaohus, on aga ohtl neile, kes on haiguſele waſtuwõtlikud, ja eneſele, kui nende waſtupanujõud millegip wäheneb. Selliſelt immuniſeeriſime oktoo 2500, detſembris ſeni juba üle 2000 õpila

— Kas difteriidi tagaſiminekule on nud kaaſa ka paranew ilmaſtik?

— Wiſt ka. Temperatuur on rohkem taſane, miſtõttu tuleb wähem ette külmeta

Nehatu rahwas hädas oma rahwamajaga

Pooleldi ehitatud hoonet pakutakſe haridusminiſteeriumile

Neil päewil peeti Nehatu algkooli hoolekogu kooſolekut, kus koolijuhataja Ed. Oja üles tõſtis ka praegugi weel pooleliolewa kurikuulſa Nehatu rahwamaja edaſpidiſe ſaatuſe küſimuſe.

Hoolekogu, küſimuſt igakülgſelt kaaludes, aſus ſeiſukohale, et Nehatu rahwamaja edaſpidine ſaatus tuleks lahendada juba kõige lähemal ajal. Seks otſuſtati eſineda haridusminiſteeriumile palwega, et miniſteerium rahwamaja omandaks ja ſinna aſutaks põllutöökooli Lääne-Harjumaa ja linnaümbruſe wäiketalude jaoks, milliſe õppeaſutuſe järele tuntawat praegu ſuurt wajaduſt.

Kui kümne aaſta eeſt Nehatu rahwamaja kohalike elanike algatuſel ſuure waimuſtuſega ehitama hakati, ſiis ei ſuutnud ükski ettewõtte algatajaiſt eneſele ette kujutada olukorda, et rahwamaja ehituſtööd katkewad aineliſte raskuſte tagajärjel. Praegu ähwardawad aga pooleliſeiswa rahwamaja müürid muutuda waremeiks, ning et hoiduda waewaga püſtitatud müüride lammutamiſe eeſt, ongi nüüd wiimaſel momendil pööratud haridusminiſteeriumi poole eelpool tähendatud ettepanekuga.

1815. a. peale tuntakse kõikjal
COGNAC FROMY
Asjatundjailt eriti põhjamaades hinnatud prantsuse kvaliteetmark.
Peamüügikoht:
Sõjaväe Majandusühisus

Tapetud metskits traadiga puu küljes

Loodi metskonna metſawaht leidis neil päewil Paiſtu walla piiris Pantsla talu metſaſt metskitſe õige kummaliſes olukorras. Kitſele oli traadiots mäſſitud jala ümber, teine aga kinnitatud puu külge, kuſjuures nähtawaſti koerad wõi metsloomad olid niiwiiſi aheldatud loomaſt poole juba ära ſöönud. Metſawaht teatas looſt kohalikule konſtaablile, kes asja kohta aluſtas juurdluſt.

Arwatawaſti wigaſtati metskits ſalaküttide poolt, kes aga mõneſuguſtel põhjuſtel ſeda ei ſaanud kohe ära wiia. Seepäraſt köidetigi loom traadiga puu külge, et ta ei ſaaks ära jooſta.

Wõhma kaupluſte rüüſtajad wanglaſſe

Tänawu ſügiſel pandi Wõhma alewikus ja ſelle ümbruſes toime rida ſisſemurdmiſi ja lihtwarguſi. Nüüd on Wiljandi kriminaalpolitſeil läinud korda nimetatud warguſi ſelgitada, kuſjuures wargapoiſtena wahiſtati ja paigutati wangimajja Oskar Runge, 26 a. wana, ja Robert Ilo (end. nimega Määker), 24 a. wana. O. Runge on wana wargapoiss, kes ſeiſis üleriikliult tagaotſitawate nimekirjas. Ta tabati hiljuti Tartus, kuna Robert Ilo wahiſtati Waſtemõiſa wallas.

Tule häwituſtöö Sallas

Ööl waſtu laupäewa ſüttis Salla walla Käru põlema taluomanik Indrek Palmiſto rehehoo põles maani maha. Tuld märgati liig hilja, et wõimalik olnud leekide häwituſtööle piiri panna. nud hoones olnud wallaswara ja loomatoit jäi kõik Põlenud hoone wäärtuſt hinnatakſe 1500 kr., ki tatud oli hoone 600 kr. eeſt. Hooneſſe jäänud rehe garnituuri ja mootori wäärtus oli 5000 kr., kindlu olid maſinad 4000 kr. eeſt. Tulle jäi heinu, mi kindluſtatud 400 kr. eeſt, ja hulk wähemat põllum duslikku wallaswara. Rehepekſugarnituur ja mootor luſid omaniku pojale Johannes Birnbaumile.

Päewal oli üles pandud linarehi ja õhtup köeti tugewaſti reheahju. Arwatawaſti ſüttiſid liigſeſt kuumuſeſt ning kuiwad heinad ja linad tulele head kuiwa põletismaterjali.

Eestimaa kuningas

Mihkel Aitsama ajalooline jutustus

20

Taluõu oli ühtlane ja muruga kaetud. Mõni tööriist ja vanker viidi kuuri alla ja tehti ruumi tantsu jaoks. Torupillimees seisis puu lähedal püsti ja alustas.

Esimene pool läks kuivalt, sest puudusid tantsu algatajad. Kui aga ilmus esimene paar murule keerutama, lõid teisedki sekka. Tantsutuju nakatas vanemaidki mehi, nende jalad ja õlad liikusid taktis ligi.

„Kui kord minu matuseid peate, siis peate ka tantsima, elust lahkumine peab olema ilus ja lõbus!“ hüüdis Tõntsu perepoeg Tõnu ja ulatas lüpsikuga Tiitsule õlut. „Joogem ja olgem rõõmsad kuniks elu.“

Pakutavale pisteti nagu nõelaga külge, ta lõi käed puusa ja hakkas üksi teiste järel tantsutaktis hüppama. Keegi tantsijaist andis Tõnule seljatagant müksu. Mees tuikus ja pillas enesele õlut kaela.

„Mind ristitakse täna õllega!“ naeris Tõnu ja katsus tantsijate ringist kaugemale saada.

Samal ajal pööras keegi ratsanik tallu. Ta oli tolmune ja nähtavasti sooritanud pikema teekonna.

„Jõudu ja jätku!“ hüüdis tulija. Ise hüppas sadulast.

Tõnu märkas esimesena tulijat ja ruttas vastu. „Keda ma näen, see on ju Põua Mait!“

Mehed raputasid teineteisel kätt.

„Säh joo, sul suu muidugi kuiv.“

„Sedan'd küll. Oli kuum ja tee tolmune… Mis pidu teil siin käimas on?“ küsis Mait ja võttis lüpsiku vastu.

„Siin peame tantsupidu, seal panime vana peremehe maamulda,“ seletas Tõnu. „Tule ja räägi, mis sind siia tõi. Kas tulid niisama mind vaatama, või on sul suuri asju südame peal?“

Ka Luige Mart oli silmanud tuttavat teopoissi. Ta laskis tüdruku poole ringi pealt lahti ja tuli otsemat teed Maidu juure.

„Kuramuse pihta, seda meest saab ka harva näha. Teil ju seal suuri asju sündimas…“

„Sündinud pole veel midagi, aga see võib tulla. Egas ma muidu siia tulnud, aga Kõlli Toomas ütles, et sõida Kaiu meestele sõna viima, ja siin ma nüüd olengi.“

„Tead, Mait, kui mehi on vaja, siis saada sõna… Kuramuse pihta, meie mehed ei karda ega kahetse. Teeme läbi mis teha annab. Enne aga joo, siis räägi… Ega sul mujale enam minna ole?“

„Meil on mitu meest täna väljas, igal omad ülesanded. Mina tulin siia, Kõlli Toomas lubas minna Ravilasse, Kolu Tõnu Kuimetsa.“

„Tule juba teise peresse, söö kõht matusetoitu täis ja siis alles räägime edasi.“ Ta pöördus teistele: „Tuleme tagasi; kinnitame keha ja siis läheb alles lahti.“

Mart võttis Maidult käe alt kinni ja viis ta õuest välja.

Pendi Tõnu ruttas juure ja võttis hobuse oma hoole alla.

Juba üle põllu minnes seletas Mait uuest seadusest, mis pole aga see õige seadus, mis Liivimaal pandi maksma. Sealjuures mainis ta ka õhtusest rehepeksu kavatsusest.

„Meil rääkiti ka sihukest hullu juttu. Tõstis aina viha. Ma ütlen, sedasi me ei jäta, saagu mis saab.“

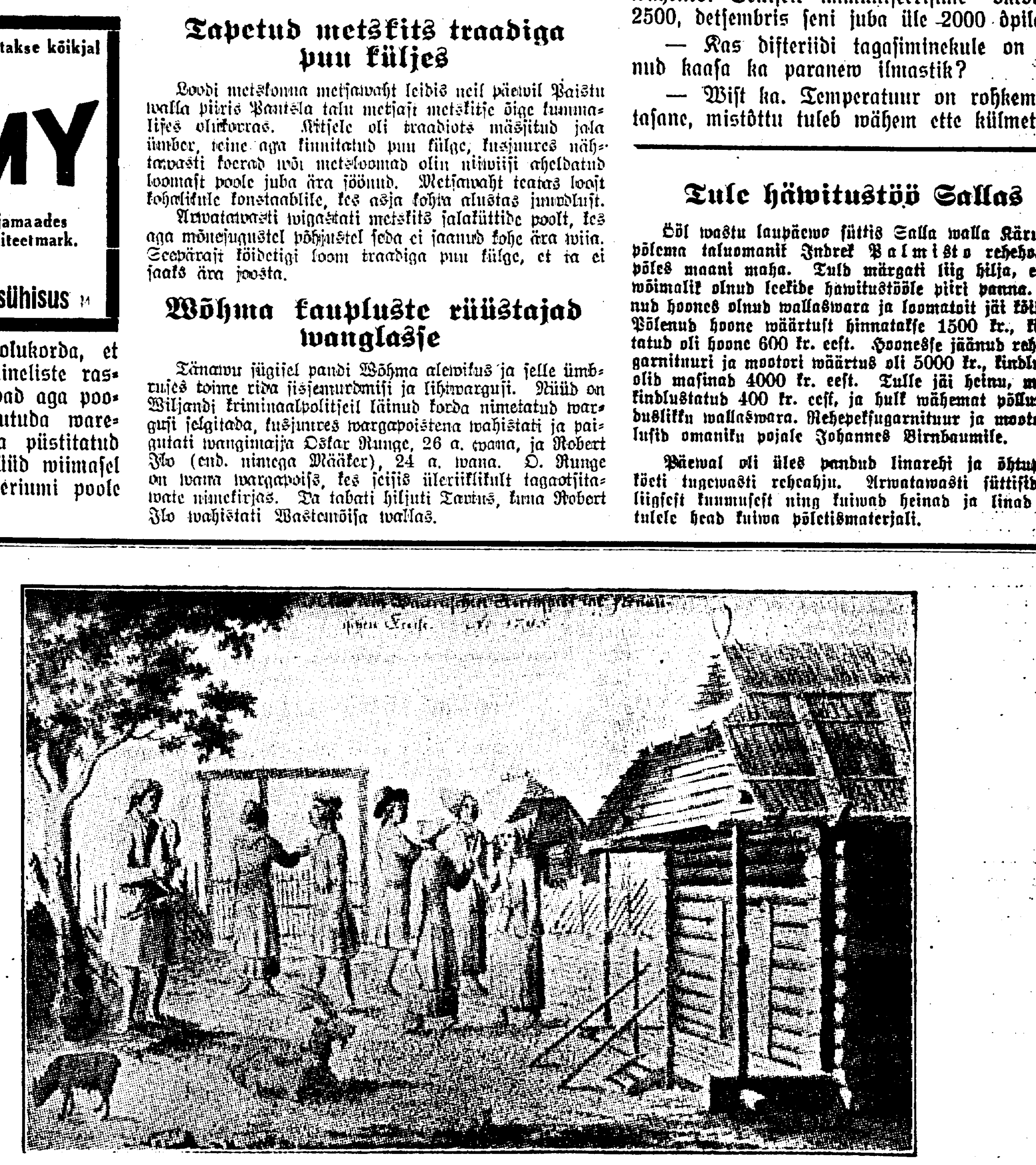

Tants taluõues torupilli saatel. Joh. Chr. Brotze pildikogust Riia linnaraamatukogus. Pilt on maalitud 1795. a.

„Seda oleme ka otsustanud. Kõlli Toomas laseb ütelda, et kõik teopoisid peavad ühte hoidma ja oma asja eest välja astuma. Üks kõigi eest ja kõik ühe eest! — see olgu meie hüüdsõna.“

Mait polnud kõnemees nagu Toomas, aga tal oli hoogu ja ta oskas teisi kaasa tõmmata. Kui ta pärast sööki õues õunapuu all seletas, kogunes terve matusepere ta ümber.

Kui tuleb tund, kus on vaja võidelda, tulevad Kaiu mehed välja nagu üks mees. Kuraasi oli meestel õlletagi, seda enam veel aga õlle ja viinaga. Juba kuuldus ähvardavaid hüüdeid mõisnike aadressil.

Kui päike looja läks ja Mait sadulasse hüppa oli teda saatmas kogu matusepere. Nüüd ei leinatu vana peremeest, ei tantsitud teises talus, vaid kõ matusepere oli muutunud võitlushimuliseks jõuguk kes oli valmis võitlema oma õiguse eest kas-või r vadega.

„Vii tervisi Kõlli Toomale ja kõigele Uuemõi rahvale!“

Mait pööras veel õueväravas ümber, lehvit mütsiga ja hüüdis:

„Üks kõigi ja kõik ühe eest!“

„Üks kõigi ja kõik ühe eest!“ kajas sama võitlu hüüd kümneist suist.

Kolmas üleriigiline koolijuhatajate kokkutulek

Kokkutulekust võttis osa 1500 inimest

Koolijuhatajate üleriigiliſelt kokkutulekult. Eſireas iſtuwad riigihoidja K. Päts, peamin. aſet. K. Eenpalu ja t. Kõnetoolis on parajaſti haridusminiſter kol. A. Jaakſon.

Pühapäewal, alguſega kell 10 hommikul oli Tallinnas „Eſtonia" kontſertſaalis kolmas üleriigiline koolijuhatajate kokkutulek. Ehk küll ilmaſtikuolud on pikemateks teekondadeks ebaſoodſad ja teed maal lumerohkuſe tõttu umbed, jäi looduslikkude takiſtuſte tõttu ainult wäike protſent koolijuhtideſt tulemata. Eſimeſed õpetajad olid kohal juba laupäewa õhtul ja nimelt Saaremaalt. Kella 10-ks oli kokkutulnuid regiſtreeritud üle 1500, peale nende auwõõrad ja külaliſed teiſtelt aladelt. Piduliku kooſoleku alguks kontſertſaali kogunes üle 1600 iſiku. Saal oli dekoreeritud rahwuswärwidega ja loorberitega.

Peale alg-, kesk- ja kutſekoolide juhtide kokkutulekuſt wõtſid oſa haridusminiſteeriumi kõrgemad ametnikud, koolide inſpektorid ja kooliwalitſuſte juhatajad. Kooſolekul nähti rohkeſti linnapeaſid ja maawalitſuſte eſimehi, kuna paljud neiſt on ühtlaſi haridusoſakondade juhid. Kella 10-ks ſaabuſid aukülaliſtena Läti ſaadik Kreewinſch, Soome ſaadik Hynninen ja Leedu ſaadik Dailide, ſiis peaminiſtri aſetäitja K. Eenpalu ja põllutööminiſter A. Tupits.

Kell 10.10 min. teataſid fanfaarid riigihoidja tulekuſt. Tema ſaali aſtudes — riigihoidjat ſaatis haridusminiſter — mängis orkeſter hümni. Kogu ſaal aplodeeris kauakeſtwalt.

Awaſõna ütles haridusminiſter A. Jaakſon, keda õpetajatepere terwitas ſoojalt. Haridusminiſter ütles muu ſeas: „Terwitan teid kõiki tänaſel kolmandal üleriiklikul koolijuhatajate päewal, teid kõiki ja neid üksikuid, kes raskete teeolude tõttu ei ſaa tänaſeſt päewaſt oſa wõtta. See on kolmas kord Eeſti wabariigi keſtes, kus koolijuhatajad üle maa kogunewad „Eſtonia" kontſertſaali. Eſimeſt korda oli ſee 17. weebruaril 1935, kui ſeiſime wiimaſe ſuure rahwahääletuſe eel. Milliſe üksmeelega ja milliſte järeldustega ſee rahwahääletus läbi läks, ſeda meie mäletame kõik. Ja teine kord olid koolijuhatajad üle maa koos 8. nowembril 1936, ſee oli ſel ajal, kui ſeiſime Rahwuskogu walimiſte eel. Kuidas toimuſid need walimiſed, misſugune oli Rahwuskogu töötulemus põhiſeaduſe näol, ſee on ka kõigil teada. Ja täna oleme kolmandat korda ſiin koos. Weel kümmekond päewa ja ſel aaſtal on lõpp ning meie läheneme uuele, 1938. aaſtale, mis õiguſega kujuneb meie uue põhiſeaduſe elluwiimiſe aaſtaks. Neli wiimaſt aaſtat meie riiklikus töös on olnud täis pinewat tegewuſt ja rühki. Kõiges ſelles ülesehitawas tegewuſes nii majanduslikul kui kultuuriliſel alal ei ole meie kõrgem riigijuht — riigihoidja — unuſtanud ſihti, kuhu meie peame wälja jõudma: ſee on meie uue põhiſeaduſe elluwiimine. Ja lubage lugupeetud koolijuhatajad üle maa, et ma kõikide ühiſel nimel awaldan ſuurimat tänu ja kiituſt meie lugupeetud riigihoidjale ſelle ſuure töö eeſt (Keſtwad kiiduawalduſed, ſaaliſolijad tõuſewad püſti ja aplodeeriwad kaua.). See lahtipuhkenud kiiduawaldus on ilmſeks tänuwäljenduſeks ſelle ſuure riikliku töö eeſt, mida riigihoidja oma õlul on kannud palju aaſtaid. Awades kolmandat üleriigiliſt koolijuhatajate päewa, palun härra riigihoidjat ſõna wõtta."

Riigihoidja aſub tormiliſte kiiduawalduſte ſaatel kõnetooli. Tema pooletunni pikkuſt kõnet katkeſtawad keſtwalt owatſioonid. (Kõne awaldame teiſal ſõnaſõnalt.)

Riigihoidja kõne lõppedes lauldi hümni. Tuhandewiieſaja koolijuhi ühislaul kujunes wägewaks ja nauditawaks ſuurkoori ettekandeks; peale koraali ja hümni aktuſe kawa ſiſaldas ühiſeks laulmiſeks — „Õnne, Eeſti", „Su põhjamaa päikeſe kullaſt" ja „Weel kaitſe kange Kalew...", mis iſeeneſeſt muutuſid kontſertnumbriteks.

Riigihoidja jäi kooſolekule kuni waheajani, kuulates ära ka peaminiſtri aſetäitja kõne. Tema lahkudes puhkeſid uueſti tormiliſed owatſioonid, koſtſid kogu ſaali ühiſed elagu-hüüded.

Kooliõpetajad, eelſeiswad walimiſed ja rahwarinne

Peaminiſtri aſetäitja K. Eenpalu kõne

Peaminiſtri aſet. ütles oma kõnes: Haridusminiſter tähendas: et oleme ſiin koolijuhatajate peres koos kolmandat korda. Kui meie mõttes tagaſi aſtukſime eſimeſe kokkutuleku ajajärku ja mõõdakſime ſeda praeguſega, wõikſime öelda, et ka koolitöös ja -elus on wahepeal mõndagi muutunud, kui hindakſime olukorda, nagu ta oli ſiis ja ajajärkul enne ſeda ja kõrwutakſime ſeda praeguſe ajajärguga, ſiis nii meie õpetamiſe põhitoonides kui ka õpetamiſe põhiwaimus, mulle tundub, on nii mõndagi muutunud. Nende ſõnadega ei ole mitte mõeldud, et ettewõtmiſte ja korralduſte kohta meie kooli alal enam midagi ütlemiſt ei oleks, et ei oleks mingit nuriſemiſt ſel alal, ning et meil oleks kõik nii ſeatud, nagu ſee peaks olema.

Aga milles on ſiis muudatuſed ſündinud?

Muudatuſed on ſündinud põhiwaimus, ſuhtumiſes oma ettewõtmiſtesſe kooli alal. Sel alal toimunud põhjaliſe muudatuſte tõttu on meie kool muutunud palju elulähedaſemaks oma tungides ja püüetes, kui ſee oli waremail aegadel. Meie oleme juba warem rõhutanud ſeda, et peame töötama eluläheda kooli, aga ſelle ſihi ſaawutamiſe mõõdupuid, nimelt

kuidas elulähedaſelt töötada,

mida mõiſta eluläheduſe all, oleme hinnanud wäga mitmeſuguſelt ja alles wiimaſe kolme-nelja aaſta jooksul oleme omaks wõtnud tõdeſid, mis waremail aegadel olid meile niiſama häſti teada ja niiſama häſti tuntud. Aga meie ei tunginud nende tõdede ſiſuſſe, meie ei tunginud ſellesſe, et need tõed, mis meie Eeſti elu kannab, millel elu püſib, et need tõed on lõppude-lõpuks tugewamad tõed, et neile wõib end pühendada ja neile wõib ohwerdada kogu oma tööd ja tahtmiſt, ettewõtmiſt ja jõudu.

Ja kui meie täna ſiinkohal riigihoidja ſuuſt kuulſime ſeda, mis ühenduſes meie perekonnaga Eeſti rahwa ſigiwuſega, meie järeltulijatele hariduſe andmiſega, ſiis kõike ſeda oleme ka warem kuulnud aaſtakümneid. Aga meie inimeſed ei olnud läbiſtunud ſelleſt, et peab edaſi aſtuma, et ſeda ülesannet ei pea mitte kõrgemale ſeadma, waid et kogu meie rüht ja tunglemine on ſellega ühenduſes, et need on paratamatud, et need on inimeſeſt ja tema püüeteſt lahutamatud. Aga eks waremail aegadel meie laialt wõtnud ja iſtutanud endasſe teadmiſt, et need, kes on oma elu ülesandeks wõtnud need ideaalid, et need on wäikekodanlikud inimeſed, ſeſt elu käib wäga ſuuri radaſid mööda ja kaugeid raudu pidi. Aga need, kes elu lähedale olid aſunud, oma perekonnale andunud, need olid wäikekodanlikud, neid kahetſeti pahatihti, nende üle tunti kahjurõõmu, et waadake, milliſed on haritud inimeſed ja milliſele tegewuſele nad on aſunud. Auſtatud kuulajad, kui ma ſelle näite juures mõne ſõnaga peatuſin, ſiis tahtſin ſellega öelda, et meie oma wiimaſte aaſtate arenemiſes ja arengus oleme teinud ſuuremaid ſamme elule lähedale jõudmiſes kui kunagi waremalt.

Ja ſelle-poolest, kui meie kõige wiimaſel ajajärgul oleme kõnelenud, et peame kindluſtama endile riikliku korra ja peame tõſtma oma riigi ja rahwa auwäärſuſt, et peame pühendama ja ohwerdama kõik ſellele, et meie rahwas kangeks ja tugewaks muutuks, et peame pühendama kõik ſelleks, et meil oleks püſiw kord, et meie elu wõiks igaweſti edaſi keſta ja Eeſti elu igaweſti edaſi kanduda, ſamuti, et pühendukſime kõik ſelleks, mis kannab meie majanduslikku elu, mis annab meie rahwale jõukuſt, mis korraldab kõike ſeda, et meie inimeſtel oleks hea elada, et meie inimeſtel oleks ülesandeid ja ſihte nende elus, — kõiges ſelles, tundub mulle, et oleme aſtunud palju lähemale oma elule. Ja kui ſeda kanda kooli alale ja kooli rakenduſile, ſiis on ka ſelle poolest muutunud wäga palju. Aga milleks peakſin täna ſiin hommikuſel tunnil ſelle juures peatuma ja milleks peakſite ſeda kuulma eriti minu ſuuſt, kuna järgnewates kõnedes juba otſeſtelt haridusjuhtidelt kuulete mõtteawalduſi ſamalt alalt. Kuid ma palukſin kooſolekut lubada mul peatuda ühe meie elulähedaſe ülesande juures, ſee on — meie riikliku korra kindluſtamiſe ülesande juures ſelles ulatuſes, nagu ſee praegu meil ees ſeiſab.

Oleme waſtu wõtnud põhiſeaduſe. Rahwuskogu on ta kinnitanud, riigihoidja on ta wälja kuulutanud ja 1. jaanuaril algab ta kehtimus. Kas ſuudame oma põhiſeaduſe ellu wiia nii, kuidas ta on waſtu wõetud ja mõeldud?

Ega ſellega, kui ſeadus on waſtu wõetud, ei ole weel antud ſeaduſele tugenewat elu, waid ſelleks, et waſtuwõetud ſeaduſe aluſel kujuneks elu, on tarwis tööd ja meeleolu rakendamiſt. Eeloolew ajajärk on meile antud ſelleks, et riigi 20-da juubeliaaſta puhul teekſime kõik, et

uue põhiſeaduſe kaudu meie rahwale tuleks õnne ja edu tema edaſitungides

ja et oleks õnne ſelles kindlas korras, mis peab ſaabuma ſelle põhiſeaduſe aluſel ja et ei oleks mingiſuguſeid aruſaamatuſi ega libaſtumiſi ſelle juures. Eeloolewal ajajärgul peame koos töötama ſamaſuguſtel aluſtel ja wiiſidel ja ſamadel ühtehoidmiſe teedel, nagu ſee toimus põhiſeaduſe walmiſtamiſe ajal.

Põhiſeaduſt ellu wiia, ſee on ſuur ülesanne. See ülesanne tähendab ühtlaſi tegelikus töös ſeda, et peame hoolitſema tulewaſe Riigikogu kujunemiſe eeſt. Peame kõik üheskoos hoolitſema, et kõik need aſutuſed, kes peawad kujunema põhiſeaduſe elluwiimiſeks, teoſtakſid ellu rakendamiſe töös heatahtlikult, täie lojaalſuſega ja waimuſtuſega.

Peame hoolitſema, et ei tuldaks waſtutöötamiſe ja kahtluſe meeleoludega. Uue põhiſeaduſe najal peab kujunema kõwa ja kindel kord.

Oleme kuulnud, et ſel ajajärgul meil ei teki weel parteiſid. Seda on öelnud mitmel korral riigihoidja ja meie oleme ſeda kuulnud ka teiſte ſuuſt. Kui ei teki parteiſid, ſiis mil moel ja mil wiiſil lähekſime tulewaſtele walimiſtele? Teame ju, et walimiſtele minnes peab olema korraldamiſt, peab olema organiſatſiooni nende tulemuſte ſaawutamiſeks, mis oleme wõtnud endi ſihiks.

Neis ülesannetes peame kogu aeg arweſtama wiimaſtel aaſtatel juhitud meeleoluſid, et mis meie ette oleme wõtnud koos kogu rahwaga, ſelle peame teoſtama ſamal wiiſil — ühiſe töö ja innuga. Oleme juba täitnud ſuuri ühisülesandeid ja tuleme nendega toime ka nüüd.

Oleme ſamuti kuulnud hüüdu rahwa poole, et peame põhiſeaduſe elluwiimiſe ajajärgul minema koos rahwa keſkel aſutatawa rahwarindega, et meil oleks üht luſt ja jõudu ſelle ajajärgu tegewuſeks.

Peame minema üheskoos meie põhiſeaduſe elluwiimiſe rahwarindega,

ja kui ſee on kujunemas kooskõlas hüüdſõnaga meie rahwa poole, ſiis on ſiin kutſutud igaüks, milliſel alal ta ka ei töötaks, ſeadma kaaſa oma ſamme. Kui kahtlekſime, kas ſee toime tuleb ja kas oleme õigel teel, ſiis patuſtakſime ſelle korra waſtu, mida tahame ehitada.

Põhiſeaduſe rakendamiſe ajajärkudel meie ei tohiks endid tunda eraldatuna meie wiimaſte aaſtate peamiſteſt ülesanneteſt — korraldada oma riiki, ehitada, tuua kindlat korda oma riigi ehituſſe. Peame endid tundma ſamade lülidena, nagu ſeda tunnewad kogu rahwa kõik liikmed. Ja mis peaaſi — peame olema teadlikud, et käesolewa ajajärgu kõwadus on tunnetuſes: mis ühiſelt tehakſe, on häſti tehtud, ja mis on lahkhelidega tehtud, ſee on halwaſti tehtud. (Kiiduawalduſed.)

Juba warem olen korranud mitmel puhul, et tulewikus, tulewaſtel aaſtatel ja tulewaſte parlamentide ajal on meil aega küllalt ſelleks, et kuuluda erinewateſſe poliitiliſteſſe organiſatſioonideſſe ehk parteideſſe. Tulewaſte parlamentide ajajärkudel on meil aega küllalt ka ſelleks, et tähele panna, mis meid eraldab. Meil on aega küllalt ſelleks, et meie tööliſed kui ka põllupidajad ja teiſed kihituſed wõikſid tunda maailmawaateliſi erinewaid jooni.

Elu paratamatus arwatawaſti annab kõike ſeda meile.

Aga neil ajajärkudel, mis meil ees ſeiſawad, poliitiliſte ülesannete juure ei ſaa weel läheneda ſellelt aluſelt. Neil ajajärkudel, mis on täis ideeſid ja mõtteid ja tunge kõigeſt ſelleſt, mis meile on ühine ja kõigeſt ſelleſt, mis meid ühiſelt peab hoidma, neil ajajärkudel peawad olema teed ja wiiſid ſelliſed, mis meid ühte rada pidi edaſi kannawad. Ja ſelle poolest, kui meie Riigikogu töödele läheme põhimõtetega, mis meid kogu wiimaſed aaſtad on kannud, ſiis need põhimõtted peakſid olema teile kui hariduselu juhtidele lähemad lähemateſt.

Elukeer meie ümber ja teie tööala ringides ſeab üles wäga mitmekeſiſeid nõudeid ja mitmeſuguſeid aruſaamiſi. Aga kui meie õieti kuulatame ſeda elu ja rahwaelu eneſe ümber, ſiis peamine, mis ſealt meile waſtu koſtab, on ſee, et praegu, kus kõik käärimas on meie lähemas ümbruſes kui ka kaugemates riikides, meie inimeſed on ettewaatlikud ja ütlewad — praegu ei ole mitte aeg, et meie lahku lähekſime, et meie erinewuſi otſikſime eneſte keſkel; küll aga peab meie rahwas praeguſel ajalooliſel momendil kokku hoidma, end oma riigielu ſeadmiſe ülesannetes ſamuti kokku hoidma, nagu ſeda tähelepanelikul waatlemiſel eneſe ümber näeme ſuuremate ja wähemate rahwaſte juures. Ja meie inimeſtel on ſee wäga häſti teada, meie inimeſed wäga häſti aimawad kõike ſeda. Ja teinekord meie kui intelligentſi hulka kuuluwate inimeſte aruſaamiſed nagu ütlekſid meile, teinekord nagu ſalaſoſinal,

et kas on õige, milliſeid radu pidi meie läheme.

Kui ſelle poolest kuulatada nende laiade hulkade hingeheliſid, kes meie ümber, nad ütlewad ſuule, et õiged on need teed ja need rajad, millel ſammume.

Ja kui ſelle poolest ma oma mõtteawalduſte lõpplauſete juure tulles praegu teile, auwäärſed koolidejuhatajad, edaſi annan ſama palwe, ſamad mõtted ja ſoowid, mida paljudel kordadel waſtaſtikku oleme pidanud tegema kõigil meie rahwa kokkutulekutel ja kooſolemiſtel, ſiis ärge wõtke ſeda nõnda, et ſellega oleks ettepanek tehtud, et laskukſime parteipoliitika wõitluſe aladele. Ma palun wõtke ſeda nii, et

meie oleme kutſutud oma praeguſe aja rahwusliku ülesandena riigi ehituſe aegjärgul ſama ettewõtmiſt ellu rakendama ja ellu wiima.

Ja kui meie rahwa keſkelt tõusmas ja arenemas ning kaswamas on põhiſeaduſe elluwiimiſe rahwarinne ta organite ja tegewusaladega, ſiis ſel ajajärgul meie ei ſaa oma hinge poolest mitte kaugel olla meie põhiliſeſt ülesandeſt ja ſee on: korraldada oma riiki kindlale aluſele, kindlale põhiſeaduslikule aluſele, et lakkakſid ükskord wõitluſe tahted ja püüded meie põhiſeaduſe küſimuſte ümber. (Kiiduawalduſed.)

Ärgem arwakem, et meil neid püüdmiſi wõitluſeks ei ole.

Ärgem arwakem, et kõik nii puhtſüdamlikult tahakſid ühes ja kaaſa minna rahwa rõhuwa ja ſuure enamuſega waſtuwõetud ja kinnitatud põhiſeaduſe aluſel. Meie keſkel on küllalt neid, kes tahakſid tulla tulewaſſe Riigikokku ja ta koosſeiſu muuta ſelliſeks, et ta lahkheliſid otſiks riigihoidjaga, kes ſeatud ja palutud on ſelleks, et ta makſmahakkawa põhiſeadusliku korra peab kindluſtama.

Küllalt on neid, kes tahakſid tulewaſe Riigikogu ta koosſeiſult muuta ſarnaſeks, et ta rahulolematuſt awaldaks kõigele ſellele, mis on tehtud, ja et ta iſegi oma enamuſega rahulolematuſt awaldaks.

(Wahelehüüe: „Õpetajate hulgas niiſuguſeid mehi ei ole!")

See on nõnda, aga rahwa keſkel on. Ütlen ſeda mitte waſtuſeks äsjaſele ſõnawõtjale, waid waſtuſeks nii mõnelegi ja paljudele lahkwõitluſteſſe tungijatele meie rahwa keſkel. Aga meie ſiinkohal peakſime küll küſima endilt, kas Eeſti rahwal ta õnne pärast, ta riikliku ehituſe kui ka majandusliku ja hariduselu ja uſuelu ehitamiſe õnne pärast, — kas on tal tarwis ſeda, et tulewane Riigikogu waimuſtatud ettewõtjana ja waimuſtatud pooldajana ei töötaks, waid et ta uueſti ſekelduſi ja tüliſid otſiks meie riigihoidjaga. Kas on ſeda Eeſti rahwa õnne pärast waja? Ei ole?

Kui neil püüetel oleks tulemuſi, meie ſeiſakſime ebaſoowitawate wäljawaadete ees ja ſelle poolest kõik, kes meie wiimaſtel aegadel üheskoos rõhuwa enamuſega oleme hääletanud ja rõhuwa enamuſega tegelenud, teinekord kaalule pannes kõige oma parema, mis meil on, uſus ja teadmiſes, — oleme weendunud, et ſee kõik on pühendatud Eeſti riigi kindlale korrale. Aga meie ütleme päris kindlaſti, et kui meie põhiſeaduſe nii tegime, ſiis meie ta nii wiime ka ellu ja ſelleks kujundame poliitiliſelt kindla tahte. Uſkuge, armaſtatud kaaſtöötajad — kõik rahwa keſkelt uſuwad neid tulemuſi, kõik uſuwad, et ſee nii läheb. (Kiiduawalduſed.)

Aga meie ei taha ſelle poolest oma rahwa hingeſt lahku minna, waid tahame ühes töötada, ühes aſtuda kindlas uſus ja kindlas tundmiſes, et ſee on kõik meie Eeſti õnne pärast. Ma olen warem mitmel korral öelnud, et oleks halb, kui õnn jätaks maha meie rahwa. Seda on juhtunud ajaloos ja ma kardan ſeda ka ſiin täna. Aga eeſti rahwa õnn on ikka tagaſi tulnud. Meie teame, milliſe wäärtuſega on uſk õnne ja õnn iſe iga üksiku iſiku elus ja tegewuſes. Üksiku iſiku elus ja tegewuſes wõib tähele panna, kuidas inimene püüab, — ſu oma ſõber, õde wõi wend, ta püüab, aga temal ei ole õnne, ta on küll eeskujulik, ta wõib ka pahur olla, aga õnn on teda jätnud maha. Sellepoolest rahwa elu ei ole teiſuguune, rahwaſte ſaatus ei ole teiſuguune, kui üksiku inimeſe oma. Õnnel on palju määrata meie elus, õnnel on palju määrata rahwaſte ilmlikus elus. Seepärast uſkuge, et meil peab olema palju õnne, et meil peab olema uſku oma rahwa õnne ſiſſe. Ja kui waatame oma rahwa wiimaſeid käike kümnete aaſtate jooksul, ſiis peame küll ütlema, et õnn ei ole eeſti rahwaſt maha jätnud, et õnn on käinud eeſti rahwaga ühes, et eeſti rahwas on käinud õnnejumala ſaatel. Ja kes tahaks töötada ſelle õnne waſtu!?"

(Kõne lõppes elawate kiiduawaldustega. Lauldi: „Õnne, Eeſti!")

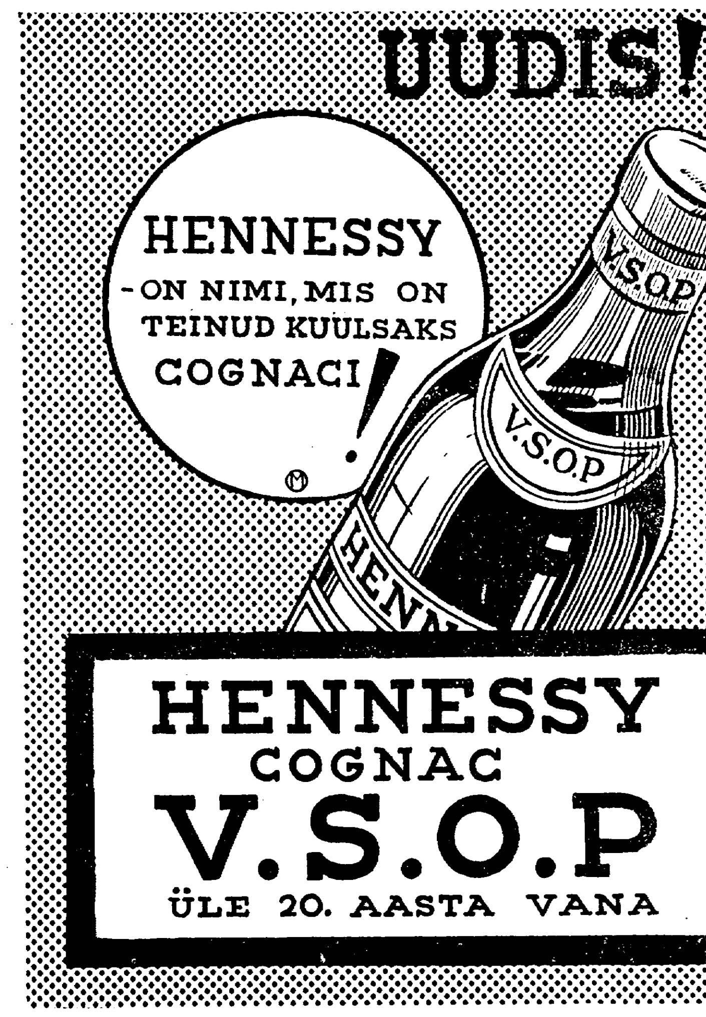

HENNESSY
COGNAC
V.S.O.P
ÜLE 20. AASTA VANA

Uus põhiſeadus ja

Haridusminiſter kol. J. Jaakſoni kõne

Milliſed on need tähiſed, mis uus põhiſeadus uute radade ja ſihtide ſuunas meile teenäitajana üles ſeab?

Wana põhiſeadus puudutas wähe kooliküſimuſt, määras waid ühes paragrahwis ſelle raamiſtiku ega ſeadnud tähiſeid ei kaswatuſe ega õpetuſe ſuhtes. Tulles wene maailmariigi karmilt ſurwelt, luues emakeelſe kooli, awarduſid meie hariduſe ja kaswatuſe kauged ja paljutõotawad perſpektiiwid. Emakeelne kool oli kanaaegſete uniſtuſte objekt ja ſelle ſaawutamiſel oli koolijuhtide ſeiſukohaſt nagu ſaawutatud ſee ideaal, mille poole püüti aaſtate keſtes. Arwati, et meie ei wajagi enam tähiſeid, ſihte ega uut ſuunda. Ja kuna ei mõiſtetudki midagi uut tahta, ſiis piirduti ſellega ka endiſes põhiſeaduſes. Kakskümmend aaſtat omariikluſt on olnud ka koolielus otſimiſte, wõnkumiſte ja ſageli pettumuſte ajajärguks. Uue põhiſeaduſe arutamiſel ſõeluti kooliküſimuſt wäga hoolikalt ning põhiſeaduſe koostajad ja arutajad wõiſid ſeniſteſt kogemuſteſt kokkuwõtte teha ning uued tähiſed ja ſihid üles ſeada. Nad tegid ſeda ka.

Uus põhiſeadus pühendab kaswatuſele ja õpetuſele koolis mitmelõikeliſe paragrahwi, § 22, milles üldjoontes on piiritletud meie kaswatuſe ja õpetuſe ülesanded ja ulatus. Põhiſeaduſe § 22. ma puudutaſin waid paragrahwi lõppu, mis käſitab kaswatuſe ſuunda, ja ſee ütleb, et meie peame kaswatama oma noori riiklikus waimus ja wäärikaiks Eeſti kodanikeks. Need kaks mõtet määrawad kaswatuſe ſuuna ja ſihid.

Puudutan eſimeſt mõtet — riiklikus waimus. Meie oleme omariikluſega kahekümne aaſta keſtes niiwõrd harjunud, et wõtame ſeda kui igapäewaſt nähet ning ſageli ei oſka ſeda küllalt kõrgelt hinnata. Wõtame esmajärguliſe tähtſuſega aine — õhu. Õhk on meile wajaline hingamiſeks, kuid meie ei pane õhku tähele, meie ei anna temale mingiſuguſt tähtſuſt ning hakkame õhu wäärtuſeſt aru ſaama alles ſiis, kui meil õhku ei ole, kui hingamine on takiſtatud. Teame wäga häſti, et aſja oskame õige wäärtuſe järele hinnata alles ſiis, kui meil ſeda ei ole. Nii on ka riigiga ja meie oleme tunda ſaanud, mis ſee tähendab, kui oma riiki ei ole. Kahekümne aaſta eeſt meie waewalt julgeſime uniſtada oma riigiſt, oma riik ja emakeelne kool tundus meile õnnemaana ja meie kõige julgemate uniſtuſte kehaſtuſena. Nüüd aga lähenedes omariikluſe kahekümnendale aaſtapäewale wõtame ſeda kui igapäewaſt, aruſaadawat ja endaſtmõiſtetawat nähet! Meie omariikluſt on liig wähe hinnatud ja ſellega on ſeletatawad ning ſelle tulemuſena on meie riigipöörde katſed, mis oli nagu mäng wäikeſte laſte juures. Riikliku kaswatuſe ſuuna tähtſamate küſimuſte hulka kuulub wõib-olla wajadus, et wanem generatſioon, meie, kes oleme riigi loomiſeajajärgu üle elanud ja läbi wõidelnud, ſuudakſime neile noortele, kes omariikluſe ajajärgul üles kaswanud, oma riigi tähtſuſt küllalt ſelgeks teha, et nad oskakſid ſeda tarwilikul määral hinnata. Lehitſegem meie õpperaamatuid ja muud lugemiswara ſelles oſas, mis käſitab meie iſeſeiswuſe ſündi, milline hinnang on ſeal antud omariikluſe ſaawutamiſele, ülemineküle wene riigi oſaſt iſeſeiswaks riigiks? See ſündmus on kujundatud lühiſõnaliſelt, kuiwalt ja nii kahwatult, et ei tunnegi ſeda ääretut kuriſtikku, mis meid lahutab tolleſt maailmaſt ja ſelleſt ajaſt, kus olime teiſe riigi kodanikud. Olime wene riigi all, ſiis lõime oma iſeſeiswa riigi ja nüüd elame ſelles. Riigi loomiſe raskuſed ja ſellega kaaſaskäinud waimuſtus kipuwad meil eneſtel unuſtuma ja kahwatuma. Kuidas ſuudame ſelleſt maalida pilte neile noortele, kes waid raamatu weergudelt ſelle ſuure ajaſtu ſündmuſi õpiwad, kui raamatute autorid, kes ſelle aja iſe üle elaſid, on möödunud aegade pahed unuſtanud ning ei oſka neid ega käesolewa aja hüweſid kujutada. Nüüd, kus oleme iſeſeiswa Eeſti kodanikud, tuleks pöörata rohkem tähelepanu riikliku waimu kaswatuſele ning eſimene nõue oleks, et need, kes ſelle aja iſe üle elanud, ſelgitakſid minewiku ja tänapäewa waheſid meie järeltulewale põlwele, kes ükskord meie riiki korraldab ja edaſi arendab.

Kui uue põhiſeaduſe ſihiks on ſõwendada meie riiklikku konſtruktſiooni tugewama keſkwõimu loomiſega, ſiis kuuldub juba hääli, et waadake, ſee tugew riiklik wõim häwitab iſiku ja et iſik, kes nõrga riigikorra juures oleks tugew, tugewa riigikorra juures muutub nõrgaks. See arwamine on ekslik, et tugew riik „riigiſtawat" iſiku, tugewa indiwidualiſtliku kallakuga iſiku, kui meie rahwa põhitüübi. Ma ei ſaa endale ette kujutada, et

ſaaks ehitada tugewat ma
ma kujutan endale ette, e
waſt materjaliſt ja tugew
Tugew ehitus wajab tugew
kordſet kiwimaja ehitada
wariſeks kokku enda raskuſe
gewat riiki rajada ſaamatu
ja järelikult iſiku wäärtus
watuſes oleks eſimene algu
nis. Kuid meie teame ka
ehitusmaterjal wõib halwa
tes raiſatud ſaada. On me
ta ka hea materjal — ehitu
tus wõib korduda ka riig
meie noori riiklikus wõimu
gupeetud härra riigihoidja
igas kodanikus kaswatada
momente, kus iſiklikud huwi
ringkonna huwid peawad
üldſuſe, ühiskonna ja riig
nõue on, et kaswatakſime
riigikandjaiks, kaswatakſin
weendega, kes oleksid töön
walmis riiklikus elus kaaſa
ning oma iſiklikeſt huwideſ
kus ſeda waja üldſuſe ja
meelſuſe ja riikliku waimu
iſiku kandu, annab meile
tahawad ja wõiwad kanda
meie kaswatuſe töö eſimeſi
Teiſe ülesandena ſeab u
oſa kaswatada noori Eeſti

Mis on wää

Öeldakſe, et kaswatuſes pea
ſilme ees olema ja kahtleme
olemas ſee prototüüp, algtü
tiiwſete ja negatiiwſete om
juks ſarnaſt ühiſt wõi üld
kuid meil on palju poſitiiw
aaſtatel ilmunud kirjanduſe
pahed ja hüwed on kajaſtun
leiame nii mõndagi.
Kui uus põhiſeadus wii
rikaid Eeſti kodanikke, ſi
peame mõiſtma rahwusliku
ga wõib õiguſega nimetad
rahwusteadlikuks ajajärguks
gid rajatud peamiſelt rahw
nograafiliſte piiride ulatuſ
wus näeb endal ajaloos
ja kõrget rahwuskultuuriliſt
Rahwuslus on ſaanud uue
geliſeks jõuks, mis kannab
jõudſime riiklikule iſeſeiswu
wuſe tungi kandjaks oli ra
nud meie riiki. Seda wõi
was ſuutis õnneks oma ra
ſuureks wäärtuſeks riigi lo
wäärtuſeks riigi ſiſeelus, r
elus ja kultuuriliſes orient
ta ei ſaa rahwas püſida, r
luſes mingit miſſiooni, rah
weendumuſeks, millele tuna
lus on ſuur wäärtus ja
ſeda puudutab, nimelt —
rahwuslikus waimus. Et
jakaſtuma kogu kaswatuſes
tetaw. Kui otſime neid te
iſeſeiswa riigini, ſiis oli,
ſelleks nurgakiwiks, mis me
keſtes iſeſeiswa rahwana.
oleme kõigi raskuſte kiuſte
ja ſelle iſeſeiswuſeni jõudſ
kogu rahwas kaaſa aitas, k
tajaskond ning õpilaſed.
ſuhtes meie ajaloo ſuurim
duſe eeſt nii õpetaja kui õpi

Rahwusiſeteadwus
riikliku ühtekuuluw
on wajalik meie ka
eriti r

Meile heidetakſe ette nõrk
husliku iſeteadwuſt, ja w
alawäärtuſe kompleks, mis
wik ja milleſt wõib meid
üheks niiſuguſeks kaswatus
riikluſe tekkimine ja
ſeiswuſe ajajärgu, eriti n
milliſed wõiwad meid täita
ei märkagi, kuidas meie on
wuſe keſtes oleme arenenu
wa waimſel alal, meie eh
korraldamiſe, linnade wälja
miſe, kultuuriliſe ümberkor
Igalpool ſiin oleme määr
läinud. Kui meie käime
ſel on ſuured waranduſed
damiſeks, ſiis wõin öelda ü
beneda, meil ei prugi nen
meie riigi minewik on kõig
eelikult ei ſaa meie kahekü
hemaad, mis wanad tuha
rahwad on wõinud ſaawu
püſti hoida ja wäita, et me
kooli alal oleme palju ſa
meie iſeteadwuſe tõſtmiſe
meie riigi loomiſe momenti
ſüdilt oſa wõttis kogu rah
Kui meie kaswatame n
peab ſee toimuma rahwusli
kaswatama tugewa iſiku

(Järg 6-

Suri maailmasõjaaegne Saksa staabiülem

Kindral Ludendorffi ſeiſukord muutus tõſiſeks möödunud ööl. — Surm tabas 72-aastaſt kindralit täna hommikul

München, 20. 12. (ETA) Kindral Ludendorff, kelle terwislik ſeiſukord möödunud ööl äkki halwenes, ſuri hommikul 72 aasta wanuſes.

◆

Erich Ludendorff ſündis 9. apr. 1865 Poſenis ja astus 1882. a. kadetikooli, kuſt määrati jalawäe leitnandiks. Kui puhkes maailmaſõda, määrati ta kindralmajori aukraadis esmalt 2. armee ülemkortermeiſtriks ja wõttis oſa Liege'i rünnamiſeſt. Juba 22. augustil 1914. a. määrati ta Hindenburgi ſtaabiülemaks, milliſel kohal ta aſus Ida-Preiſimaa kaitsmiſele wenelaste ſisſetungi wastu. Suurimad ülesanded ootaſid teda, kui ta 1916. a. määrati kindralſtaabi ülemaks, milliſelt kohalt ta wiidi üle kindralkortermeiſtriks. Wõttes Weimari wabariigi all oſa Kapp'i putſchiſt, pidi Ludendorff põgenema Rootſi. Kuuludes alul Hitleri rahwusſotſialiſtlikku liikumisſe, ſattus ta hiljem liikumiſe juhiga waſtollu. Oma uue noore naiſe mõjul andus endine wäejuht, kes leidis, et tema teeneid ja andeid kuskil küllalt ei tunnustata, ſakſa paganluſe propageerimiſele ja ſellena leppis ta hiljem jälle rahwusſotſialismiga.

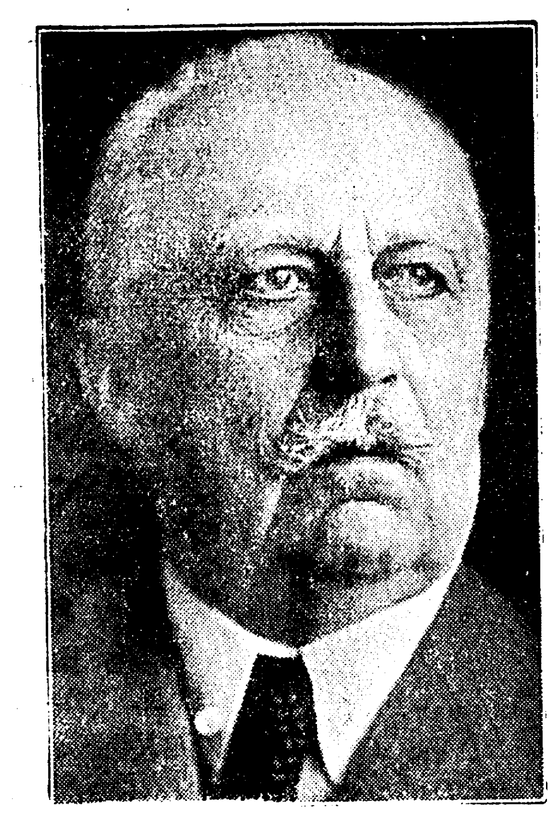

Kohtamiſi Ludendorffiga

„Päewalehele" kirjutanud **Georg Bernhard**

Sakſa ajaloos elab kolm Ludendorffi: üks oli kõikwõimas Sakſa ſõjaoperatſioonide juht maailmaſõja jooksul. Teine põgenes rewolutſiooni puhkemiſel 1918. a. end mustade prillidega tundmatuks tehes Rootſi. Ja kolmas wõitles oma naiſe mõjul Mooſeſe „Kristuſe, wabamüürlaste ja jeſuiitide wastu ning tahtis ristiusku aſendada ſakſa paganluſega.

Nii ſuured kui wõiksidki olla Ludendorffi ſõjaliſed teened, tema enda hinnang on alati olnud weel palju ſuurem. See ilmnes ſõja algul wäga ſelgesti ſellega, et Ludendorff pidas feldmarſſal Hindenburgi maailmaſõjas automaadiks, kellel jäi ainult alla kirjutada, mis tema käſutas. Kui wanahärra oli waheſt teiſes arwamuſes, tekkis neil ebameeldiwaid ſtſeene. Ääretu oli Ludendorffi wihaks paiſunud põlgus Wilhelm II wastu. Ja iſeloomustaw tema kohta oli juba tollal kergeusklikkus, millega ta kukkus ſiſſe halbu ſõjaliſi nõuandjaid kuulates.

Et Ludendorff ſõja kestumiſega wõitis aina rohkem mõju riigi poliitiliſele juhtimiſele, oli kindlasti mitmeti ſaatuslik. Kuid ſelles pole ſüüdi tema üksi, nagu ſeda hiljem kinnitatud, kantsler Bethmann-Hollwegi nõrk ja täiesti ſidemetu poliitiline hoiak ſoodustas ſõjawäelaste wahelesegamiſt poliitikasſe. Sageli nihutaſid riigikantsler ja wälisminiſteerium kindralſtaabi ülema tahte ja energia oma plaanideſt ettepoole.

Iſeloomustawamaid näiteid ſelleſt oli iſeſeiswa Poola loomine Sakſa ja Auſtria poolt. See „wäikerahwaste wabaſtamiſe" mõte oli tekkinud wälisminiſteeriumis. Seda polnud ei Poola ega Leedu ſuhtes tõſiſelt mõteldud. Siin oli tegemiſt ainult loori taha warjatud anektſiooniga, mille ette rakendati teatawad dünaſtiliſed huwid ja mille poole arwati wõitwat kõrgema wäejuhatuſegi huwid wõimaluſega ſaada wallutatud piirkonnas ſõdureid. Noorelt rahwaſaadikult Gustaw Streſemannilt aſutatud diskusſiooniklubis, kuhu kuulus iſikuid igaſuguſe poliitiliſe wärwinguga ja mida walitſus ning wägede ülemjuhatus taluſid hoolimata waljuſt tſenſuuriſt, olin mina ſageli rääkinud iſeſeiswa Poola aſutamiſe wastu. Minu põhjendused äratasid ühe kohalwiibinud kõrge ohwitſeri huwi. Ta palus mind neid iſiklikult eſitada kindral Ludendorffile.

Päewa hommikul, millal mind kutſuti ſuure peakorterisſe, oli aga iſeſeisew Poola riik juba wälja kuulutatud. Selleſt hoolimata wõttis kindralſtaabi ülem mind wäga huwitatult wastu. Ütlesin talle, et teadſin wäga hästi, et talle oli eſitatud Poola kindralkuberneri kindralooberst von Beſeleri märgukiri, milles arwestati, et Poola wabaſtamine annaks Sakſa ſõjawäele ſuure paarſadatuhat uut ſõdurit. Mina aga wõiſin talle ennustada, et poolakad ei mõtlegi Sakſamaa kasuks relwi haarata, ſeſt Poola rahwas ei lepi iial kuigi kaua iſeſeiswuſe pettepildiga. Minu ſõnadeſt üllatunud Ludendorff möönis, et tema ſilmis oli mänginud oſa ainult Beſeleri kawa, mille järele ſõjawägi oleks ſaanud lubatud abi uute poola ſõduritega. Juhtiſin ta tähelepanu, et ta oli nüüd awalikkuſe ees wastutaw kogu plaani eeſt ja järelikult ka kogu õnnetu poliitiliſe kontſeptſiooni eeſt, mis poolakaid iial ei rahulda ja õhutab liitlaſi kõrgendatud wastulubadustele ning wiib liſaks Sakſamaa ja Auſtriaga lahkarwamustele. Kindral keeldus otſustawalt poolakate eeſt wastutuſt endale wõtmaſt, kuid awaldas arwamuſt, et tema lootus poola ſõdurite ſaamiſele wõiks ſiiski paremini täituda kui mina ſeda kartſin.

Poolteiſt aastat hiljem ühe meie ſuure rünnaku luhtumiſe järele oli mul Ludendorffiga Berliinis kindralſtaabi hoones lühike kõnelus. Ta oli rõhutud ja erutatud. Keſet kõneluſt, mis keerles hoopis teiste asjade ümber, ütles ta mulle, nagu poleks ſelleſt meie wahel ennem iial olnud juttu: „Hulleim on ſiiski ſee, et keiſer lükkab nüüd ka wastutuſe Poola asjade luhtumiſe eeſt minule." Mina olin küllalt wiiſakas waikima, kuna mind oli õpetanud lühikeſt aega enne ſeda Kreuznachis ſaadud kogemus, kui wähe Ludendorff talus wasturääkimiſt.

Aſi oli järgmine: Mina olin „Voſſiſche Ztg." arwustanud Breſt-Litowski ja Bukaresti rahulepinguid. Olin oma arwustuſega läinud äärmiſe piirini, mida ſõja ajal ajakirjanduſele lubati ja olin iſegi wihjanud, milleſt olin kitſamates ringides alati awalikult rääkinud, et kui Sakſamaa peaks ſõja kaotama, taſukſid tema wastaſed talle kõige eeſt täie mõõduga. Imelikul wiiſil tſenſuur ei keelanud neid artikleid, waid oli walitud tee, et kindral Ludendorff wõiks mind iſe weenda. Ta wõttis mind wastu Kreuznachis kaunis mürgiſelt. Kestis puhk aega, enne kui ta pakkus mulle tooli. Ta rääkis minuga ſuure Wenemaa kaardi ees ſeistes. Kindral awaldas arwamuſt, et pidi ſõjaliſe julgeolu ſeiſukohalt nõudma glasſiid, et wenelastelt tulewikus wõtta ſtrateegiliſelt tähtſaid rünnakumaastikke.

Wastaſin talle, et ſellaſeid asju ei arutata mitte ſõjaliſelt, waid poliitiliſelt ja et pidin lühikeſe kõneluſe põhjal, mis mul hiljuti oli olnud Nõukogude Liiduſt Berliini ſaadetud ſaadiku Joffega, tema tähelepanu juhtima, et Ukraina ja Baltimere maade ärawõtmine meeldiks enamliſele Wenemaale pika peale ſama wähe kui tſariſtlikulegi Wenemaale. Ludendorff wõttis pika kepi kätte ja oſutas ſellega Wene Baltimere piirkonda, ütelbes mulle: „Waadake ometi neid wäikeſi maaribakeſi ja wõrrelge neid hiiglaslikku Wenemaaga. See on ſuhteliſelt ſama kui konnaſilm ſuure keha kohta." Mina lubaſin endale wastu rääkida: „Suuruſe ſuhtes on ekstſellentſil õigus. Kuid ſiin pole tegemiſt konnaſilmaga, waid ſilmaga. Selles on ſuur wahe!" Nende ſõnade mõju oli kirjeldamatu ja mulle täiesti üllatuslik. Ma ei tea tänapäewani, mis ſiſu kindrali wastuſel oli. Kuid ſee oli üteldud äärmiſelt erutatud toonis ja tõuſis lõppeks ſellaſeks kiſaks, et ta adjutant astus äkki tuppa, lõpetades ſellega kõneluſe. Selleſt lõpuſt on mul weel meeles püſinud, et ohwitſerid piiraſid mind eestoas imestades ſiſſe ja küſiſid, mis oli juhtunud.

Wastuokſa Ludendorffi käitumiſele ida küſimustes pean toonitama, et ſõja lõpetamiſe küſimuſes läänes oli ta wähemalt mõni aeg taluwam. Eriti tundis ta palju rohkem kui ſeda wõiks otſustada hiliſemateſt laitusteſt, oma täit wastutuſt ſuure rünnaku õnnestumiſe eeſt läänes. Mina olin 1917. a. paar nädalat wiibinud Bernis ja teistes Schweitſi linnades ning olin ſeal leidnud kinnituſt oma endistele weenetele, et iſegi läänepoolſe rünnaku õnnestumiſe puhul ei piiſaks ſõja lõpetamiſeks ainult Belgia ewakueerimiſeſt, waid Prantſusmaale tuleks anda ka maa-alaliſi kontſesſioone. Päraſt Schweitſiſt tagaſitulekut kirjutaſin ſes mõttes Ludendorffile, ei leppinud aga ainult ſeega, waid awaldaſin oma lehel „Voſſ. Ztg." artikli, milles waatleſin piiriregulleeringute wõimaluſt Prantſusmaa ſuhtes. Mõni tund päraſt artikli ilmumiſt kutſuti mind telefoni juure. Kolonel-leitnant Nikolai rääkis minuga peakorteriſt. Tema ſõnade mõtteks oli, et kas olin hullunud, julgedes paigutada lehte ſeda, mis nüüd pannakſe keelu alla. Wastaſin, et ma ei ſaanud ſelle keelu wastu midagi parata, kuid et pean ſiiski ſoowitawaks, et enne minu artikli keeldu ſelleſt räägitaks kindral Ludendorffiga. Ma ei ſaa praegu enam korrata ſidemeta wastuſt, mis traadi kaudu ſain. Kuid tunni aja päraſt telefooniti mulle uuesti ja teatati wäga wiiſakalt, et ekstſellents pole artiklit pannud keelu alla. Teda huwitas wäga teada, milliſt mõju ſee artikkel awaldaks Prantſusmaal. Tean, et Ludendorff oleks tollal, enne teiſt rünnakut, meelſasti teinud kontſesſioone Prantſusmaale. Wälisminiſteeriumis aga oldi arwamuſes, et niiſuguste pakkumistega oleks Inglismaad wihastatud ja ſeepäraſt pidas riigiſekretär von Kühlmann kiiresti tolle riigipäewa kõne, milleſt ta toonitas, et Sakſamaa ei tundwat mingiſuguſt Elſaß-Lothringeni küſimuſt.

(Copyright by „Päevaleht" and Cooperation.)

Uus Jaani kirik kerkib juba tulewal aastal

Esialgu on aga kiriku aſukoha küſimus weel lahtine, kuna kogudusele on pakutawad krundid wastuwõetamatud

Kas kirik võib olla ohvitseride kasiino naabriks?

Nagu kuuleme on uue Jaani kiriku ehitamine kogudusele wabadusſõja mälestamiſe komitee poolt ja järelikult ka seniſe kiriku koristamine Wabaduswäljakult tunnistatud kiireloomuliſeks küſimuſeks. Wabadusſõja mälestamiſe komitee

püstitab uue kiriku juba eelſeiswa aasta jooksul,

muidu ei jõuta küllalt aegſasti wabastada Wabaduswäljak wabadusmonumendile, milline peab walmina kerkima juba iſeſeiswuſe 25. juubeliaastaks ja mille kawandite wõistlus kuulutatakſe wälja aasta alul.

Nüüd on aga weel ſelguſeta, kuhu uus Jaani kirik püstitatakſe.

Wabadusſõja mälestamiſe komitee mõne kuu eest andis Jaani kogudusele tulewaſeks kiriku aſupaigaks walida kolm krunti: 1. Wene turule aNrwa mnt. ja Merepuiestee nurgale, 2. Narwa mnt. ja Pronkſi tän. nurgale, ja 3. Sakala tänawale Kaupmehe tänawa nurgale. Koguduſe juhatuſe ſeiſukoht oli, et kui tõesti praegune kirik ära koristatakſe, ſiis wõiks uue ainſa wõimaliku aſukohana tulla ainult krunt Merepuiestee ja Narwa maantee nurgal, tulewaſel raekojaplatſil. Nüüd aga ſelgus, et komitee oli teinud oma pakkumiſe ilma läbirääkimata linnawalitſuſega. Kui komitee ſealt hiljem järele päris, ſelgus, et

linnawalitſuſe ſeiſukoht Jaani kiriku „toomiſele" tulewaſe raekoja wastu on eitaw...

Nagu kuuleme komiteeſt, ſaadab ta lähemail päewil Jaani kogudusele uue kirja, paludes walida ainult kahe ülejäänud krundi wahel. „Läinud aastal pakuti kogudusele walida terwelt 11 krundi wahel, neiſt ei leitud olewat ükski wastuwõetaw. Komiteel ople neid krunte ka lõpmatuſeni pakkuda," üteldakſe meile.

Samal ajal aga koguduſe juhtiwateſt ringkondadeſt ſeletatakſe meile järgmiſt:

„Wabadusſõja mälestamiſe komitee andis meile kirjalikult wõimaluſe walida kolme krundi wahel. Waliſime ſiis. Ning olime arwamiſel, et kui ta juba pakub, ſiis peab tal olema ka neid anda. Kui nüüd aga ſelgub, et pakutawate hulgaſt wäljawalitut meile ſiiski ei ſaada anda, ſiis meie tõesti ei ſaa enam asjadeſt aru!... See tuleks nagu õrritamiſena. Koguduſe liikmeteſt mõned juba on ehk ihakanud harjuma kiriku tulewaſe aſukohaga — ja nüüd on aſi jälle katki.

Muidugi oli ja on meie peamiſeks ſoowiks, et kirik jääks paigale. Kui aga meiſt olenematult ta ſiiski ehitatakſe mujale, et peaks uus aſukoht olema kaugem ega halwem praeguſeſt. Seda aga on „kaks ülejäänud krunti" mõlemad: Pronkſi tänawale kiriku ehitamine —

ſee oleks meie wäljatõrjumine kesklinnaſt.

Pealegi on juba ſeal rajoonis kirikuid — Paauluſe kirik tuleb end. Politſeiaiale ja Immaanueli palwela on teiſel pool. Sakala ja Kaupmehe tänawate nurgale jääw krunt aga on eſiteks kitſas ja kirik jääks ſeal teiste majade wahele warju, ilma wajaliſe õue ning ümbruſeta. Teiſeks tuleks ta

naabriks tulewaſele ohwitſeride keskkaſiino hoonele.

See tulewat kuulduste järele õige ſuur maja, tema ja lähedane pangahoone warjakſid kiriku täiesti. Teiſeks, olgu nüüd mis ta ka on, aga kas kaſiino on küllalt ſobiw naaber kirikule? Pealegi ummistuks ſiin ſuurte pühade puhul liikumine täiesti."

Kuna aga küſimus on kiire, tahetakſe ta lahendada weel aastawahetuſel. Komitee üldkoosolek tuleb kokku 30. detſembril.

Tudulinnas nõutakse rahvahääletust

Koguduse-tülid on jõudnud otsustavasse ajajärku — Delegatsioon siseministri ja piiskopi juure.

Pühapäeval oli kutsutud kokku Tudulinna rahvamajja Iisaku kog. Tudulinna abikoguduse liikmete koosolek, et võtta seisukoht uue koguduse asjus. Nimelt asutati paar aastat tagasi Tudulinna konsistooriumi algatusel uus kogudus, Rahu kog. nime all. Nii hästi uus kui ka senine abikog. kasutasid jutlusteks ühist kirikut. Kohapeal tekkis aga mõningaid lahkhelisid, mis olid suunatud uue koguduse vastu. Nendes lahkhelides mindi isegi niikaugele, et tekkisid avalikud sekeldused. Nende likvideerimiseks konsistoorium otsustas asutada Tudulinna täiesti iseseisva kog. ja nii, t senine Iisaku kog. abikogudus likvideeruks täiesti. See aga ei meeldinud kohalikele elanikele, mispärast kutsutigi pühapäeval kokku Iisaku kog. pooldajate ühine nõupidamine. See nõupidamine kujunes teataval määral küllaltki pinevaks. Leiti, et konsistooriumi praegune teguviis kannab surve ilmet, millega ei saada kuidagi nõustuda.

Koosolekul otsustati saata siseministri ja piiskopi juure delegatsioon, kellele tehti ülesandeks paluda tekkinud olukorra sobivat lahendust. Soovitakse nimelt, et Iisaku kog. õpetajal lubatagu ka tulevikus käia jutlust pidamas Tudulinnas samadel alustel, nagu see on olnud seni. Kui aga mõnesugustel põhjustel peetakse siiski tarviliseks senist abikogudust likvideerida ja Iisaku kog. liikmed via Rahu kog. alla, siis lubatagu korraldada Tudulinnas rahvahääletus, et jõuda selgusele, kas rahvas üldse pooldab uue koguduse olemasolu. Kui aga nii ühele kui ka teisele soovile ei tulda mõnesugusel põhjusel vastu, siis, nagu kinnitati koosolekul, senised Iisaku kogudues liikmed ikkagi ei astu uude kogudusse ja selleks ei saa ka neid sundida konsistoorium.

Loodetavalt korraldatakse järgmise aasta alul kontsert mainitud helitööde tutvustamiseks laiemale publikule.

Kino

„Nahkhiir" „Modernis"

Kino „Moderni" mängukawasſe wõeti laupäewa õhtul Johan Straussi opereti järele filmitud helioperett „Nahkhiir", mis tõmbas kokku rohkearwuliſelt publikut. Selle filmi wäärtus ſeiſab peamiſelt iluſas muuſikas ja ſuurepäraſes lawastuſes. Siſuks on ühe meesnäitleja ſeikluſed ilmſi ja unes.

Liſaks on kultuurfilmi kroonika ja pühadekohane naljapilt.

MARSEILLE'ST

kohale jõudnud uus saadetis üldtuntud parimat ja odavamat juuste pesemiseks ja majapidamise otstarbeks eht Marseille seepi, kaubamärgiga

MADONNA

A.-S. Mey & Landesen,

Tallinn, Viru tän nr. 9.

Merel mälestatakse „Tormilinnul" hukkunuid

Homme õhtul wäljub Tallinna ſadamaſt Käsmu laewaomanike aurik „Ella", mis möödudes „Tormilinnu" hukkumiskohaſt korraldab ſeal lühikeſe leinatalituſe. Laew peatub õnnetuskohal, mille järele kapten Erich Lepni peab palwe ja meeskond laulab waimulikku laulu. Järgnewalt heidetakſe üle parda pärjad, mida ſeniſtel teadetel ſaadawad Käsmu laewaomanikud ja Kristenbruni perekond.

Aurulaew „Ellal" ſõidab tüürimehena muuſeas ka hukkunud Ewald Kristenbruni wend Jakob Kristenbrun.

Soome jäälõhkuja Tallinnas

„Jääkarhu" täidab oma õlitanke Eesti kiwiõliga. Soome ehitab 320.000-kr. uue jäälõhkuja. — Tõ
näoliſelt wajab Soome ſelgi talwel „Suur Tõllu" abi

Soome mereweo juhataja jutuajamine „Päewalehele"

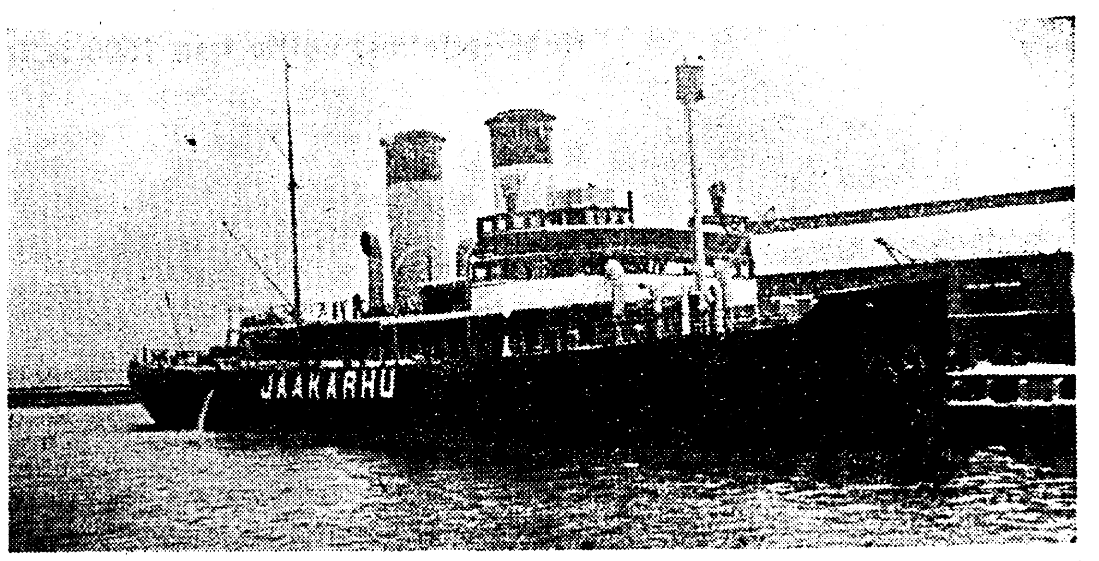

Eile päraſt lõunat ſaabus Helſingiſt Tallinna ſadamasſe Soome ſuurjäälõhkuja „Jääkarhu". Laew teatawasti tarwitab kütteainena Eesti kiwiõli ja tuli ſedakordki ennaſt kiwiõlitagawaraga warustama, kuna lähemal ajal tuleb jäälõhkujail tõenäoliſelt tööle aſuda. „Jääkarju" wõtab oma õlitankidesſe meie kiwiõli 1000 tonni. Soome jäälõhkuja wiibib Tallinnas teiſipäewani, millal ſõidab tagaſi Helſingi.

Tallinna ſadamas oli Soome jäälõhkujat wastu wõtmas ſadamakapten A. Heinmaa. Soomeſt „Jääkarhuga" ühes tuli ka meie lehe eſindaja, kellele „Jääkarhu" äraſõidu eel Soome jääoludeſt andis jutuajamiſe Soome merewalitſuſe peajuhataja Ilmari Jokinen. Soome mereweojuhataja tähendas, et juba wiiendat aastat tarwitab nende jäälõhkuja meie kiwiõli, mis on oſutunud wäga heaks ja mille jaoks ka wastawalt Soome jäälõhkuja õlitangid on ehitatud. Soomel on teatawasti wäga palju ſadamaid ja külma ning jääajaga tuleb neil lahti hoida wähemalt kaks ſadamat. Praegu on Soomel tööks walmis 7 jäälõhkujat, kuid ſee arw on wägagi wäike, arwestades Soome raskete jääoludega. Praegu ehitatakſe uut
wõimſat jäälõhkujat, mis läheb maksma 40 miljo
ſoome marka. Uus jäälõhkuja walmib 1939. aasta
Küſimuſele, kas käesolewaks talweks Soome pea
wajama meie „Suur Tõllu" abi, nagu kolmel e
miſel aastal, I. Jokinen wastas heatujuliſelt: „N
kui need kagutuuled jälle puhuma hakkawad ja Soom
lahe jää kõik teie poolt meie randa ajawad, eks ſ
peab „Suur Tõll" jälle appi tulema.

Soomel on teatawasti õige elaw kaubawahet
wälismaaga, mistõttu raskete jääaegade juures häd
wajaline on ſuurjäälõhkujate abi. Meie „Suur T
luta", ütlewad ſoomlaſed iſe, oleks nad olnud wälj
pääsmatus ſeiſukorras. Mitu wiimaſt rasket jääaast
on „Jääkarhu" ja „Suur Tõll" koos pidanud rask
jääwõitluſt.

„Jääkarhu" on wõrdlemiſi uus laew ſa ület
oma mõõtudelt meie „Suur Tõllu". Ehitatud on la
1926. aastal, pikkus 78,5 meetrit, laius 19 m ja ſüg
wus 6,5 m. Laewa meeskonnas on 45 inimeſt, ku
õliküte ei waja ſuure perſonaali. Kapteniks on wa
meremees Hj. Palme, kes 25 aastat on töötan
jäälõhkujail.

Juhatuse esimehe wahetus ETK-s

J. Pitka lahkub. — Uueks esimeheks J. Põdra

ETK juhatus esimeeste vahetuse puhul. Vasakult: H. Reintam, J. Pitka, J. Põdra ja J. Toots.

Laupäeval E. T. K. nõukogu otsustas rahuldada E. T. K. juhatuse esimehe admiral Johan Pitka soovi, mille kohaselt J. Pitka lahkub E. T. K. juhatusest, arvates 1. jaanuarist 1938. a. Uueks E. T. K. juhatuse esimeheks nõukogu nimetas senise abiesimehe Jaan Põdra ning abiesimeheks juhataja Artur Reintami.

[illegible] vadel J. Pitka teatas, et temal on kavatsus lähemal ajal tagasi tõmbuda E. T. K. juhtimise tööst, märkides, et ta on jõudnud juba üle 65. vanuse verstaposti ning tahaks seepärast tegelikuks tööks anda ruumi noorematele, aidates ise kaasa ühiskaubanduse arengule nõuandmisega.

J. Pitka jäi edasi E. T. K. juhatusse kuni uus
juhataja, kelleks kevadisel peakoosolekul ku
J. Toots, jõudis tutvuda E. T. K. tööga.

J. Pitka valiti E. T. K. juhatusse 1930. aa
Tema on edukalt juhtinud E. T. K. tegevust ka
sa aasta kestes ning aidanud ühiskaubandusel õ
likult pääseda üle majandusliku kriisi raskus
Tema on ka ühistegelise omatööstuse rajajaid.

E. T. K. juhatuse uus esimees J. Põdra on
dinud 1894. a. Kabala vallas, Viljandimaal, ta
daja pojana. Ta valiti E. T. K. nõukogusse
aastal, ning alates 1929. a. töötab E. T. K. jul
jana. Ta on teinud läbi kõik ühiskaubanduse
faasid ning omab põhjalikke teadmisi ja koge
sellel alal. Käesoleval aastal täitus J. Põdra
aastat sellest ajast, kui ta asus ühiskaubanduse
põllule.

Uus põhiseadus...

(Algus 5-dal küljel.)

järjekorras oleks walmis kaitsma riiki ning arendama meie riiki neis ſuunades, mida nimetame oma-majanduſe ja oma-kultuuri orientatſiooniks. Nii ſiis, ukſ meie rahwa elujõusſe, meie rahwusriiki, tema ülesannetesſe ja eesmärki, ſee oleks eſimene ülesanne, mida meie mõistakſime wäärika Eesti kodaniku all. Wäärikas Eesti kodanik peab omama tugewa iſeloomu, peab olema töö- ja teoinimene ja aktiiwne rahwuslikus waimus.

Ja lõpuks põhiſeaduſe § 22 lauſub, et

riikliku meele ja wäärika Eesti kodaniku kaswatus toimub riiklikul korralduſel ja järelewalwel.

Mida mõistame ſelle all? Kas ſee waſt ei tähenda, et paneksime ametiſſe praeguſeſt mitmekordne arw inſpektoreid ja järelewalwajaid, kelle hoolel ja kontrollil kaswatus toimuks? Kindlasti ei. Kui meie kaswatame oma nooruſt riiklikus meeles ja waimus, ſiis teame, et igaüks meiſt kannab endes oſakeſe riiki. Koolijuhatajad on walituim ja parim oſa meie õpetajaskonnaſt, nad on eliit eliidiſt. Järelikult kogu ſee järelewalwe peab lasuma koolijuhatajail. Koolijuhataja on kooli hing ja kehastus. Tema on ja jääb koolis eſimeſeks ja tähtſamaks järelewalwajaks, kelle töö tulemuſena ſaame tugewaid, riiklikult meelestatud, tugewa rahwustundega teoinimeſi. Koolijuhataja on ka eſimeſeks kaswatajaks.

Waim, mis meil ühes wõi teiſes koolis walitſeb, on esmajärjekorras kontſentreeritud koolijuhatajasſe, kes oma iſemiſe tule ja ſoojuſe näol ſeda wälja kiirgab kõigile neile, kellega ta koos töötab, ja ſee on eſimene tegur ſelleks, et meie töötame juba riikliku kontrolli all. Meie wõime julgesti öelda, et meie koolide juhatajaskond on wastutaw, et ta teab ja tunneb neid ideaale ja omaduſi, mis wajalikud ſelleks, et noori kaswatada riiklikus ja rahwuslikus waimus wäärikaiks Eesti kodanikeks. (Kiiduawaldused.)

Lähenedes ſuurte lootustega ſellele aastale, mis kannab põhiſeaduſe elluwiimiſe aasta nime, meie läheneme kooli kaswatuſe ſuunalt neile ſihtidele, mis waremalt püstitatud ja mis nüüd markantſelt meie põhiſeaduſe wastawas paragrahwis fikſeeritud, — kaswatada noori riiklikus ja rahwuslikus waimus, kaswatada noori wäärikaiks Eesti kodanikeks. Selle töö õhutajaks, nurgakiwiks, alusmüüriks ja ehitajaks on koolijuhatajad, kes endas kannawad oſa meie riigiſt ja rahwaſt. Koolijuhataja on alati olnud kooli hingeks, ta jääb ſelleks ka alati, kes endaſt hõõgub ſoojuſt ning riiklikku ja rahwuslikku waimu, mis on eſimeſeks nurgakiwiks meie riigile ja meie olemiſele. (Kestwad kiiduawaldused.)"

(Sellele järgnenud koolwalitſuſe direktori W. Alttoa, õpetajate koja eſimehe E. Murdmaa ja teiste koolide eſindajate kõned ſaadetakſe awaldamiſeks homſes lehes.)

Jõulukingid

Härradele:

habemeajamisgarnituure, aparaate, terasid,
tamisaparaate, pintsleid jne. ning välismaa a
septilist habemeajamise vahukreemi,

KAUBAMÄRGIGA „S & M",

milline oma desinfitseeriva ja õrna mõjuga
hoiab ebameeldiva õhetamise.

A.-S. MEY & LANDESEN.
Tallinn, Viru tän. 9.

Tuli külla ja ſuri

Nõmmel Kreegi tän. nr. 19 elutseva Alma
ni korteris suri pühapäeval kella kolme paigu
äkitselt 52-a. Aleksander Vikström. Laip s
Tallinna lahkamiskambrisse, kus esialgsel ül
tusel mingisuguseid vägivalla tundemärke ei
Arvatakse, et Vikströmi surma põhjuseks oli
mürgitus.

Juurdlusega selgus, et Vikström oli tulnud
korterisse möödunud neljapäeva õhtul. Sea
ta varsti haigestunud, millele pühapäeval jä
surm.

Aleksander Vikström on rahvuselt soo
kuid Eesti vabariigi kodanik. Ta oli kindla
kohata.

Tabati 3 waraſt

Kriminaalpolitsei tabas ja paigutas van
30-a. Verner Saardeja 46-a. August Mun

Esimene neist varastas Oskari tän. nr. 49
sevast keldrist 45 kr. väärtuses keediseid ja
kraami ning teine Alide Masurini kau
Võrgu tän. 3 paki küünlaid.

Vanglasse läks ka 35-a. Roman Preiman
„Tuki" restoranis rvarastas Herman Tasteri

Kõik mehed on varem varguste pärast ko
karistatud.

Kokkulepe Wälis-Mongoolia, Hiina ja Wenemaa wahel?

Hiina on ſaanud Wenemaalt miljardi jeeni wäärtuſes ſõjamaterjali. — Uuel rindel hiinlaſed eeskujulikult warustatud

Washington ähvardab Jaapanit blokaadiga

Schanghai, 19. 12. (ETA) (Havas) Hankouſt teatatakſe, et Hiina wägede uus liin Taihu järweſt lõunapool aſetſeb Hangtſchou ja Sihſieni wahel. Sel liinil aſuwail Hiina wägedel on eeskujulik warustus ja nad on tugewasti kindlustatud. Teatatakſe, et hiinlaſed on tagaſi löönud jaapanlaste eelwäed, mis olid edaſi tungimas Hantſchou poole. Edaſi teatatakſe, et marsſal Tſchiang Kai-ſcheki kutſel on peetud eile Hankous Hiina juhtiwate meeste nõupidamine. Hiinlaste ringkonnis antakſe ſellele nõupidamiſele ſuurt tähtſuſt.

Jaapani ajalehed on arwamiſel, et ſelle nõupidamiſe taga peitub Nõukogude Wene mõju, mis on ühte ſattunud uue Nõukogude Liidu ſuurſaadiku Orelski ſaabumiſega Hiinasſe. Tokio ajaleht „Jomri" kirjutab ſel puhul muuſeas, et ſee nõupidamine tähendawat kokkuleppe ſaawutamiſt Nõukogude Liidu, Wälis-Mongoolia ja Hiina wahel ſõjamaterjali ſaatmiſeks Hiinale. Leht kinnitab, et Nõukogude Liit on ſaatnud Hiinale ſõjamaterjali juba üle ühe miljardi jeeni wäärtuſes. Nõukogude Liit olewat ſaatnud Hiinale umbes 1000 lennukit.

London, 19. 12. (ETA) (Havas) Parlamendi ringkonnis antakſe ſuur tähtſus kooſolekule, mis peetakſe kolmapäewal. Arwatakſe, et ſel kooſolekul tulewad arutuſele abinõud, mis wõetakſe tarwituſele juhul, kui ſeiſukord Kauge-Idas muutub weel tõſiſemaks. Tähtſamad miniſtrid weedawad jõulud Londoni läheduſes, et olla wajaduſe korral käepäraſt peaminiſtrile. Siiski arwatakſe, et juba kolmapäewaſel walitſuſe kooſolekul määratakſe üksikasjaliſelt kindlaks abinõud, mis wõetakſe tarwituſele juhul, kui ſeiſukord ei luba enam ettewalmistuſi. Londoni lehtede arwates on tarwituſele wõetawate abinõude hulgas ette nähtud ſõjalaewade ſaatmine Kaugesſe-Idasſe küllaldaſel arwul, et ſuudetaks kaitsta Briti huwiſid ükskõik misjuguſe ähwarduſe wastu. Kauge-Ida wetesſe ſaadetawat ſoomuslaewu, riſtlejaid ja miiniriſtlejaid, mis praegu wiibiwad Wahemeres. Mõned lehed kinnitawad koguni, et ſel juhul kutſutakſe Prantſuſe ſõjalaewastikku täitma lahkunud Briti ſõjalaewade kohustuſi Wahemeres.

Washingtoniſt tuleb teateid, et ſeal enam ei kahelda ſelles, et Ameerika laewade ründamine oli ſihilikult prowotſeeriw. Ühenduſes ſellega on ühendriikide walitſus ſaatnud Tokiosſe uue noodi, mis

on koostatud väga teravas toonis.

Noodi tekſt ei ole weel awaldatud, kuid teatakſe, et Ameerika ühendriigid lükkawad kategooriliſelt tagaſi kõik ſeni ſaadud ſeletuſed ja wabanduſed ning toonitawad nõudmiſte rahuldamiſt, mis ilmſelt wastawad rahwa ſoowidele.

Ameerika ewolutſioneerub wajaduſe poole, wõtta tarwituſele kõige energiliſemaid abinõuſid. Kuid kõik Washingtoniſt tulewad teated kriipſutawad alla, et

sõja kuulutamisest Jaapanile ei saa olla juttugi.

Praegu kaalutakſe majanduslikku iſeloomuga ſurweabinõuſid, merewäe demonſtratſiooni ja Jaapani blokeerimiſt ühendriikide ſõjalaewastiku poolt.

Mainitud laewastik on löögiwalmis. Waikſe ookeani eskaader wõib paar tundi päraſt käſu ſaamiſt täies kooſſeiſus ſõita merele. Ta on warustatud kõige wajalikuga kestwateks operatſioonideks.

Inglastele teeb muret Jaapani laewastiku koondumine Honkongi lähedale eesmärgiga, ſaata ſõjawägeſid maale Lõuna-Hiina rannikul. Awalik arwamine nõuab Hongkongi tugewdamiſt ja Ingliſe huwide kaitsmiſt Kauges-Idas kõigi wahenditega. Arwatakſe, et päraſt nõupidamiſt walitſuſe ja ſõjajõudude juhtide wahel

saadetakse Honkongi uusi vägesid

Indiaſt ja wõimalik, et ka Euroopaſt.

Waatamata admiraliteedi ümberlükkamistele, kinnitab „Star", et kolmele ſuuremale ſõjalaewale on tehtud korraldus walmis olla ſõiduks Kauge-Idasſe. Mainitud kolme laewa hulka kuulub ka 42-tonniline lahinguriſtleja „Hood". — Sõjalaewade ſaatmine olewat otſustatud päraſt tihedat kooſtööd Washingtoniga. Wiimane olewat Londonile teatanud, et ühendriigid ei nõustu ſellega, et Hiina muudetakſe ainult Jaapani eesõigustatud maa-alaks.

Ka Nõukogude Wene näib pöörawat ſeniſeſt ſuuremat tähelepanu Kauge-Ida ſündmustele. „Daily Expreſſi" teatel olewat kaitſekomisſari korraldusel Mustaſt mereſt Dardanellide kaudu

Itta saadetud laevastik,

mille kooſſeiſu kuulub kaks riſtlejat, kuus miiniriſtlejat ja 18 allweelaewa. Peale ſelle olewat Kaugesſe Itta ſaadetud tugewaid maa- ja õhuwäe oſaſid.

Mis puutub Prantſusmaasſe, ſiis ka ſealt olewat otſustatud ſaata toetuswägeſid Indo-Hiinasſe.

Uus vahejuhtum Jangtsel

Päraſt ſeda kui Briti ſuurtükipaat „Lady-Bird" oli päästnud kaks Hiina kuli, kes laewade kokkupõrkel olid kukkunud jõkke, teataſid jaapanlaſed paadi kaptenile, et kui tulewikus peakſid jatkuma niiſuguſed wahelesegamiſed, ſiis jaapanlaſed ei ſaa wastutada tagajärgede eeſt.

Hankou ja Kanton ähvarduse all

Kuuldub, et Honkongi lähedal Biaſi lahes, jaapanlaſed maabuwad hiljemalt ülehomme ning tungiwat Kantoni peale.

Hankouſt teatatakſe, et ſealne Prantſuſe konſul on palunud linnaſt lahkuda kõiki Prantſuſe kodanikke, ſeſt lähemal ajal wõiwat ſeal teostuda ſõjaliſed operatſioonid. Hankouſt ewakueeritakſe juba ka inglaſi.

Puhastusaktsioon Nankingis

kestab. Linnas on weel umbes 20.000 Hiina ſõdurit, kes oſutawad wastupanu jaapanlastele.

„Soovitus" Pekingi valitsusele

Jaapani wägede juhataja Põhja-Hiinas kindral Teruutſchi on awaldanud Hiina elanikele üleskutſe, milles ta kinnitab, et Pekingi ajutine walitſus wõib arwestada Jaapani ſõjawäe abi ja kooſtööd Hiina wabastamiſeks Kuomintangi ja kommunismi mõjuſt. Hiina rahwas peab abistama Jaapani ſõjawäge tugewa müüri ehitamiſel Kauge-Ida ſuure waenlaſe — kommunismi wastu. Ta peab toetama Jaapani-Hiina-Mandſchuuria bloki loomiſt.

30 nõukogude lendurit Hankou kaitsel

Kindral Falkenhauſen jaapanlaste wastu

Hankou, 19. 12. (ETA) (Reuter) Uue tõkke ehitamiſega Jangtſe jõele Kiukiangis, pooſel teel Wuhu ja Hankou wahel, on juba jõutud nii kaugele, et jõgi wõidakſe ſulgeda laewaſõidule ülalpool ſeda punkti. Hulk Briti ja Ameerika ſuurtükipaate ja kaubalaewu, mis mitmeſuguſeil põhjuſil ei järgnenud ſõjalaewadele „Capetownile", „Oahule" ja „Lady-Birdile" allajõge, on nüüd ſulus ülalpoole tõket. Loodetakſe, et ſee tõke takistab Jaapani ſõjalaewu ülesjõge ſõitmaſt ja Hankoud pommitamaſt, kui Jaapani wäed aſuwad ſeda linna ründama.

Hankou on nüüd hästi kaitstud ka õhuretkete wastu. Hiina lendureil on nüüd walweteenistuſes abiks umbes 30 Nõukogude Wene lendurit Nõukogude maſinatega. Nõukogude lendurid on ſiin wäga populaarſed oma ſõbraliku käitumiſe ja äärmiſelt peene ja wiiſaka eſinemiſe tõttu.

Linna rahwuswaheliſt ilmet ſuurendab Sakſa kindrali von Falkenhauſeni ja tema umbes 100-meheliſe ſtaabi ſiinwiibimine. Hoolimata Jaapani-Sakſa kominterniwastaſeſt paktiſt, annab ſee Sakſa kindral ühes oma ſtaabiga Hiina ſõjawäele juhatuſi ſõjategewuſeks jaapanlaste wastu.

Tſingtao põleb

Schanghai, 19. 12. (ETA) (DNB) Siiaſaabunud teadete järele on Tſingtaos hiigeltulekahju, mis on tekitatud Hiina wägede poolt.

Seiſukord Tſingtaos, kus on tekkinud tulikahjud jaapani ketramiswabrikuis, on wäga raske. Paistab, et kuni ſiiani on olnud mingiſugune kokkulepe jaapanlaste ja Schantungi prowintſi wõimude wahel. Wastawalt ſellele kokkuleppele jaapanlaſed olewat kohustunud mitte ründama prowintſi ſeda oſa, mida kaitſeb kindral Futſchu. Wastutaſuks hiinlaſed olewat lubanud mitte puutuda jaapani ettewõtteisſe Tſingtaos. Seni ei ole lõplikult ſelgitatud kindral Futſchu ſeiſukoht, nimelt kas ta hoiab Hiina keskwalitſuſe wõi jaapanlaste poole.

Hiigeltulekahju kohta Tſingtaos teatatakſe täiendawalt, et tugewa tuule tagajärjel on tuli lewinud mitmele linnaoſale. Ei ole ſaadud mingiſuguſeid tõenduſi ſelle kohta, et jaapanlaste ketruswabrikud on ſüüdatud Hiina keskwalitſuſe käſul.

Tientſin, 19. 12. (ETA) (Havas) Kindlaſt allikaſt teatatakſe, et Jaapani laewastik on blokeerinud Tſingtao.

P529A
Kui,
siis ju a
Junghans
LAUAKELL
J

see püsib kauaks

Seepärast on Junghans-kellad väga sobivad kinkideks. Junghans-kellad mitmesugustes eriliikides on müügil paremates kellaärides. Nende headust tagab Junghansi kaubamärk.

Ilm

VÄIKE ENTSÜKLOP

1. VIHK

A

VÄIKE ENTSÜKLOP

on teatmeteos igaühele; sisaldab artikleid k
teaduste, kirjanduse, kunsti, tehnika ja mitme
vaimse ja ainelise kultuuri aladelt. Ta on
millest igaüks hõlpsasti leiab täpseid ning s
iga olulise nähtuse ja küsimuse kohta.

„Väikese Entsüklopeedia"
tavad omadused, mis teeva
tarvilikuks igaühele, on

1) teos haarab laias kaares võimalikult kõiki n
ning mõisteid;
2) ta sõnastus on täpne, tihedalt kokku surutu
rahvapärane ning üldarusaadav;
3) esitatavad andmed on värsked ja mitmekülgsed ja mitm
toimetus paralleelselt „Eesti Entsüklopeedia"
vajalikke eeltöid);
4) sisu täiendavad rohked illustratsioonid ja kaa
erilehtedel; hulk kaarte ja pilte antakse mitm
5) teos sisaldab ms. kõik tähtsamad võõrsõnad ni
käänud ühes nende keelelise päritolu märkimis
ka võõrsõnade sõnastikku;
6) teos annab kõigi selles esinevate võõrnimede j
jutusviisi ja hääldamise; teose abil võib seega
sõnu ja võõrnimesid õieti tarvitama, ilma et t
tarvitseks osata.

Lõpuks ka toimetuse kogemused entsüklopeedia koostam
teose sisulise väärtuse suhtes.

„Väikese Entsüklopeedi
tsioonitoimkonda kuul

R. KLEIS (peatoimetaja), H. PÜRKOP,
J. V. VESKI.

„Väike entsüklopeedia" ilmub 8 vih
tavad 1600-veerulise köite, igas veerus on
Teose väljaandmine viiakse lõpule 1

„Väike Entsüklopeedia" m
tellijaile kuni 2. vihu ilm

KOHEMAKSETAVAS RAHAS brošeeritult 9 k
12 krooni, nahkköites 13 krooni.

JÄRELMAKSUGA broš. 12 kr. 8 osas à 1 kr. 5
misel 1 kr. 50 snt., hiljemini iga vihu ilm
viimne vihk tasuta).

Köitmine eraldi: poolnahkköide 3 kr., nahkköide

K/Ü. „LOODUS"

TARTU, Ülikooli 18.
Telef. 4-35, postkast 66.
Posti jooksev arve 20-55.

PERENAISED!
SÄÄSTKE AEGA JA VAEVA.

Milleks koormata ennast kaupluses suure tungi puhul järjekorra ootamisega ja kauba kojukandmisega. Andke meile oma tellimine telefoniteel või täitke tellimine meie kauplustes PIKK 11 VÕI VENE 5 ja kauba õigeaegne kohaletoimetamine on Teile kindlustatud.

Sõjaväe Majandusühisus

Tel. 452-07 ja 429-42.

Ülikooli uute juhtide küsimuses,

kes peawad ametisſe astuma 1. jaan., ei ole weel ſelguſt. Kindlakujuliſed rektori, prorektorite kui ka dekaanide kandidaadid alles puuduwad. Arwatawasti ſünnib aga nimetamine lähemal ajal.

Briti tunnustagu Abessiinia vallutamist

Inglismaa ſeiſab küſimuſe ees, kas Euroopa wõi impeerium

London, 19. 12. (ETA) (DNB) Arutades üldpoliitiliſt ſeiſukorda, Garvin kirjutab „Obſerveris" muuſeas, et Ingliſe poliitika nõrkuſe tagajärjed annawad end nüüd tunda Kauges-Idas, nagu ſeda tõendaſid wiimaſed wahejuhtumid. Briti impeeriumi huwid nõuawad kõigepealt Briti ſõjalaewastiku wõimu ja wabaduſe jaluleſeadmiſt. Selleks Inglismaa peab wõtma põhjalikule rewideerimiſele oma Euroopa-poliitika. Peale Sakſa küſimuſe tuleks lahendada ka Itaalia probleemi. Keeldumine tunnustamaſt Abessiinia annekteerimiſt ei ole toonud kaſu ei Abessiiniale, Genfis aga Briti impeeriumile. Seepäraſt oleks õigem tunnustada Itaalia ſuweräänſuſt Abessiinia üle. Ingliſe-Itaalia ſõpruſe uuesti jaluleſeadmine ja kooſtöö küſimustes, mis huwitawad mõlemaid riike, ilma igaſuguste katſeteta tekitada wastolu Rooma ja Berliini wahel, oleks parimaks tagatiſeks Briti-India ühendustee julgeolekule. Suur-Britannia ſeiſab küſimuſe ees, kas Euroopa wõi impeerium. Inglismaa ei wõi ſaata ſuuremat ſõjalaewastikku Kaugesſe-Itta ſeepäraſt, et ta abſurdſetel põhjustel tahab ſäilitada pinewuſt Euroopas, toetudes Verſailles'i waimule. Ent Verſailles'i wana diplomaatlik mäng on nüüd lõppenud.

Moskvas vangistati ohvitsere

Warſſawi, 20. 12. (ETA) (DNB) „Expreſs Poranny" teatab, et Moskwas on jälle wangistatud hulk ohwitſere, nende hulgas wiis ſtaabiohwitſeri „Moskwa proletaarſeſt diwiiſiſt".

Viljandi „ALKO"
konjakid:
Superieur V. S. O. P.
Extra très vieux V.S.O.
Très vieux ***
Vieux **
Alkonjak
Brandy.
Esindus ja ladu: A.-s. „Kaubamaja Estika",
Tallinn, S. Karja 20/12, kõnetr. 447-67.

Rõuge kirikuõpetaja valimised nurjusid

Rõuge, 20. 12. Eile olid Rõuges õpetaja-valimised, mis aga nurjusid, kuna ükski kandidaat ei saanud nõuetavat enamust. Kandidaate oli 3: õpetaja Hiiemets, Keller ja Kriisa. Kõige enam poolt ja vastuhääli sai õpetaja Hiiemets, kes seni täitis õpetaja kohuseid, kuid tema valimisest jäi puudu 80 häält.

Valimistel ilmnes mitmeid väärnähteid, nagu valeteadete levitamisi eriti poliitilisel alal ja korratusi liikmekaartide väljaandmises, millest informeeritakse konsistooriumi. Kuidas olukord laheneb, pole veel selge. Oodatakse konsistooriumi seisukohta.

Plekiſepp ſurmas alaſiga oma korterinaabri

Tapmine ſündis eneſekaitſeks

Laupäewa õhtul kella poole ſeitsme paigu lõi S. Raewalla tän. 18—1 elutſew 33-a. Rudolf Tireſon plekiſepa waltſimiſe alaſiga ſurnuks oma korterinaabri 41-a. Aleksander Wälliku. Mõrwar wõeti eſialgſelt ülekuulamiſeks wahi alla, kuna aga ſurmaſaanu oli tahtnud talle puſſiga tormata kallale ja tapmine ſündis eneſekaitſeks, lastakſe Tireſon tõenäoliſelt juba lähemail päewil wabaks.

Juurdluſega on ſelgunud, et Tireſon ja Wällik elutſeſid ühes ja ſamas majas, kusjuures teiſel oli kaſutada teine tuba. Mingi aruſaamatuſe tõttu walitſes nende wahel juba kauemat aega waen. Laupäewal oli Wällik tarwitanud alkoholi ja ſelle lõppemiſel hakkas ta Tireſonilt nõudma uue wiina oſtmiſeks raha. Korteri-kaasſlane keeldus ſelleſt ja aimates, et teda ähwardab hädaohi, lukustas end oma tuppa.

Wähe aega möödunud, hakkas Wällik Tireſoni ukſe taga mürgeldama ja kuna teda ſiſſe ei lastud, purustas ta ukſe, tormates lahtine puſs käes kallale Tireſonile. Wiimane haaras oma toas olewa plekiwaltſimiſe alaſi ja wiskas ſellega wastaſe ſuunas. Raske löögiriist tabas Wällikut pähe, mille peale ſee kohe wariſes kokku ja ſuri. Nagu hiljem ſelgus, oli alas purustanud mehe pea.

Politſeile on nii Wällik kui ka Tareſon tuntud ſuurte mürglimeestena, mispäraſt nad mõlemad Tallinna-Harju prefektilt on ſaanud korduwalt karistada. Nii mõrwar kui ka tapetu olid abielus.

A.-ſ. Eesti Foſforiidi juhatuſe eſimeheks dir. J. Kark

A.-ſ. Eesti Foſforiidi uue juhatuſe eſimeſel kooſolekul laupäewal waliti aktſiaſeltſi juhatuſe eſimeheks dir. J. Kark, aſetäitjaks L. Kampmann. Juhatuſe eſimeſeks ülesandeks on koostada eelarwe ja tegewuskawa, mis tuleb wastuwõtmiſele jaanuaris kokkukutſutawal peakooſolekul.

Loodetaw ilm

teiſipäewal, 21. detſembril

Sõiji keskmiſe kiiruſega, päewal merel paiguti 5-palliſeid kirdepoolſeid tuuli. Suuremalt jaolt pilwes. Kerget lund ja weidi külmem.

Ühendus Helſingiga

laewadega on jõulu eel 4 korda nädalas. Tallinnaſt Helſingi ſõidab esmaspäewiti „Aegna" ja „Ilmatar", kolmapäewiti „Oihonna", neljapäewiti „Aegna" ja laupäewiti „Oihonna".

Lennuühenduſed on iga päew peale pühapäewa, kui ilmastikuolud wähegi reiſilende wõimaldawad.

„Vena-Bena" kapten Villiams põge

Kuuldawasti wiibib ta Pariiſis. — Waſilakis ootab rahulikult koht

Paldiski relwalaew „Vena-Bena" endine kapten John Williams, keda koos laewa praeguſe kapteniga Waſilakiſega ſüüdistati laadungi omastamiſe katſes, on Eestiſt põgenenud. Nii kapten Williams kui ka Waſilakis, wiibiſid eeluurimiſe otstarbel teatawasti mõned nädalad wahi all. Käesolewa kuu alul aga lõppes eeluurimine, mistõttu mõlemad mehed 1000-fr. kautsjoni wastu lasti wabadusſe. Seda wõimaluſt tõttas nähtawasti kohe kaſutama kapten Williams, kuna ta juba nädalapäewad tagaſi Eestiſt lahkus. Kuuldawasti olewat ta praegu Pariiſis.

Williams oli teatawasti „Vena-Bena" kapteniks, kui laew kandis weel „Jaroni" nime ja Gdynias wõttis peale relwalaadungi. Hiljem wiidi aga „Jaron" Greeka lipu alla ja laewa omanikuks ning kapteniks ſai Waſilakis. Eeluurimiſel tehti aga
kindlaks, et ka Willia
omastamiſe katſes, mi
tulik karistus.

Kapten Waſilakis
peatub waheldumiſi n
Wahepeal wõtwat ta
dub, tundwat ta end

Valitsusvägede edu Terueli rindel

Tähtſaim kindlus militſionääride käes

Barcelona, 19. 12. (ETA) (Havas) Ametlikult teatatakſe, et walitſuswäed on wallutanud Muelda de Terueli, mis on Terueli tähtſamaks kindlustuſeks. Walitſuswägede ülemjuhatus on hoiatanud Teruelis wiibiwaid wägeſid ja kohalikke elanikke, et nad lahkukſid linnaſt Sagonte teed kaudu.

Pariis, 19. 12. (ETA) (DNB) Barcelonaſt teatatakſe ametlikult, et Hiſpaania walitſuswäed on ſooritanud wiimaſeil päewil Terueli frondil edukaid operatſioone. Nad on wallutanud umbes 500-ruutkm maa-ala.

Sevilla, 19. 12 (ETA) (Hvas) Kindral Queipo de Llano lükkas ümber teated, mille järele walitſuswäelaſed olewat ſooritanud Terueli frondil edukaid operatſioone. Ta ütles muuſeas, et walitſuswastaſed on tagaſi löönud waltiſuswägede rünnakud, kusjuures wiimaſed on jätnud wõitluswäljale üle 2000 ſurnu. Terueli linn ei ole ümber piiratud walitſuswäelaste poolt, ütles kindral de Llano.

Salamanca, 20. 12. (ETA) (Havas) Walitſuswastaste peakorteriſt teatatakſe, et Terueli piirkonnas on eile olnud ägedaid lahinguid.

St Joan de Luz, 20. 12. (ETA) (DNB) Walitſuswägede ſõjateate järele Barcelonaſt on walitſuswäed Terueli frondil eile olnud edukad. Walitſuswägede kätte on langenud hulk poſitſioone, nende hulgas poſitſioonid Caſtralvo de l'Ermitage'i lähedal ja Kastiilia mäeahelikud.

Viljandi O-Ü. „ALKO"
napsid:
Valge vein
Subrovka
Pihlakavein (Rjabinovka)
Koidupuna
Kristall köömel ja teised.
Esindus ja ladu: A.-s. „Kaubamaja Estika",
Tallinn, S. Karja 20/12, kõnetr. 447-67.

Võinoteering nõrgenes 6 punkti võrra

Täna noteeriti börſikomitees eksportwõi hinnaks 1.82 krooni kilo. Uus hind on kuue punkti wõrra madalam eelmiſeſt noteeringuſt. Walitſuſe poolt kindlustatud hinnaks on 1.90 krooni. Seega kujuneb juurdemaks wõile eelmiſe nädala eeſt 8 ſendile kilo kohta.

„Taſuja" ſaabus Tallinna

„Tormilind" paigutatakſe Hangös talwekorterisſe

Laupäewa õhtul ſaabus Hangöſt Tallinna jäämurdja „Taſuja", mis koos päästelaew „Meteoriga" teatawasti pukſeeris „Tormilinnu" wrakki. „Meteor" jäi eſialgſelt weel Hangösſe ja lahkub ſealt alles ſiis, kui „Tormilind" on aſetatud talikorterisſe.

Nagu „Taſuja" kapten jutustas, istub „Tormilind" 30 jalga wees, mistõttu on raskuſi temale aſukoha leidmiſega. Laupäewal olewat aga ſiiski üks koht waadatud walmas, kuhu „Tormilind" ka tõenäoliſelt paigutatakſe. Kui need tööd on lõpetatud, lahkub Hangöſt ka päästelaew „Meteor".

Eſialgſelt wiibib weel Hangös ka „Tormilinnu" kapten H. Pahlberg, kes tõenäoliſelt ſealt lahkub ſamuti alles päraſt wrakk talikorterisſe paigutamiſt.

Sakſamaal 110 kirikuõpetajat wangi

Berliin, 19. 12. (ETA) (Havas) Praegu on Sakſamaal wangis 110 uſutunnistuskiriku õpetajat. Wiimaſel ajal on liikunud kuulduſed, et õpetajaile kuulutatakſe jõulupühade puhul amnestia. Seni ei ole need kuulduſed leidnud mingit kinnituſt. Täna mitmes Berliini kirikus peetud jutlustes ja palwetes ilmnes kartus, mis walitſeb uſutunnistuskiriku ringkonnis. Dahlemis tähendas Püha Anna kiriku õpetaja, et tal ei ole tunnet, et on lähenemas kristlikud armupühad. Kunagi ei ole kirik olnud niiſuguste piinamiste ja kahtluste ohwer kui tänapäewal. Uſutunnistuskiriku 1500 õpetajat ei tea, misſuguſeks kujuneb nende ſaatus homme.

Delboſi Keſ
li

Pariis, 19. 12. (
minister Delbos ſaabus
käikudelt Kesk-Euroopa
lis olid teda terwitam
diplomaatliku korpuſe
ſeletas „Paris-Midi"
oma Kesk-Euroopa-reiſi
dusſe praminister Ch
annab arwatawasti aj
oma reiſi muljeiſt. Te
nõukogul ta eſineb aruan

Kellogg

Paranemiſe

New York, 20. 1
(Minneſota oſariigis)
raskesti haigestunud.
pakti üheks autoriks. Ta
koja endine liige. Ta
nädala eeſt tal tekkis pe
nes ſellele kopſupõletik.
mida katkestawad lühik
Arstid arwawad, et on

Sport

Korwpallimeistri kaotusi Tallinnas

Ruſs wõitis ASK 55:48. — Tänawuste käſipalliesiwõiſtluste lõppõhtu

Eesti 1937/38. a. käſipalliesiwõiſtluste lõppõhtu toimus pühapäewal Sakſa kultuurwalitſuſe wõimlas kolme wõrkpalli- ja ühe korwpallimatſchiga. Õhtu tulipunktiks oli juba warem Eesti tänawuſeks meiſtriks ſelgunud Tartu ASK kohtumine Rusſiga. ASK-l polnud ſelle matſchiga enam wõita wõi kaotada midagi. Rusſil oli aga kaalul kolmas koht — kaotuſe puhul jäänuks ta neljandaks. Wõidu ſaawutamiſeks pani Ruſs kõik mängu ning wõitiski täieſti teenitult tulemuſega 55:48 (28:18).

Matſchi algus mõlema wahel oli täieſti taſawägine ning mõlemad juhtiſid waheldumiſi. Ruſſi meeskond ſuurema innukuſega mängides pääſis poolaja keſkel järjeſt enam ette ja wõitiski poolaja kümnepunktiliſe eduga. Teiſe poolaja alul aſus Ruſs aga ootamatult täieliſesſe peremehe oſasſe ja ſaawutas korwi korwi järele, kusjuures ASK tükil ajal ei ſaanud ainuſtki korwi — Ruſs juhtis juba 36:18. Koſutusaeg „koſutas" aga ASK-d tubliſti — meeskond wõttis enda kokku. ASK lakkamatud rünnakud oſutuſidki tulemusrikkaks. Ruſs ſaawutas edaſi küll rea korwe, kuid ASK wähendas kogu aeg punktidewahet. Weidi aega enne lõppwilet oli Ruſs weel ees ainult wiis punkti teiſe poolaja alguſe 18 punkti wastu! Waatamata ſellele ASK ei ſuutnud enam ajawäheſuſe tõttu korwideſuhet wiigiſtada. Ruſs tegi weel ühe korwi ja wõitis kogu matſchi tulemuſega 53:48.

Ruſs ſaawutas wõidu tubli mänguga — tema wõit oli teenitud. ASK-l lõi wõidutahe lokkama alles teiſel poolajal ja ſelleſt oli wähe kogu matſchi wõitmiſeks. Nii tuli tänawuſele üllatusmeeskonnale eſimene ja ainus kaotus eſiwõiſtlusteſarjas — wõidud kõigi teiſte liiduklasſi meeskondade üle olid ASK waatamata eilſele kaotuſele juba warem meiſtritiitli kindlustanud.

ASK tuli korwpallieſiwõiſtlustel eſikohale 10 punktiga. Teiſeks tuli Tallinna Kalew, kolmandaks Ruſs ja neljandaks Tartu NMKü. Kõigil neil kolmel on wõrdſelt 8 punkti, kusjuures paremusjärjeſtuſe on määranud korwideſuhe. Wiiendaks jäi Tallinna NMKü 6 punktiga. Lutheri NMKü oma üheainſa wõiduga pääſes liiduklasſiſt wäljalangemiſeſt. Eestimaa Spordiſeltſil ei õnneſtunud wõita ühtki matſchi ja ſeetõttu meeskond loobus eſiwõiſtlusteſt enne oma wiimaſt matſchi!

Wõrkpallis oli juba warem ſelgunud Eesti meiſtriks Tallinna Kalew. Eilſel wiimſel eſiwõiſtlustematſchil üENüTO ſaawutas Eestimaa Spordiſeltſi üle wõidu 15:8, 15:9 ja kindlustas ſeega endale teiſe koha tänawustel eſiwõiſtlustel. Mõlema meeskonna mäng eilſel matſchil oli wigaderohke ja nõrgawõitu.

Tallinna ringkonna eſiwõiſtluste ſarjas naiste wõrkpallifinaalis Tallinna Kalew ſaawutas wõidu 15:6 ja 17:15 üENüTO üle ning tuli ſeega ringkonnameiſtriks. Meeste wõrkpallifinaal Tallinna ringkonna eſiwõiſtluste ſarjas jäi pidamata, kuna Puhkekodu andis loobumiswõidu Lutheri NMKü-le.

Terwis wõitis ja Kalew kaotas ü.-ſ. Liiwikale Pärnus

Pärnu linnawõimlas wõiſtles ü.-ſ. Liiwika käſipallimeeskond Pärnu Kalewi külaliſena. Laupäewal oli wastaſeks wärske Keſk-Eesti ringkonnameister wõrkpallis — Pärnu Terwis. ü.-ſ. Liiwikal tuli alistuda Terwiſele wõrkpallis 2:1 (10:15, 15:4, 15:7). Korwpallimatſch oli äärmiſelt pinew ja taſawägine. Terwis ſaawutas wõidu 37:33, kuigi poolajal juhtis weel ü.-ſ. Liiwika 15:11. Terwiſe wõidud on ſeda üllatawamad, et ſeltſil nädalas kaſutada nais- ja meeskondadel waid kaks wõimlatundi.

Pühapäewal oli wastaſeks ü.-ſ. Liiwikale Keſk-Eesti ringkonna korwpallimeister Kalew. Teiſel päewal eſineſid tartlaſed hoogſamalt ja Kalewil tuli wõtta wastu kaks kaotuſt. Wõrkpallis wõitis ü.-ſ. Liiwika kergelt 2:0 (15:5, 15:10) ja korwpallis 50:43. Pärnu Kalewi korwpallikaotus oli ſuureks üllatuſeks, kuna ta ſeni Terwiſt oli wõitnud ülekaalukalt.

Ehtsat elevust tagab
prantsuse

Champagne
„MUMM"
G. H. Mumm & Co, Soc. Vinicole de Champagne Succeseur. Reims.

Vello Kaaristo uus võit Narvas

Laupäeval korraldas Narva piirivalve omavahelised suusavõistlused 10 km-le. Võistlustingimused olid eriti rasked, sest paljukordsed katsed võistlusraja ajamiseks tuisuse ilma tõttu luhtusid. Seepärast tuli võistlejail ajada ise rada juba võistluse ajal. Kuna Narva piirivalves on terve rida häid suusatajaid eesotsas Vello Kaaristoga, siis kujunesid võistlused pinevaiks. Juba suusavõistluste hooaja algul heasse vormi jõudnud Kaaristo osutus siiski teistele võitmatuks ja tuli esimeseks ajaga 39.36, kuna teiseks jäi Narva tuntud nimega suusataja P. Munak, kelle aeg oli 41.48, ja kolmandaks P. Vali ajaga 45.50.

Esimesed suusavõistlused Viljandis

Pühapäeval korraldas Sakala Viljandis tänavused esimesed suusavõistlused, Võistlusi peeti 10 km distansil, kusjuures start asus järve vastaskaldal ja 5 km pikkune võistlusrada, mida tuli läbistada kaks korda, oli rajatud võrdlemisi raskele maastikule. Kuna lumeolud suusatajaile olid kõigiti rahuldavad, saavutati võistlusel hoopis paremaid tulemusi kui eelmisil aastail samal distantsil ja samas kohas peetud võistlusil. Osa võttis esimesist suusavõistlusist 20 suusatajat. Tehnilised tagajärjed kujunesid alljärgnevaks: 1. J. Vaht 38.41, 2. A. Kõrgessaar 40.15, 3. L. Kaur 40.20, 4. A. Andresson 40.37, 5 A. Rosenberg 40.52. Kõik eelmainitud suusatajad kuuluvad s.-ü. Sakalasse ja nende ajad on mitme minuti võrra paremad endisist saavutusist.

Paides peeti suusavõistlused

Paides peeti eile Paide malevk. korraldusel tänavused esimesed suusavõistlused. Vaatamata sellele, et suusatajad on saanud eel vähe treenida, kujunesid tagajärjed rahuldavaiks. 12-km tuli esimeseks A. Purje 1.03,07, 2. T. Andresson 1.04.05; 8 km. — 1. H: Raudam 44.45, 2. P. Jaksi 45,35; 8 km. vanadele — J. Tugev 52,35.

Järva malevas 300 laskurit sisetreeningul

Järva malevas algas igatalvine laskurite sisetreening. Tänavu võtab sellest osa suurem hulk laskureid kui kunagi varem — 22 kohas kokku üle 300.

Maadlejate kontrollwõiſtluſed

Euroopa maadlusesivõistluste kandidaatidele pühapäeva õhtul V. s. Spordi ruumes korraldatud kontrollvõistlused kujunesid ootamatult nigelaiks, kuna kindlaksmääratud 25 kandidaadist oli võistlema ilmunud ainult 5 maadlejat, neile lisaks mõningad harjutuspartnerid. Väärt võitis Männisoo tugevas matšis 3:0. Edasi Talbak seljatas endast tublisti kergema Looaru ajaga 11.20 min. Kotkas oli suures ülekaalus matšil Rohtmetsa vastu ja võitis ajaga 10.20 min. Võidula võitis Räätsi 3:0 ja Sumil seljatas Uusbeki ajaga 1.50 min. Järgmisiks võistlusiks maadlejaile on jaanuari alul Tartus peetavad Eesti vabamaadluse esivõistlused.

Maailma laskewõiſtluste bilanſs

Helsingi, 20. 12. (ETA) Möödunud sügisel Helsingis aset leidnud maailma laskeesivõistluste kohta on nüüd valminud ka majanduslik aruanne. Aruande järele läks maailma laskeesivõistluste korraldamine maksma ligi 3 miljonit marka, mis on kolm korda rohkem, kui algul arvestati. See summa ei sisalda aga Malmi laskeraja ehitamiskulusid. Laskerada ehitati eduskunna summadega ja läks maksma 6 miljonit marka. Võistlusist osavõtjate arv oli 1279, neist 472 välismaalast.

Ameerika tenniſe edetabel

New York, 19. 12. (ETA) (DNB) Ka tänavu Ameerika tennisliit on avaldanud oma tennismängijate edetabeli. Sedamööda on paremusjärjekord järgmine: Mehed: 1) Donald Budge, 2) Robert Riggs, 3) Frank Parker, 4) Bryan Grant, 5) Joseph Hunt, 6) Wayne Sabin, 7) Harold Surface, 8) Gene Mako, 9) Donald MacNeill, 10) John van Ryn. Naised: 1) Alice Marble, 2) Helene Jacobs, 3) Dorothy Bundy, 4) Marjorie van Ryn, 5) Gracyn Wheeler, 6) Palfrey-Fabian, 7) Dorothy Andrus, 8) Helene Peterson, 9) Alice Stark, 10) Katherina Whintrop.

Harjumaal tõsteti 7200 kg.

Harjumaal peeti korrespondentsvõistlused tõstmises neljas erikohas spordiinstruktor Artur Kuke korraldusel, kus startis 34 tõstjat ja saavutati 7.204,5 kg. Võistlused toimusid Hageris, Turbas ja Koppelis.

Parimaid tulemusi: Sulgkaal — 1. H. Raselmann (Hageri) 220,0 kg; 2. O. Semitov (Turba) 210,0 kg; 3. R. Kalm (Hageri) 210,0 kg. Kergekaal — 1. A. Leinson (Hageri) 242,5 kg; 2. A. Eusov, kaitsevägi, 242,5 kg; 3. J. Alarma (Hageri) 232,5 kg. Keskkaal — 1. J. Part (Rapla) 270,0 (80,0—80,0—110,0) kg; 2. Vain (Rapla) 250,0 kg; 3. A. Ruus (Hageri) 232,5 kg. Poolraskekaal — J. Alarma (Hageri) 252,5 kg; 2. J. Aus (Rapla) 250,0 kg 3. R. Liismann (Turba) 250,0 kg. Raskekaal 1. A. Leismaa (Turba) 260,0 kg; 2. A. Laadoga (Hageri) 245,0 kg; 3. E. Leismaa (Turba) 240 kg.

BOTIKUD
viltsaapad
Raudnahk Tallinn
Estonia p. 15.

Jõuwankrijuhtide liit ſai uue juhatuſe

Pühapäewal lõppes üleriikliſ jõuwankritejuhtide konwerents. Põhimõtteliſelt kiitis konwerents heaks kõik eſitatud reſolutſioonid. Konwerentſil wõtſid ſõna ka teedeminiſteeriumi liiklemisinſpektor inſ. Iwand ja Tallinna abiprefekt Nykänen, kes ſelgitaſid liiklemiſega ühenduſes olewaid päewaküſimuſi ja põhimõtteid. Selgus, et elukutseliſtel autojuhtidel on põhimõtteliſelt ſamad waated liiklemisküſimustes, kui ametwõimude eſindajatelgi. Lahkuminewad on waid need waated, kuidas liiklemiſe järelewalwet teostada.

Üleriikliku liidu uueks eſimeheks waliti O. Wiikmäe (Tallinn) ja juhatuſe liikmeiks Rauer (Tall.), Steinberg (Pärnu), Klausner (Narwa) ja Pans (Tartu). Otsustati oſaliſelt muuta ka liidu põhikirja.

Gaaſikaitſe kurſus lõpeb. Eile hommikul kell 10 korraldati kodanliku õhukaitſe kurſuslastele praktiline õppetund gaaſiwarjendis — Harjumäe aluſtes wõlwkäikudes. Kurſuſe juhataja mag. Umblia laskis „lawastada" tõeliſe olukorra. „Lawastas" tuletõrjejuhte hra Laudna. Alul korraldati „õhuhäire", ſiis „gaaſihäire". Õppus õnnestus kõigiti. Kodanliku gaaſikaitſe kurſus lõpeb homme.

Pildil wasakul: Kurſuslaſed gaaſikindlates riietes; paremal: waade warjendisſe.

Esikohal Teie kingituste nimestikus
Alpina
Gruen Gilde

Alpina
Šveitsi täpsuskell
Antimagneetiline-tolmukindel
AINUESINDUS:
O/ü J.KOPF
TALLINN. PIKK 27

Pildike tänavanurgalt

Tõmblukuga pükſid

Üks neiſt wäheſteſt tänawanurkadeſt pealinnas, kus ſeiſab liikluspolitſeinik. Eile päewal, millal liiklus rohkete kelgutajate, lumeregede, autode ja jalakäijategi tõttu oli nii elaw. Muidu harilikult ſel ajal igawuſeſt haigutaw politſeinik ei ſaanud teha muud, kui tuli wahetpidamatult wehkida kätega ſignaale ſõidukeile.

Äkki ilmub politſeiniku ette paras 7—8-aastane poiſipõngerjas ja jääb ſeiſma. Tõukekelk kaaſas, iſe toredas ja otstarbekas ſuuſaülikonnas. Peatab kelgu tänawaristil, wahib politſeinikule ükſiſilmi ja paluwalt otſa.

Politſeinik wehib jälle parajasti paarile autole möödusmiſſignaale, heidab ſiis pilgu ette poiſile. „Noh, nihkuge aga oma kelguga edaſi. Ärge ſeiſke ſiin keſet tänawat midagi!"

Poiſi pilk muutub weel paluwamaks. Ta tõmbab käeſt kinda, askeldab oma riietuſe kallal kibeda näoga, ütleb ſiis:

„Ei ſaa, härra kordnik! Palun, aidake mind!"

Korrawalwuri kätel on jälle parajasti tegemiſt. Aga ſiis kummardub ta oma „postamendil" ettepoole ja ütleb tõſiſelt:

„Ära nüüd wigurda midagi, poja, kui tahad, et ſul ei läheks hapraſti. Noh, kähku minekut! Praegu ſaad parajasti üle uulitſa..."

„Ei ſaa! Mul on walu... Peate aitama!"

Nüüd astub politſeinik oma aluſelt maha, on parajasti ſõidukite waheaeg. Jalakäijaid peatub, et näha, mis ſel piſikeſel poiſil ometi ſiin politſeinikuga ſekeldamiſt on.

„Mis ſul ſiis wiga on, et ei ſaa?" pärib politſeinik asjalikult. „Wäänaſid jala wälja wõi?"

„Ei..." wenitab poiſs. „Aga mu pükſid..."

Lähedalſeiſjate hulgas keegi juba turtſatab. Politſeinik waatab eſiteks ſellele, ſiis poiſile walju pilguga. Paneb ſiis käe poiſi õlale.

„Ole nüüd mõiſtlik poiſs ja ära wigurda. Mine!"

Aga poiſs wõtab kinni ta käeſt, kiſub allapoole. „Oodake, ma ütlen teile kõrwa ſisſe!" palub ta.

Politſeinik waatab jälle tõſiſelt ümber. Peatanute nägudel aga peegeldub põnew uudishimu, muud midagi. Kummardabki ſiis poiſile lähemale. See ſoſistab talle midagi. Politſeiniku nägu läheb imelikuks, ta waatab jõmpſikale uueſti otſa, kes teeb õige kibedat ilmet. Korrawalwur heidab jälle pilgu waatama jäänud jalakäijaile, kamandab ſiis neile:

„Pole ſiin midagi waadata! Minge aga edaſi. Ärge kogunege ſiia!"

Rahwas hakkabki liikuma. Poiſs ſeiſab ikka weel, politſeinik tõuſeb oma aluſele, ſaadab mööda paar autot. Tuleb ſiis uueſti alla, kummardub poiſi juure:

„Kas ſiis tõeſti ei ſaa?" pärib ta.

„Ei ſaa, onu! Palun aidake!" nurub poiſs.

Politſeinik wõtab ſiis oma ſuure kinda käeſt, hakkab rebima poiſi tõmblukuga pükste kallal. Aga tagajärjetult. Rahwaſt koguneb jällegi, keegi naeratab, Politſeinik märkab ſeda, peatab, lööb käega, ütleb poiſile:

„Jookſe parem ruttu koju, küll ema teeb lahti!" Ja tahab tõusta jälle oma aluſele.

Kuid poiſs wõtab tal käiſeſt: „Ma ei wõi, ma ei wõi! Aidake. Te peate ju aitama, onu politſeinik!"

Seaduſeſilm on päris nõutu. Selliſt ametikohuſt pole tal tulnud täita warem — aga ametikohus on ju ſeegi! Wiimaks tuleb tal hea nõu. Ta küſib pealtwaatajailt:

„Kas keegi oskab poiſil need neetud uuemoeliſed pükſid awada? Mehike on ju päris hädas!..."

Tulebki appi üks daam. Poiſs wõõrastab küll weidi, aga laſeb ſiis daamil rebida. „Rikis on!" kurdab daam ja läheb ära. „Aga mina tean," ütleb keegi wanem härra kõnniteelt. „Mu rahakott oli ka nii rikis. Lükake ennem tagaſi ja ſiis alles tõmmake!"

Nüüd astub tegewusſe uueſti politſeinik. Ta kummardub ja ſikutab antud nõu kohaſelt. Ning korraga lööwad ſärama kõigi pealtwaatajate põnewad näod ja ka politſeinikule eneſele tuleb wõidurõõmus naeratus: pükste tõmblukk awanes!...

Tähtſalt astus politſeinik nüüd üles oma aluſele.

„Nüüd aga kao, poja, kuhugi kõrwaliſſe kohta! Kähku!" ütles ta ja laskis mööda paar autot. Poiſs annabki jalgadele walu, kaob oma kelguga kuhugi wärawasſe. Rahwas wajub edaſi. Ainult ſee wanem härra ſeiſab weel ja wangutab pead: „Et ka niiſuguſeid keeruliſi pükſe lastele jalga aetakſe!"

„Jah! Uued keeruliſed ajad ja asjad!" ütleb politſeinik ja on jälle ametlik ja wali. **Dido.**

TÕELIST
PÜHADERÕÕMU
valmistavad kingitused
ainult eht
„TASKA"
KAUNISTATUD NAHATÖÖD
Suures valikus saadaval ateljee kaupluses
Vabaduse pl 8. Kunstihoones
Arusaamatuste vältimiseks jälgige firma märki TASKA.

Jõulupuu Nõmme rinnalaste kodus

Keskel sotsiaalminister Kask, temast vasakul pr. dr. Bürger

Laupäeva õhtul oli Nõmme rinnalaste kodus jõulupuu, millele ühes sotsiaaltegelastega oli ilmunud ka sotsiaalminister Kask. Jõulupuu süütamise eel koguti mudilased 2—3-aasta vahepeal mängusaali, kus nad ilusasti rivistati. Vudinat, sädistamist, liikuvaid kleidikesi, pöialpoiste punamütse ja eesti pärgi tillukeste tütarlaste peas liikus siin, sest mudilased ei kärsi oodata. Mängusaali akende alumised ruudud olid kaetud võrkudega, sest on juhtunud, et mõni vallatu mudilane on mänguhoos ruudu katki löönud. Teistes ruumides seda küll ei juhtu. Kuna mängusaali aknad on nüüd kindlustatud, siis oli nende vahele valgele lumivatile asetatud jõuluvanasid ja päkapikumehi, et lastel oleks mida vahtida sealt, kust veel ise ei küüni vaatama seda huvitavat „külatänava" maailma.

Helide saatel „Oh lapsukesed tulge" paterdasid mudilased paarikaupa saali, kus jõulupuu oli nüüd süüdatud. Kõige ees olid tragimad — tillukesed tiibadega inglid, nende järele pöialpoisid, siis rahvarõivastes tütarlapsed — pärjad peas ja sõled rinnas, ning lõpuks siniroosalillelistes kleidikestes poisid ja tüdrukud segi. Mõndki esimest jõulupuud oma elus suuril silmil imetlevat mudilast pidi hoidja käsi saalis edasi talutama, jõulupuu alla.

Pastor Uhke, kes suurema jao neist mudilastest siin ristinud, rääkiski jõulukõnes lapse meeleolust, ilma milleta elutormides rändaval vanal ei saa olla jõulutunnet. Ja siis tuli kepiga kopsutades jõuluvana (kellega lapsi oli paar päeva ennem harjutatud, et nad ei kardaks) ja küsis: „Kas siin on ka palju häid lapsi?" Salmide ütlemise ja laulmise kunst käib nii pisukestele mudilastele üle jõu, kuid üks neist kandis hoidja abil oma salmi ilusasti ette ja jõuluvana võis asuda oma suure kingitustekoti tühjendamisele. Kingid olid juba ennem pandud valmis ka imikute emadele, kes elavad siin kuni lapse kuuekuiseks saamiseni. Kolmele lauale, mille ümber emad pärast asusid, oli igaühe jaoks asetatud kotike kompvekke, pähklite, küpsiste ja õuntega. Nõnda said jõulukinkidest osa ka asutuse noorimad kasvandikud, kes polnud jõulupuul, magades tollal rahulikult oma voodikestes.

Väike, liikuv, haarav, käekesi sirutav lastemaailm, kõigil silmad säras ja suukesed sõnu voolimas, oli külalisele, kes siin viibis esmakordselt, ilusaks elamuseks. Mõnigi tilluke inimene nabib endale ette kõik asjad, mida aga ulatab kätte saama, teine ta kõrval vaatab imestades pealt, kolmas lepib puust lohe või hobusega, neljas peab aru, mida selle külla seast võtta ja jätta — mudilaste tulevase iseloomu algjooned. Ja ilusad lapsed on nad kõik, keda nüüd ühiskond peab kasvatama. Linalakaliste hulka on eksinud ka kaks süsimustapäist. Kuid mõlemad ikkagi eestlased, nagu hoidjad ütlevad, sest emad on eestlased.

Istudes jõululauas, kuhu asutuse juhataja pr. dr. Bürger külalised kutsus, kuulsime, et asutuse ja sotsiaalhoolekande poolt on uude perekonnaseadusse esitatud parandus, et kui vallaslapse isa on kohtulikult kindlaks tehtud, siis lapsele antaks isa perekonnanimi.

Keset lumistunud maastikku ja tuulehoos kübemeid puistavaid kõrgeid mändi asetsevasse ilusasse, moodsasse, majja jätsime maha selle väikeste maailma, rutates elektrirongile. Kuid kõigist neist jõulupuist, mida tänavu juba nii rohkesti põletatud, täitis see südame hellemate tunnetega. Ainult lapsed on, jah, sidemeks vana südame ja jõulurõõmu vahel.

Ainult postiteel saabuvad välismaised jõulukingid on tollivabad

Hoiatuſeks wälismaalt jõulupakkide ſaajaile tahakſin heameelega jutustada, kuidas minul läks ſelliſe jõulukingi ſaamiſel. Minu omakſed Rootſis, olles lugenud rootſi lehtedeſt, et jõulupakkide ſaatmine Eestisſe on tolliwaba, läkitaſid minu nimele a.-l „Estoniaga" kasti mitmeſuguste asjadega, mis minule ja minu omastele ſiin rõõmu pidid walmistama, nagu konſerwe, weidi pähkleid, kohwi, mõned kaunistuſed jõululauale, rootſi ajalehti jne. Pakk wiidi juba eile tollimajja ja minule ſeletati, minu ſuurimaks üllatuſeks, et pakk käib tollimakſu alla, ja ſeda ſeepärast, et ſee on ſaadetud laewaga ja mitte postipakina. Paluti järgmiſel päewal uuesti tulla, ja täna tollimajja minnes tuli minul mitte wähem kui kolm tundi ſeal joosta üheſt oſakonnaſt teiſe, andes palwekirju ja allkirju, ja makstes markide ja muude toimetuste eeſt kokku umbes 4 krooni (neli krooni), ja lõpptulemuſena määrati minule ſaadetiſelt tollimakſu 25 krooni. Paluſin mulle wähemalt wälja anda rootſi ajakirjad, mis ju ometi on alati tolliwabad, ſelle jaoks pidin aga weel üksſe andma eraldi palwekirja. Kuna mul ſee „jõulukink" oleks läinud liig kalliks, loobuſin ſelle wastuwõtmiſeſt ja ſaatſin ſelle oma kodustele Stokholmi tagaſi. Olin kaotanud asjata mitu head tundi aega, rääkimata ajaſt, mida wajaſid minu omakſed Stokholmis paki walmistamiſeks ja äraſaatmiſeks, makſin mitte millegi eeſt neli krooni raha ja wastu ei ſaanud — mitte midagi! Mulle anti tollihärrade poolt weel „lahkelt õpetuſt", ſaata pakk tagaſi ja paluda omakſeid ſeda mulle uuesti ſaata postiteel, mina aga ei ſuuda ſelleſt ikkagi aru ſaada, mispärast needſamad asjad, postiteel ſaates, teisſuguſe ſeaduſe alla peakſid käima?

Üks pettunud jõulupakiſaaja.

*

Wastaw wabariigi walitſuſe otſus wabastab tolliſt ainult need jõulukingid-pakikeſed, mis ſaabuwad postpakis. Igal muul teel ſaabuwad ſaadetiſed käiwad aga harilikus korras tolli alla. Ülaltoodu, ühe lugeja kirja, awaldame waid teadmiſeks neile, kes ſaawad wälismaalt kingituſi, kuid mitte posti teel.

JÕULUKINKE
DAAMIDELE JA HÄRRADELE
— pesu ja kosmeetikatarbeid. —
RIKKALIKUS VALIKUS:
konserve, delikatesse, kuivatatud puuvilja, kohvi erisegusid, jõulumaiustusi, kodu- ja välismaa veine, napse, konjakeid
soovitab
SÕJAVÄE MAJANDUSÜHISUS
TALLINN, PIKK 11.
Tartu ● Võru ● Rakvere ● Pärnu ● Narva ● Viljandi

„Laferme i" traditſiooniline jõulupuu. Pühapäewal õhtupoolikul oli rahwamaja ruumes a.-ſ. „Laferme i" traditſiooniline jõulupuu. Ühiſelt lauldi waimulikke laule, mille järele ilmus kohale — jõuluwana kingituſtekoormaga. Kingituſte wastuwõtmiſel eſineſid noored mitmeſuguſte paladega: wiiuliſoolod, deklamatſioon, klaweriſoolod, tants jne. Eſinejad olid kõik wäga agarad. Jõuluwanal polnud põhjuſt olla kitſi. Eſineſid: Elmar Jägibert, Ewi Toomla, Enuman Snurna, Harry Ruſch, Elga Pliis, Harry Puhkur, Harda Gladkin, Paul Ükſſaar, Tamara Bulkin Harry Kalamäe, Niina Oidekiwi, Artur Ellman, Swjatoslaw Lusgin, Fred Kaju.

Päewakohaſe kõne pidas wabriku peadirektor A Grünbaum, kes tõi terwituſi ka Pariiſi peafirmalt. Jõulupuu korraldamiſe eeſt oli ennaſtſalgawalt hoolitſenud prl. Erna Jaanſon.

Jõuluwana ei olnud kingituſtega kitſi. Kõik lapſed ja tööliſed ſaid kotikeſe kingitustega. Õhtu põnewam oſa oli loterii, milleſt wõttis oſa mitme ajapealine tehaste-pere. Loterii oli korraldatud nii häſti, et kõik wõitſid. Wahe ſeiſis waid õnnes: üks ſai parema asja, teine weidike tagaſihoidlikuma.

Meeleolurikas kooswiibimine jatkus tantſuga.

Jõulukingiks raamat!
Külastage ilma kohustuseta meie ärisid ja tutvuge meie suure valikuga. Võõrkeelne kirjandus igalt alalt.
KLUGE & STRÖHM, Pikk 9
F. Wassermann, Pikk 7.

Kohalikke teateid

Tuletõrje juhid olid üleriikliſult koos

Pühapäewal peeti Tallinnas Seltskondlikus majas üleriiklik tuletõrje juhtide koosolek, milleſt wõtſid oſa 83 juhtiwat tuletõrje tegelaſt. Koosolekul wiibis ka ſiſeminister K. Eenpalu, kes eſines kõnega. Politſeiwalitſuſe direktor R. Weermaa ütles, et uus tuletõrjeſeadus on annud häid tagajärgi. Dir. Weermaa kõneles weel oma muljeiſt ja tähelepanekuiſt wälisreiſilt. Päraſt kõnelesid weel tuletõrje korpuſe pealik major R. Waharo, V. Melts ja teiſed.

Ärid olid pühapäewal awatud

Rahwas tegi jõuluoste

Eile oli linnas tunduwalt rohkem elewuſt kui tawaliſelt pühapäewiti. Ärid olid awatud ja rahwas kaſutas ſeda pühadeostude tegemiſeks. Tänawail liikus rohkesti rahwaſt, paljudel pakid käes. Kesklinna ärides oli kauplemine kõikjal wõrdlemiſi hoogus. Kuna paljudel kodanikel pole töö ja teenistuſe päraſt wõimalik oste teha, ſiis kaſutati ſelleks nüüd pühapäewa. Wiidi jõulukraami koju ja osteti jõulukuuſk ära.

Tramm ja Kopli bussid wedaſid jälle rahwaſt wanakraamiturule, kus kees innukas kauplemine. Üldiſelt wõis kõikjal kuulda, et inimestele meeldis äride lahtiolek pühapäewal ja awaldati ſoowi, et ſelline korraldus peaks jääma püſima ka edaspidi igale ſuurte pühade eelpühapäewa kohta.

Raskuſi piſipakkide wälismaale ſaatmiſel

Kinkepiſipakkide ſaatmiſel wälisriikidesſe nõutakſe postil wõõrkeeltes tolli-deklaratſioonilehtede täitmiſt kolmes ekſemplaris. See nõue tekitab keeli mittewaldawate kodanike keskel ſuurt raskuſi. Kas ei oleks lihtſam teha ſee ülesandeks ühele keelioskawale ametnikule ſelle aſemel, et kodanikud peakſid jooksma mööda linna ringi, otſides tuttawaid wõi paludes wõhiwõõraidki, kes täidakſid nõutawad wormulaarid.

Ordineeriti 7 uut õpetajat

Eile ordineeriti Toomkirikus 7 uut õpetajat. Ordineeris piiskop. Õpetaja kutſe ſaid: R. Jaama, G. W. Klaus, E. Puuſepp, L. Wahter, J. Lindſtröm, J. Pöhl ja H. A. Roſenſtein. Pidulikuſt talituſeſt wõttis oſa ka rootſi praoſt Nilſon.

Meremeeste jõulupuu

Pühapäewa õhtul korraldas Eesti Meremiſjoni Selts Meremeeste kodus traditſiooniliſe jõulupuu-kooswiibimiſe Tallinna ſadamas ſeiswate laewade meremeestele ja nende omastele. Kokku oli tulnud ſaalitäis meremehi, neiſt rohkesti ka wälismaalaſi, kuna hilja õhtul oodati ſaabuwat ka Soome jäälõhkujat „Jääkarhu" meeskonda jõuluõhtule. Kooswiibimiſe awas Eesti Meremiſjoni Seltſi eſimees praoſt Hj. Pöhl, kes awaſõnas tuletas meele neid ohwreid, keda tormine meri on nõudnud eneſele. Koraaliga „Ligemal', Jumal, ſul" mälestati hukkunud meremehi, eriti purjekate kuninganna „Tormilinnu" awarii puhul külma haua leidnud kolme meremeeſt. Seejärgi pidas eestikeelſe jõulujutluſe õp. L. Wahter ja ſakſakeelſe õp. H. Roſenſtein, kes mõlemad ordineeriti pühapäewa hommikul õpetajaametisſe. Rootſi keeles kõneles praoſt Pöhl. Päraſt muuſikaliſt oſa, milles ſoololauludega olid wiiſil kaastegewad hrad A. Aspelin ja H. Jänes ja jõulukoraale mängis Sakſa Kriſtlike Noortemeeste Seltſi orkester, järgnes kooswiibimine teelauas, kus kaaſa aitaſid teenimiſel Meremeeste kodu miſkomitee liikmed ja kohalikud laewakontorid olid oma annetustega meremeeste jõulupuu korraldamiſt toetanud. Kooswiibimine kestis hilisõhtuni.

Pirita maa-alade tükeldamine ſeismas

Wiimaſel ajal on mitmeil Pirita ſuwituskoha ümbruſes aſetſewate Nehatu ja Wiimſi walbade maaomanikud eſinenud Harju ajutiſele maawalitſuſele palwetega, et neile lubataks kuuluwaid maa-alaſid tükeldada.

Et aga praegu on käimas Pirita ſuwituskoha uue planeerimiſe kawa koostamiſe töõd ja et uues planeerimiſe kawas on ette nähtud ka ſuwituskoha ümbruſe piiride laiendamine, ſiis on Harju ajutiſe maawalitſuſe algatuſel praegu ſeisma pandud kõigi ſarnaste tükeldamispalwete rahuldamine. Seepäraſt tuleks maaomanikel, kes ſoowiwad oma maid tükeldada, wastawate palwete eſitamiſega oodata kuni Pirita uus planeerimiskawa on juba kinnitatud.

Loomade- ja lihahinnad

esmaspäewal, 20. detſembril

Tallinna alatiſel looma- ja lihaturul on tegewus wäga elaw. Eriti rohkesti on juba turul maamehi peamiſelt tapetud ſigadega. Kuna ka ülesoſtjate poolt on toodud palju tapetud ſigu, ſiis on ſelle kauba pakkumine wäga ſuur. Nõudmine ſealihale wäga elaw, kuid ſiiski kalduſid kauba rohkuſe tõttu hinnad möödunud nädalaſt madalamale taſemele. Teiste lihaliikide pakkumine püſib endiſel taſemel ning on üldiſelt keskmine.

Weiſed makſawad ſama hinda, mis läinud nädalal, ſ. o. keskmiſes ja paremas rammuſuſes pullid ja mullikad 58—61 ſ. tapakaalu ja 28—31 ſ. eluskaalu kg.

Lehmade hinnad on wäga laiapiiriliſelt kõikuwad, olenewalt nende rammuſuſeſt. Nii makſawad rammuſad lehmad 58—10 ſ., keskmiſed 50—56 ſ. ja lahjad 48—50 ſ. piires tapakaalu kg. Lehmade eluskaaluhinnad 16—22—28 ſ. piires kg.

Tapetud waſikad ühes nahaga makſawad 60—80 ſ. piires kg, milleſt kõrgemale tõuſu ei ole oodata. Eluswaſikad 35—40—50 ſ. piires kg.

Tapetud lambad ilma nahata ja pudemeteta makſawad 50—65 ſ. kg. Eluslammaste hinnad 30—37 ſ. piires kg.

Tapetud ſead: nooxed 80—85 ſ., lihaſead 75—80 ſ. ning ſuured ja wanad raswaſead 70—75 ſ. kg. Tendents ſelguſeta.

Toodud hinnad on arwatud Tallinnas.

Apteekide öõwalwe

Esmaspäewal wastu teiſipäewa:

G. Gnadebergi ja Lehbert apteek, S. Karja t. 4. Tel. 445-88. H. Mikheina apteek, S Tartu mnt. nr. 45. Tel. 808-42. A. Pukſowi apteek, Koidu tän. nr. 43. Tel. 454-97. E. Thubergi apteek, Pärnu mnt. nr. 31. Tel. 459-54. R. Wallneri apteek, Narwa mnt. nr 24. Tel. 804-27. J. Pilli apteek, Wana-Kalamaja t. nr. 7-a. Tel. 440-74.

Nõmmel:

Troſſini apteek, Apteegi tän. 4.

Tänu

awaldan lugupeetud külalistele ja ſõpradele, kes külastaſid minu „Tſeeſari"-etenduſt pühapäewal, 12. ſkp. Mind üllataſid kingituſed. Tänan ſüdameſt tolle „jõulueelſe" rõõmu eeſt. Firma „Jockey-Club'ile" eriline aitäh, kes muſtuſe ei jäta oma ſõpru-näitlejaid.

Weel kord tänu ja häid pühi ſoowib „wana Tſeeſar"

Paul Pinna.

Vilunud müüjat
kohe tarvis suuremasse rauakauplusse.
Pakk. alt. „M. 12485".

Wastu tahtmiſt hobuſe omanikuks

Kuidas laadakelmid peawad kergeuſklikke

Türil penſionil olew rongijuht Bernhard Jankeewits kurtis politſeile, et temt on Türi laadal langenud kelmide ohwriks, mille läbi ta on ſaanud kahju 190 kr. ümber ning ſaanud wastu tahtmiſt hobuſekronu omanikuks.

J. on wiibinud Türi laadaplatſil, külastades ka hobustelaata, ilma et tal oleks kawatſuſt olnud hobuſt osta. Ringi liikudes tulnud ta juure muſtlane, kurtes, et ta tahtwat ühe maamehe käeſt hobuſt osta, kuid ſee muſtlastele hobuſt ei müüwat. Muſtlane pakkus J.-le 5 kr., kui ta maamehelt hobuſe ära ostaks ja temale üle annaks. J. nõustuski muſtlaſt ſelle taſu eeſt abistama ja ostis ſoowitud hobuſe, makſtes ſelle eeſt 130 kr.

Paſſide regiſtreerimiſe järele teatas muſtlane ja ümberolijad, et ostetud hobune on tiiſikuſes. Muſtlane käskis hobuſe kiiresti ümber wahetada teiſe hobuſega, kelleſt ſiis ſaawat 250 kr. Nagu kokkuräägitult ilmuski kohale wahetaja, kes küſis peale 80 kr.

Kuna muſtlane teadis wahetuſel ſaadawa hobuſe jaoks oſtja olewat, ſiis wahetaski J. ſuuremakſu eeſt haige hobuſe ära. Kui paſſid wahetatud olid, kadus ſilmapiirilt muſtlane, kellele ta hobuſt läks oſtma ja ka wahetuſel ſaadud hobuſe oſtja. Nii jäi J.-le hobune kätte 210 kr. eeſt. Kättejäänud ſetukaſt pakuti J.-le hiljem ainult 20 kr.

Siseriigist

Harjumaalt

Nakkushaiguſed hakkawad raugema. Kuna kahe nädala eeſt tõuſis Harjumaal regiſtreeritud nakkushaiguste arw juba 43-le ja langes ſellele järgnewal nädalal 23-le, ſiis regiſtreeriti möödunud nädala kestes Harjumaal ainult 18 nakkushaiguste juhtumit. Nende ſeas oli difteeriat 9 juhtumil Juuru, Rapla ja Järwakandi arſtijaoskondades ning ſarlakeid 3 juhtumil Hageri, Raaſiku ja linnaümbruſe arſtijaoskondades. Peale nende regiſtreeriti kopſutiiſikuſt 4 ja ſuguhaiguſi ja juhtumil.

Wääna ſuwituskoha piirkond laiendamiſele. Juba möödunud kewadel eſines Wääna-Jõeſuu Heakorra Ühing ajutiſele maawalitſuſele palwega, et terwishoiukaitſe alla wõetud piirkonda Wääna-Jõeſuu ſuwituskohas laiendataks. Kuna ühingu palwe ſeni weel wastawais aſutuſis rahuldamiſt pole leidnud, ja et praegune terwishoiukaitſe alla wõetud maa-ala Wääna-Jõeſuu ſuwituskohas tõesti wäikeſeks oſutub, ſiis eſines nüüd ühing ajutiſele maawalitſuſele uue palwega, et küſimus kiiremat otſustamiſt leiaks.

„Mootor" katkestas autobuſideühenduſe. Nagu o.-ü. „Mootor" wastawaile aſutuſile teatawaks teeb, on 17. ſkp. alates kuni teede lumeſt puhastamiſeni ajutiſelt katkestatud autobuſide liiklemine Tallinn—Lokſa ja Tallinn—Anija—Raudoja autobuſiliinidel.

Rakverest

Awinurme autobus jäi lumme kinni. Laupäewal katkes liini-autobuſide liiklemine täiesti. Wiimaſena ſõitis weel Awinurme rautobus, mis reedel wiis reiſijad ſihtjaama, kuid linnaſt tagaſi tulles jäi ta reedel walitſenud tuiſu kokkuaetud hangedesſe Wiru-Jaagupi juure kinni.

Türit kuuleb dedektoriga. Tallinna ſaatejaama Rakweres dedektor-aparaadiga üldſe ei kuule, kuid uut Türi ſaatejaama kuuleb ka wäikeste dedektoritega päris ſelgesti.

Tartust

Aſutatakſe imikute päewakodu. Eesti Lastekaitſe Ühing on otſustanud 1. jaanuariſt awada laste päewakodu juure ka imikute päewakodu. Eſialgu tahetakſe päewakodusſe wastu wõtta 10 imikut, kelle jaoks on juba wastawad woodid tellitud ja wastawad ruumid ſisſe ſeatud.

Korraldati ſuurem töökoosolek pealikutele. Pühapäewal oli Tartu malewas korraldatud ſuurem pealikute töökoosolek, kus eſines ſelgitawate juhtnööridega ja ettekannetega kaitſeliidu peaſtaabi õppepealik kol. A. Balder. Koos oli pealikuid ligi 100.

Tartumaalt

Otepää teeb 500 kr. laenu. Otepää linnawolikogu otſustas teha Tartumaa koolimajade ehitusfondiſt laenu 500 kr. laenu. See ſumma kulutatakſe algkoolihoone ſiſemuſe kordaſeadmiſeks ja Pikalaenu Pangale oſaliſeks koolimaja laenu taſumiſeks. Kawatſus on koolimajja ſisſe ſeada ka elekter ja weewärk.

Kallaletung naiſele Rõngus. Rõngus tungiſid kirikumõiſa lähedal metſas Amalie Tolmatſile kallale kaks meeſt. Rõngulane Karl Aller lõi naiſel katki küünarluu, tekitades raske wigastuſe. Kohus mõistis Alleri 8 kuuks wangi.

Otepää linnawolikogu juhatajad. Otepää linnawolikogu walis eelolewaks aastaks linnawolikogu juhatajaks J. Jalwiste ja abiks K. Mõttuſe.

Elvast

„Elwa Elu" katkestas ilmumiſe. „Elwa Elu" katkestas jõulunumbri wäljalaſkmiſega oma ilmumiſe. Päraſt wiieaastaſt nädalalehena ilmumiſt murdſid „Elwa Elu" majanduslikud raskuſed.

Rekordne abiellumiſte arw. Tänawuſed jõulud on Elwale abiellumiſe arwult rekordſed. Tawaliſti pole laulatuſi olnud poole aasta kohta nii palju Elwa koguduſes, kui tänawu jõulude ajal.

Viljandimaalt

Kukkus ja ſai ajupõrutuſe. Taewere walla Lahmuſe algkoolis juhtus raske õnnetus koolijuhataja ema, 75-a. Ann Rööbiga. Wanake komistas alumiſe majakorra ſiſetrepil ja kukkus mööda treppi alla keldrikorrale, kuhu jäi uimaſena lamama. S.-Jaani jsk.-arſt Hendre waatas wigaſaanu üle ja konstateeris rasket ajupõrutuſt. Wanakeſe ellujäämiſeks on wähe lootuſi.

„Kasſiauk" pole wõtme hoiukoht. Imawere walla talunik Oskar Kärt leidis ühel hommikul, et wargad on ööſi külastanud tema aita ja ära wiinud terwe

hobuſekoorma, umbes 5
70 kr. wäärtuſes. Mees
aſuti warguslugu ſelgita
nud aita taluomaniku e
ſelle peitnud „kasſiauku
gale pidi teada olema.

Uus keſkkoolimaja
keſkkoolimaja ſaab jõul
ka ehitustööd lõpewad.
leks linnawalitſuſele r
fondiſt on lubatud laen
wuſid ehitustöödega ha
juhataja Kuut ja teed
berg, kes jäid nähtuga

Jä

Jõuluſingid häwiſid
põles maha ööl wastu
2. jsk. metsniku Rolan
ſetamiſel olewate ſinkide
Riigi kahju mahapõlen
ſaun oli wäga wana.
kuna ſuitſetamiſel oli ſi

Va

Wäike-Emajõgi ſün
tab ligi paariſajal T
maid ja metſi. Koguſ
10.000 ha, nagu ſelgub
med ſaadeti ühes wast
riumile, kes teostas jõe
Kuna aſi on kiirema iſe
ſelles asjas põllutööm
Wiimane lubas ſelle ki
korrale wõtta ja on l
eelolewal ſuwel alguſt
Kõik ſillad betooni
poolt on kõigile walla
kawade koostamine pra
Maawalitſus tahab tule
weel 3. kl. teedel aſetſe
ſildadega. Wallawalitſu
eelarwesſe wõtta ſumm
Selliſe ſammu põhj
lühikeſe wastupidawuſe
tõuſu tõttu tulewad ku

Ilmus
Tallinna Eesti Kirjastus-Uhisuse kirjastusel
Lugu kahest poisist
Florence Montgomery kuulus noorsooromaan.
Eestistanud Mary Sarap.
134 lk. Hind 1 kr. 30 s.
See romaan, mille originaalpealkirjaks on „Misunderstood" („Väärití mõistetud"), kuulub maailma enimloetavate raamatute hulka, olles huvitav mitte ainult noortele umbes 10. eluaastast peale, vaid ka täiskasvanuile.
Romaanis jutustatakse meile põnevalt ja liigutavalt kahest poisistvennast, kelle ema on surnud. Väike poiss, kes ei mäleta enam kuigi hästi ema, on isa lemmik, suurem aga elab oma mälestustes emast, millest ei ole kellelgi teisel aimu. Alles siis, kui on liig hilja, isa õpib tundma ka vanemat poega, keda ta peab üleannetuks ja kaunis tühiseks poisiks.
Raamat viib meid Inglismaale. Temas sünnib palju, ja terve rida omapäraseid kujusid elustab huvitavat tegevust.
„LUGU KAHEST POISIST" loevad suurima innuga ka tütarlapsed.
„LUGU KAHEST POISIST" on hea ja sealjuures odav raamat.
„Päevalehe" raamatukpl.
Pärnu mnt. 10. Kõnetr. 446-11, 479-25. Pikk t. 2. Kõnetr. 428-83

Hipodroom 19. detſembril

Traawlid jooksid tuiſus. Kahe krooniga wõideti 87 krooni

Pühapäewaſed traawiwõiſtluſed läkſid läbi lume ja tuiſu. Tee, mis hommikul lumeſt puhtaks roogiti, kippus wõiſtluste kestwuſel kinni tuiskama. Aruſaadawalt näitaſid traawlid harilikuſt nõrgemat kiiruſt. Kaupluste jõulueelſeſt lahtiolekuſt tingituna oli totaliſaatori läbikäik wäikſem.

Awamisjooksuſt wõttis oſa 7 traawlit. Eelſtardiſt wäljunud traawlid kaotaſid galopiga, kuna Kaja kõrwaldati takistamata galopi eeſt. Wedama jäi mära Cortella. Täkk Poiss tahtis iga hinna eeſt teda lüüa ja oleks ka, polnuks lumi möödumiskohal teda takistanud: ta jooksis ligi kõhuni lumes. Cortella wõitis weerandſekundiliſe paremuſega. Wäljamakſud 18 ja 7 krooni. Poiſilt makſeti 7.50 kr. Argon oli kolmas.

Teine jooks oli 3. klaſſi traawlitele. Selles jooksus täkk MacMahon aſus kohe wedama ja tegi ſeda puhtalt wõiduposſtini. Tot. 8.25 ja 3.25 krooni. Temale järgneſid wõiduposti Pääſuke, tot. 9 kr. ja Karske. Faworiidid Preſident ja Kroonprints kaotaſid nelja galopiga. Gold-Ilſe ei wõtnud oſa.

Kolmas ja kuues jooks oli 2. klaſſi traawlitele. Joosti eſiteks waheldumva õnnega, alles wiimaſel ſirgel pääſis täkk Kindral ette ja wõitis. Wäljamakſud 11.75 ja 4.50 krooni. Teiſeks tuli Fawori t, tot. 8.50 kr. ja kolmandaks Boikott. Lux ei wõtnud oſa.

Teiſes jooksus muutus järjekord. Waatamata ühele galopile wõitis täkk Boikott, kelle aeg oli kiirem eſimeſeſt otſaſt. Wäljamakſud 19.50 ja 7.75 kr. Täkk Kuller tuli ootamata teiſeks ja andis 11 kr. Alles kolmandaks pääſis Kindral.

Neljas jooks oli wäike handikap. Loodetud wõitjad jäid lumme ja üle ootuste wõitis täkk Prints. Igalt kahekrooniſelt piletilt makſeti 87 kr.; wiiekrooniſed piletid puuduſid hoopis. Täkk Poiss tuli ka ſelles, kõrgemas grupis, teiſele kohale ja andis 12.50 kr. Kokett oli kolmas.

Wiies ja ſeitsmes jooks oli 1. klaſſi traawlitele. Mõlemad jooksud wõitis hra J. Asmani mära Quiſſi-Quaſſi, kes jäi ka ainukeſeks kahekordſeks wõitjaks. Tot. 11.25 ja 4.50 kr. Sama palju makſeti ja tallikaaslaſe Wandereri pealt, kes jäi mõlemad korrad hoopis kohata. Teiſele kohale tuli eſimeſes jooksus mära Lahe, tot. 6.50 kr., teiſes aga Falkenſtein, tot. 9.50 kr. Kolmanda koha ſai Falkenſtein ja hiljem Wirwe. Mära Lahe teiſes jooksus jõudis küll eſimeſeks wõiduposti, kuid ſee ei lugenud: ta oli jooksurajal teinud kolmele kaaswõiſtlejale kroſſingu, mis ſõidumäärustega on keelatud.

Suures handikapis wõitis puhta ja hoogſa traawiga mära Puppe. Wäljamakſud ka iluſad — 3.50 ja 12 krooni. Teiſeks tuli Boikott, tot. kr. 15.50, kuna Fimiene kaotas kolmanda koha galopi tagajärjel Cykloniſe.

Jõulu ajal peetakſe wõiſtluſi 3. pühal.

Karud Sirtsi soos liikvel

Tallaſid lumme endale teeraja. — Tänawu ſaab karujahti

Wirumaa karud pole weel pugenud peſadesſe talweunne, waid liiguwad metſades ringi. Keſet Alutaguſe metſi Anguſe ja Palaſi ümbruskonnas olewat karuſid liikwel mitu.

Praegu ehitatakſe l
Pungerja teed ning teer
gu iga päew näewad ka
ja pehme lumekorraga,
loomadele olewat meelt
me kindla põhjaga teer
Eriti ſajustel ja tormis
tud ja ſõrgiwad lumme
Loomad on õige arad ja
Wiru-Nocla metſkon
ikka weel ringi emakarn
wärsked jäljed. Nii Sirt
ſaametnikud on karude
karud ei pääſeks märka
on karta lume täieliku
Wirumaal tänawu karu
poolt ära märgitakſe.

SAN
KANGE
ØLU

Tahtis pru

Rakke walla perekon
päewa ' aſi koomiline
K.-ga, ... ilmus perekon
panema ühe kohaliku n
olnuks kõigiti korras,
kuid puudus laulatami
pruut, keda pein polnud
elu ſaab regiſtreerida
Perekonnaſeiſuametnikul
pruut tuleb ikkagi koha
Pruut polnud alul kaaſ
tamiſe päraſt.

Teater • Muusika

„Ilmtingimata — igatahes!"

„Tootsi pulm" Töölisteatris

Kolmest Särevi poolt dramatiseeritud Tootsiloost on kõige tihedam ja ümmargusem siiski „Suvi". Joosep Tootsi ja Heinrich „Jorhh" Aadniel Kiire vahel „Kevades" valitsevat antogonismi, mis „Suves" areneb võitluseks Raja Teele pärast, näeme „Tootsi pulmas" nii-öelda järelvõitlusena. „Pulma" viimne pilt aga, kus Toots Kiirele mängib „pulmatonti", viib meid oma vingerpussitamisega jälle tagasi „Kevade" õhkkonda. Ring on esialgu sulgunud.

Mis puutub peategelasisse, siis Tootsi enda huvitavus kolmes üksteisele järgnenud lavastuses on järk-järgult vähenenud selles mõttes, et Joosep muutub aja edasi minnes ikka „harilikumaks" inimeseks ega või seepärast nii kergesti jääda huvi keskpunktiks. E. Draamateatri „Kevades" Joosep Toots — muidugi ka suurelt jaolt tänu Mari Möldrele — oli, kui mitte kõik, siis vähemalt kaheksakümmend protsenti. Sama teatri „Suves" pääsis Tootsist meelejäävamalt mõjule R. Tarmo Lible. Töölisteatri „Pulmas" aga ootad suurema huviga Kiire uuesti-lavale-ilmumist kui Tootsi enda oma. Selle fakti konstateerimisega ma ei taha teha erilisi etteheiteid Tootsi osa asjaomaseile mängijaile, sest Lutsulgi ei ole pärastine Joosep kaugelt enam nii tore kui „Kevade" oma. Ja igavene intrigant ning kadekops Kiir pääseb „Pulmas" senisest suuremalt mõjule mitte seepärast, et ta oleks absoluutselt huvitavamaks läinud — ei, ta on seesmiselt jäänud täpselt samaks väiklaseks inimeseks, aga kuna Joosep Toots on jäänud „mõistlikumaks, korralikumaks ja passiivsemaks", siis tundub, nagu Kiir oleks läinud väliselt aktiivsemaks.

Särev on Lutsu poolt antud rahvapärase materjali alusel loonud niisama rahvapärase dramatiseeringu ja selle ka lavastanud selles „realistliku rahvateatri" stiilis, mille Töölisteater on omaks võtnud. Rahvatükina tuleb võtta „Pulmagi" ja teda ka sellisena nautida. Ja nautida teda võib mõnuga, sest Lutsu ja dramatiseerija-lavastaja Särevi koostöö on seegi kord annud häid tagajärgi. Naudingu peaobjektiks on muidugi ka nüüd Lutsu loodud ja Särevi poolt õnnestunult lavale ümberistutatud tüübid. Elav inimene oma kirgede või kirekestega on laval ikka tähtsam kui mingisugused väljatargutatud probleemid, ja elavaid inimesi Luts juba oskab anda. Kindel on see, et sääraste tegelastega dramatiseeringuid vaatame hoolimata nende kompositsiooni soovidajätvusest palju meelsamini kui mingisuguseid näidendi nimele pretendeerivaid filosofeeringuid, milledes vere- ja vaimuvaene autor oskamatult tõmbab traadist oma paberist nukke.

Mängus nägime mõnegi tegelase juures ühiseid jooni Draamateatris sama tüüpi (küll veel mitte osa) mänginud näitleja mänguga. Ma ei mõtlegi siin kedagi „kopeerimises" süüdistama hakata. See oleks ülekohtune, kuna iga töölisteaterlane püsis oma individuaalsuse piirides. Ja lõppude-lõpuks need on ju samad tüübid, keda mängitakse, ega või siin ollagi suuri stiilivahesid.

Mängiti üldiselt kõigi tarviliste toonide ja üleminekutega, mahlakalt ja tagasihoidlikult, nii nagu olukord seda nõudis. Niihästi L. Römmer kui ka J. Romot (Raja Teele ja Joosep Toots) aga on meid seni siiski nii mõneski osas rohkem haaranud kui nüüd, kus nad pakkusid oma „harilikku" mängu. Väga hästitabatud Kiir oli Helmut Vaag, ehtbaumanlik „ärimees" Kippel Ruts Bauman, kenasti filosofeeriv apteeker Aleks. Mägi; oma tavalise mänguga võrreldes veidi kahvatu oli Enn Toona Lestana, selgesti joonistatud kirikumõisa rentnik Alfred Rebane jne. Vähemaist osalisist paistsid nooremaist meeldivalt silma Lembo Mägi (veskipoiss, kirjakandja) ja Elmar Kivilo Liblena hoolimata oma lavanoorusest kindlasti joonistatud karakterkujudega. Päris kahvatuid tüüpe ei olnud aga ka statistide hulgas mitte, nii et näit. pulmapiltide ansambl tundus meeldivalt ühtlasena. Selletagi elavaid pulmapilte aitasid mitmekesistada sääraseid head tuju sünnitavad vahepalakesed nagu näit. H. Tohvelmani tahtlikult-tahtmatult groteskne tants rentnikuga jne.

Loodame, et „Tootsi pulmast" saab Töölisteatrile veel parem tõmbetükk, kui „Mehe küljeluust" — ta väärib seda igas suhtes enam.

Publik reageeris pakutavale väga heatujuliselt. Oskar Lutski oli rahul ja ilmus lavale vastu võtma tänu ning lilli. Seal ilmus Särevi dramatiseeringust tema kõrvale ta hästitabatud teisik Paul Maiveli isikus. Kenad mehed mõlemad, ainult — kummale jääb nüüd ainuõigus Oskar Lutsu näo peale?

V. Mettus.

Uus nukulavastus E. Draamateatris

E. Draamateatri noorsooteatri nukuteatri uus kava: „Reis ümber toa", „Lillehaldjad" ja „Mänguasjade mäss" oli kahjuks nii sisult kui lavastuselt ja seetõttu ka mõjulepääsult nõrgem kui eelmine. Liig vähe oli üldiselt laval liikumist ja liikuvust, liig palju oli tekstis kas minevikku ulatuvaid või kõiksugu õpetavaid seletusi. Sääraseid seletusi lapsed meelsamini loevad, nukuteatris ja üldse teatris nad tahavad esmajoones õigustatult näha tegevuskt. Peale selle ei olnud kava just õnnelikult koostatud selles mõttes, et „Reisis ümber toa" ja „Mänguasjade mässus" olid peategelasiks asjad, kuna „Lillehaldjad" viisid vaatajaid fantastilisse Hiinasse. Esimeses palas, nagu üks väike pealtvaataja ütles, „toolid kõnelesid liig palju", ja tõepoolest, kõiksugu asjade päritolu seletamine läks õige pea lihtsalt igavaks. Teises palas köitis lapsi kõige enam nelja „tuuletädi" hüppetants, ja kolmandas päästis olukorra Miki-hiireke, kes ühes nuku ja tolaga kuulus eeskava „elusaimate" tegelaste hulka.

Naeru ja kilkamist oli seekord väga vähe — aga naljagi ennast oli niisama vähe, nagu suurejoonelisemat liikumist ja selgejoonelist tegevust.

Laste „õpetamine" nukuteatri kaudu on väga hästi mõeldav, aga see peab sündima kaudselt ja mitte nii kuivalt, nagu me seda nägime „Reisis ümber toa". Maha kõik liigsed, „tegelaste" paigalpüsimist või kohaltammumist nõudvad seletused! Ning vähemalt ühe pala peategelaseks peab olema laps (või peategelasiks mitu last), ega tohi unustada ka koeri, kasse ja teisi loomi, keda lapsed armastavad.

Veel üks asi: on ülim aeg, et Draamateatri nukuteater hakkaks mõtlema sellele, et tuleb soetada ka sääraseid tegelasi, kes — loomulikult igakord uues olukorras — võivad igas kavas jälle lavale ilmuda, nagu näit. prof. Skupa Spejbl, Hurvinck ja nende koerake. Kas ei saaks asja näit. vanahärra Puuslikust ja tema Peeter-Jaanist? Kas ei oleks tore, kui nukuteatri publikul oleksid oma lemmikud, kelle lavaleilmumist ta juba enne eesriide kerkimist ootab kannatamatusega?

V. Mettus.

„Estonia" teater

Mängukava 20. dets. kuni 31. dets. 1937.

Esmasp., 20. dets., harilike hindadega operett **„Tatra tüdruk".**
Teisip., 21. dets., alandatud hindadega Smetana ooper **„Müüdud mõrsja".**
Keskn., 22. dets., harilike hindadega Kalmani operett **„Sügismanööver".**
Neljap., 23., reedel, 24. ja esimesel pühal, 25. dets on teater suletud.
Teisel pühal, 26. dets., kell ½3 p. l. harilike hindadega operett **„Sügismanööver"**; kell ½8 õhtul M. Pagnoli näidend **„Tseesar".**
Kolmandal pühal, 27. dets., kell ½3 p. l. H. Raudsepa komöödia **„Mees, kelle käes on trumbid"**; kell ½8 õhtul harilike hindadega **„Tatra tüdruk".**
Teisip., 28. dets., kell 4 p. l. lasteetendus **„Lõunatuule eksirännak"**; kell ½8 õhtul Smetana ooper **„Müüdud mõrsja".** Alandatud hinnad.
Keskn., 29. dets., harilike hindadega **„Tseesar".**
Neljap., 30. dets., alandatud hindadega W. Shakespeare'i komöödia **„Suveöö unenägu".**
Reedel, 31. dets., harilike hindadega Kalmani operett **„Sügismanööver".**

III sümfooniakontsert

korraldatakse Estonia kontsertsaalis teisel pühal, 26. detsembril, kell 8 õhtul. „Estonia" ja riigi ringhäälingu ühendatud sümfooniaorkestrit juhatab teeneline dirigent prof. Raimund Kull. Solistina esineb viiulikunstnik prof. dr. Karl Brückner.

Töölisteater

Nädala mängukava

Esmaspäeval **„Kraavihallid"** üldhindadega.
Teisipäeval **„Tootsi pulm"** 2. korda.
Kolmapäeval **„Mehe küljeluu"** 25. korda.

Pühade mängukava

Teise püha päeval **„Tootsi pulm"** 3. korda.
Teise püha õhtul **„Inimesed ajujääl"** 10. korda.

Ra

Esmaspäe

17.50 heliplaate ja
kester mängib (Helipl
algajatele — mag. J.
doliinimuuſika. Kirillon
nimede eestistamiſe wi
20.00 õige aeg. Ilma-
20.05 Kiülofoniſoolſid
Olbrei raadiowestlus.
konſert. 21.55 bibl.
aegne ilutulestus. 22
plaadid.) 22.55 päewa

Teiſipäew

7.00 äratuſmäng
uudiſeid. 7.25 hommikl
mitpalwus Jaani kiriku
turuteade.
17.50 heliplaate
tund. „Jõulud on ut
jõulukõneluſi õp. Kerl
„Jõulukompweki ſünd".
19.00 kohwikumuuſika
ſeid. 20.00 õige aeg.
minutit terwiſele — dr
kirikumuuſika. (Tallinn
E. R. Jakobſon ja Lill
ſeumi loeng. Tartuſt.)
ter. Jub. F. Nikolai. 2
tuſt.) 22.20 RR orkestr
päewauudiſeid. 23.00 e

Kolmanda püha
korda.
Kolmanda püha
korda.

Aleksander Arderi la

on täna, esmaspäe
riumi saalis. Esineva
Kava on koostatud
helitöödest. Õpilasõh